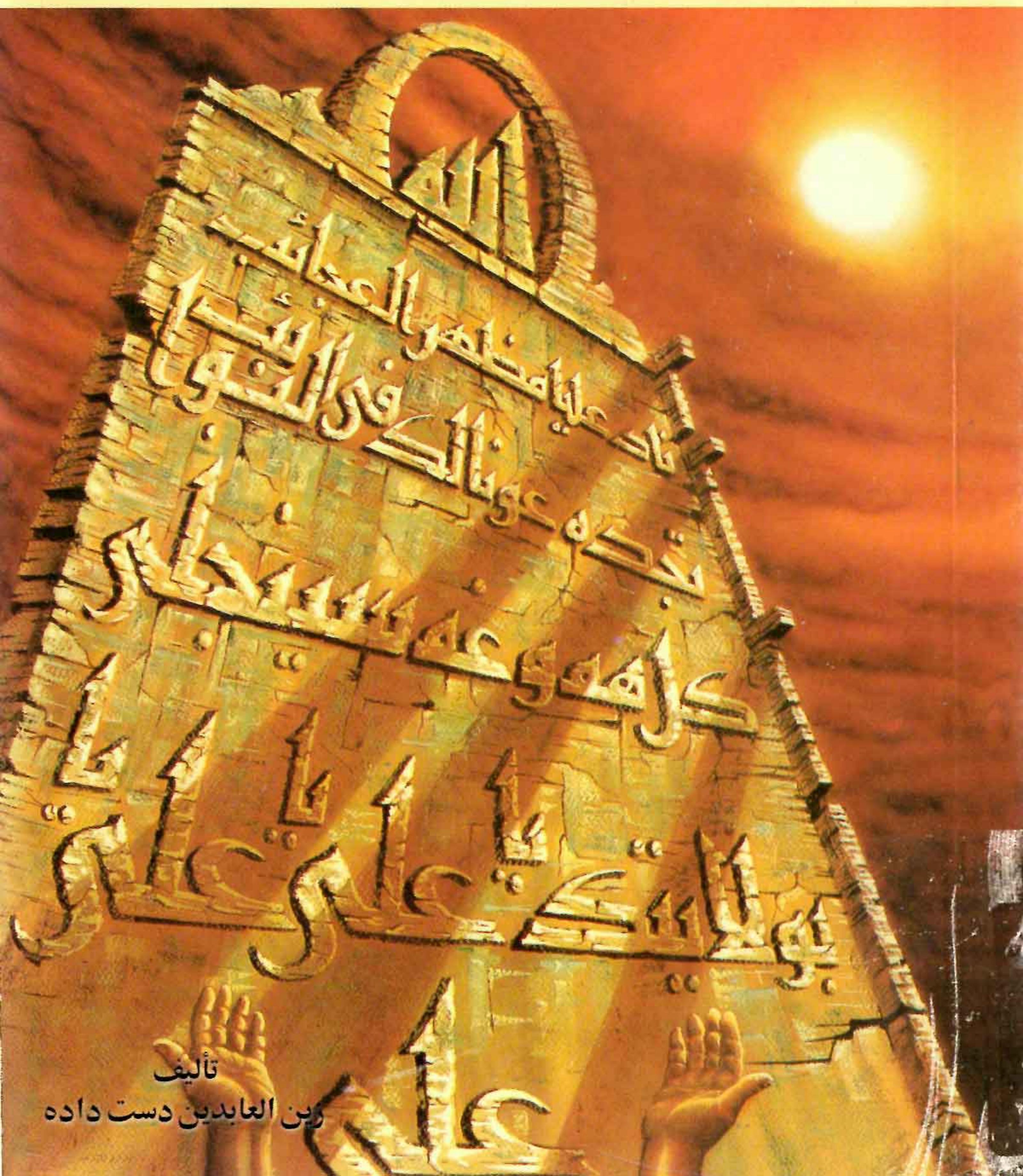

قطرهای از دریا

جلد سوم

داستانهایی از دیدار با امام زمان علیه السلام

تألیف

زن العابدین دست داده

سری داستان‌های اعجاب انگلیز (۳)

قطره‌ای از دریا

(جلد سوم)

داستان‌هایی از دیدار با امام زمان علیه السلام

مؤلف: زین العابدین دست داده

دستداده، زینالعابدین، ۱۳۵۱ -
قطرهای از دریا / مؤلف زینالعابدین دستداده - قسم:
 مؤسسه انتشارات امید، ۱۳۷۹ -
 ج. - (سری داستانهای اعجاب‌انگیز
 ۸۰۰ ریال (هر جلد).

ISBN 964-6423-39-6 - (ج. ۳. ISBN

فهرستنويسي براساس اطلاعات فپا.
كتابنامه.

۱. خاندان نبوت - داستان . ۳. داستانهای مذهبی - قرن
 ۱۴ . ۳. داستانهای کوتاه فارسی - قرن
 الف. عنوان.

۲۹۷/۹۳۱ BP ۲۵/۵
 م۷۹ - ۰۷۲۳ کتابخانه ملی ایران

قطرهای از دریا

مؤلف: زینالعابدین دستداده

مجتمع فرهنگی، هنری شهید عبدالرضا مصلی تزاد جهرم

ناشر: امید

چاپخانه: امیر

چاپ: اول - ۱۳۷۹

تیراز: ۵۰۰۰ نسخه

قیمت: ۸۰۰۰ ریال

ISBN: 964-6423-32-9 شابک: ۹۶۴-۶۴۲۳-۳۲-۹

حق چاپ محفوظ است

فهرست

۷	مقدمه
۹	در انتظار قائم فرخنده پی
۱۴	حاج علی بغدادی و محبت‌های حضرت مهدی ارواحنافاداه
۲۲	ثنای مهدی ارواحنافاداه
۲۳	تشرّف دختر ده ساله در مکّه
۲۵	بابی آنت و آمی
۲۶	شفای زن نایینا
۲۷	کجایی
۲۸	نماز جماعت به امامت حضرت مهدی ارواحنافاداه در مسجد کوفه
۳۱	حجت حق
۳۲	شرف بانوی قزوینی
۳۵	راز عشق
۳۷	سفارش امام عصر ارواحنافاداه در باره نافله، عاشورا و جامعه
۴۰	بیا
۴۲	شفا یافتن یک زن در قم
۴۵	مظہر عدل
۴۷	شرف بانوی شهرستانی
۴۹	عهد الست

۵	فهرست
۸۸	در انتظار تو
۸۹	تشریف علی بن مهذیار
۹۴	یا ابا صالح المهدی ادرکنی
۹۵	ملاقات هر هفته‌ای پیر مرد قفل‌ساز
۹۸	ملاقات محمد بن عیسی و کشف توطئه دشمن (ماجرای انار)
۱۰۳	مهدی
۱۰۴	سه خرمای معطر
۱۰۶	غم مخور
۱۰۷	نجات از اعدام
۱۰۹	سرود انتظار
۱۱۰	کتاب اهدایی حضرت مهدی علیه السلام به مرحوم مجلسی (ره)
۱۱۳	در انتظار
۱۱۵	بنای مسجد جمکران به دستور حضرت مهدی ارواح‌نافداه
۱۲۰	کجا بی؟
۱۲۱	تشریف مقدس اربیلی
۱۲۳	یا صاحب‌الزمان ادرکنی
۱۲۴	تشریف مرحوم حاج ابوالقاسم قمی در مسجد جمکران
۱۲۶	برای امام غایب از نظرها
۱۲۷	چرا از دعای فرج غافلی؟
۱۳۱	بیا
۱۳۲	رؤیای صادقه آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی (ره)
۱۳۴	یا مهدی

..... قطراهای از دریا	۶
گذرنامه کربلا برای حاج محمدعلی فشندي تهرانی ۱۳۵	
مرحبا ۱۳۷	
ملاقات حاج محمدعلی فشندي تهرانی در عرفات ۱۳۸	
توسل به حضرت ولی عصر ارواحنافاده ۱۴۳	
سؤالات مذهبی علامه حلی از آن حضرت ۱۴۵	
خلوتی پرده اسرار ۱۴۷	
ملاقات علامه بحرالعلوم با امام زمان در سرداب ۱۴۸	
لب بگشاتا همه شکر خورند ۱۵۰	
تشرف علامه بحرالعلوم در حال نماز ۱۵۲	
تو قدم به چشم من نه ۱۵۴	
علامه بحرالعلوم و صوت قرآن حضرت مهدی عجل الله تعالى فرجه ۱۵۵	
گفتم فراق تا کی؟ ۱۵۶	
بوسۀ علامه بحرالعلوم بر دست مبارک امام عصر علیه السلام ۱۵۷	
ای پادشه خوبیان ۱۵۹	
نامه ولی عصر ارواحنافاده به حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی ۱۶۰	
دلم سامان ندارد ۱۶۴	
فراهم شدن امر ازدواج به دعای حضرت ارواحنافاده ۱۶۵	
بیداد خوبیان ۱۶۷	
امام زمان ارواحنافاده اسیری حضرت زینب سلام الله علیها را فراموش نمی کند ۱۶۸	
مدح امام زمان ارواحنافاده ۱۶۹	
كتابنامه ۱۷۱	

مقدمه

به نام خداوندی که نعمتش قوت تن‌هاست و رحمتش قوت جان‌ها. در عشقش جان‌ها سوخته گردد بی‌خاکستر؛ و تلخی‌ها شیرین شود بی‌رحمت.

بر عذابش تاب نیست و در حسابش آب^(۱). نه رفتن راهش آسان است و نه دریای معرفتش را پایان. از غیر او بدر باید رفت و در راه او بسر. در تجلی گاه جمالش موسی‌ها بی‌هوش‌اند و علی‌ها خاموش. اینجا دام است و آنجا دانه. جان نشار دامش و دل فدای دانه‌اش. تا دلهای به فتراک وحی برپسته‌اند سینه‌ها در طلبش چاک و پروانه‌های راهش بی‌باک. و درود برکمند باز عشقش که جانها بر فتراک عشق برپست و به بقای بی‌مثالش پیوست.

و درود بی‌کران بر رسول رحمت، حبیب امجد، که قفل بسته دلهای آدمیان را به مفتاح «محبت» گشود؛ و طریق هدایت و سلامت را بر گمشدگان دریای ضلالت و گمراهی نمود. و سلام بی‌پایان بر ولی و حجت خدا، علیّ مرتضی و اولاد اطهر او که گمشدگان ظلمات خودپرستی تنها به «مصباح» هدایت ایشان ره می‌جویند و غرق شدگان دریای معاصی و طغیان تنها بر «سفینه» ایشان نجات می‌یابند.

آن چه مرا به نگاشتن و امی‌دارد هیچ نیست جز دردی که دلم را می‌آزاد و درد، همدرد می‌طلبید؛ همراز می‌خواهد. همدرد و همرازی که به او بگوییم در

..... قطره‌ای از دریا

کوچه پس کوچه‌های مدینه چه گذشت. چگونه درب خانه وحی را وحشیانه سوزاندند و درب نیم‌سوخته را به پهلوی انسیه حوراء فشدند تا کودکش سقط شود و پهلویش بشکند. می‌خواهم برایش از غریت علی، مظلومیت حسن، عطش حسین و تنها بی سجاد علیه السلام و کرامات و فضایل و معجزات اهل‌بیت علیهم السلام بگویم. اما چه کنم که هرگاه می‌خواهم بنویسم دل پاره‌پاره‌ام آن قدر خون می‌گرید که توانم را می‌گیرد و چشمۀ چشمانم بر بی‌لیاقتی بنی‌بشر می‌گرید.

مجموعه‌ای که پیش روی شما است تنها قطره‌ای از دریا است. مگر می‌شود تمام کرامات و معجزات و فضایل اهل‌بیت علیهم السلام را در کتابی با این حجم اندک جمع آوری نمود! امیدوارم خداوند منان توفيق دهد تا بتوانم این راه را ادامه دهم و مجلدات دیگری را در اختیار خوانندگان عزیز قرار دهم. انشاء الله

۱۳۷۹/۲/۳

زین‌العابدین دست داده

در انتظار قائم فرخنده پی

فتاده یک نسی از دست شبانی
گرفتم از رخش، گرد و غبارش
دمیدم بر درونش آه سوزان
بصحرای شور و غوغایی بپا کرد...

شبی دیدم کنار بوستانی
نشستم با تائی در کنارش
نهادم بر لبی لبهای لرزان
ز سوز آه من، نسی ناله ها کرد

* * *

بنال ای نسی که دنیا را بفانیست چو آرامش در این دار فنا نبست
بنال ای نسی، نماند جاودانه بجز عشق و نوای عاشقانه
بنال ای نسی، بلحن نای داود که هر نالیدنش ذکر خدا بود
بنال ای نسی، که یار دلربا رفت نمی دانم که از پیشم کجا رفت
بیا تا از پسی اش با هم بگردیم که هر دو آشنا با آه و دردیم
بنال ای نسی، که یارم زار و خسته به پشت پرده غیبت نشسته
بنال ای نسی، به هر صبح و به هر شام چو تنها اشکریزد آن دلارام

* * *

..... ۱۰ ..... قطراهای از دریا

بنال ای نی، که شب غرق سکوت است خیالش می‌برد هوش من از دست
بنال ای نی، که ابر پاره پاره چو قایق‌هاست بر دریا کناره
روم امشب بر آن قایق نشینم مگر یار خود از آنجا بینم
بنال ای نی زغمهايم گذرکن که تنها ناله بر آن متظر کن

* * *

به شبهای دل‌انگیز بهاران
دعا در خلوت شب مستجاب است
بر روی صفحه لفزنده آب
نسوای ناشناس مرغی از دور
سراپا ناز و در حال نیاز است
که رد پای او گم کرده‌ام من
مگر پیدا کنم آن دریا را

بنال ای نی، تو با شب زنده‌داران
بنال ای نی که نامحرم به خواب است
بنال ای نی چو لغزد عکس مهتاب
بنال ای نی که بر دل افکند شور
بنال ای نی که یارم در نیماز است
بنال ای نی که بس آزرده‌ام من
شمام ده حیریم «سامرا» را

* * *

نیم باغ، بر ساق بنشه
ز شینم، اشکها بر عارض او
روم یک لحظه بنشینم کنارش
نشینم چون بنشه بر لب جو
دگر او را مگر در خواب بینم

بنال ای نی که باز افکنده رعشه
نهاده سربه زانو، بر لب جو
مگر او هم چون من گم کرده یارش
بنال ای نی، گل بی خار من کو؟
مگر عکس رُخش در آب بینم

در انتظار قائم فرخنده پی . . . . .

از این روگشتهام ناکام و محروم
زند بر قلب زار عاشقان چنگ
زبس نالد، زمنقارش چکد خون
منم، در فکر او، بنشته تنها
که رقصند از نسیمی همچو مستان
مگر یک لحظه آرامش پذیرم
بپرسم جایگاه و مسکن او
کجایی ای گل زهرا کجایی
همی گوید که دنیا نیست باقی
گذرگاه و سر راه است اینجا
که باغ از عطر او مدهوش گشته

که من آلدہام، او پاک و معصوم
بنال ای نی که آوای شباهنگ
میان شاخه‌های بید مجنون
لب آب است و آوای و زغها
بزرگ چتر انبوه درختان
بسر وی سبزه‌ها آرام گیرم
مگر در خواب گیرم دامن او
تسو ای دلدار ناپیدا کجایی؟
نسیم باغ، با عطر اقاقی
بنال ای نی، گذرگاه است اینجا
مگر یار من از اینجا گذشت؟

* * *

بنای زندگانی‌ها بسر آب است
نسیم رهگذر بانارونها...

بنال ای نی که این دنیا سراب است
که می‌گوید در این باره سخنها

* * *

بنال ای نی چو آید بسوی نرگس بخوبی عطر او را می‌کنم حس
چو جانم دوست دارم جستجویش گلی گم کردہام، اینجاست بسویش
چو عطرش با گل نرگس در آمیخت زشور وصل او فلبم فرو ریخت

که ردپایی از دلدارم اینجاست نشانی از گل بسی خارم اینجاست
 بنال ای نی هماهنگ دل من به آه و ناله حل کن مشکل من
 بسپای هرگلی در باغ و بستان بنال ای نی چو من از داغ هجران
 خدابا در فراقش ناله تاکی؟ بسینه داغها، چون لاله تاکی؟
 نه من تنها زهجرانش پریشان که باشد عالمی پابند ایشان
 گرفتاران گیسویش جهانی است کمند زلف او چون آسمانی است
 بنال ای نی بسیغات مدنیه که پنهان آتشی دارم به سینه
 چه خوش آید بگوشم نفمه حور توگویی سایه‌اش می‌بینم از دور
 مگر می‌گردد آن یار دل آرا بس دور قبر نایپدای زهراء...
 خدابا رازها در پرده تاکی؟ زگیلت قلبها آزده تاکی؟

* * *

که یا مهدی جهان پرشد زیبداد	بنال ای نی بگو با شور و فریاد
تو ای مهرآفرین لطف خدایی	کجاوی ای گل زهرا کجاوی
زیاطل زندگی بر باد رفته	بشر را ذکر حق از یاد رفته
همه جنگ است و خونریزی دمادم	بسیان هم فتاده نسل آدم
کسی را از کسی دیگر خبر نیست	دگر فکر تعاون در بشر نیست
همه نامهربان، دور از ترحم	در این عصرانم، گمراه مردم
بسین دنیای فانی دل سپرده	همه بسی روح و بسی ایمان و مرده
تسیلی بخش دلهای شکسته	بیا ای یار انسانهای خسته
فروغ کلبه آوارگان باش	بیا خود چاره بیچارگان باش

در انتظار قائم فرخنده بی ... ۱۳

بیا تا قلب‌ها آرام گیرد
پریشان عالمی سامان پذیرد
بنال ای نسی شب هجران سحر کن
فسان از غیبت آن مستظر کن

* * *

من و نسی ناله کردیم و شفق زد
شبی از دفتر عمرم ورق زد
شبان آمد که گیرد نسی زدستم
لب از نسی برگرفتم، دم ببستم
مبارا راز من گوید به چوپان
عیان گردد «حسان» اسرار پنهان

* * *

در اینجا ناله نی شد بهانه
در اینجا نسی بسود نای گلویم
تو ای خداونده، این اشعار غم خیز
که موسیقی به دین ما حرام است
بـرای نـغـمهـهـای عـاشـقـانـه
کـه درـآـه و فـسـانـ اـز هـجـراـوـیـم
خـلـارـ، بـانـوـای نـسـی مـیـمـیـزـ
خـلـافـ مـکـتـبـ پـاـکـ اـمـامـ اـسـتـ
حـبـیـبـ چـایـچـیـانـ «ـحـسـانـ»

حاج علی بغدادی و محبت‌های حضرت مهدی ارواحنافداه

حاج علی بغدادی که از افراد معتمد و با تقوای بود می‌گوید: در ذمّة من هشتاد تو مان خمس جمع شد. به نجف اشرف رفتم و بیست تو مان به شیخ محمدحسین کاظمینی و بیست تو مان به شیخ محمدحسن شروقی دادم. بیست تو مان دیگر در ذمّة من باقی ماند که قصد داشتم در برگشت، به شیخ محمدحسن کاظمینی آلیس بدhem.

چون به بغداد برگشتم، قصد داشتم که هر چه زودتر بقیه را پرداخت کنم. پس روز پنجشنبه به زیارت کاظمین علیهم السلام مشرف شدم و پس از آن خدمت جناب شیخ محمدحسن رفتم و قدری از آن بیست تو مان را دادم و قرار گذاشتیم که بقیه را بعد از فروش بعضی از اجناس، به تدریج حواله کنم تا به اهلش برساند. من قصد داشتم که عصر همان روز به بغداد برگردم، اما جناب شیخ خواهش کرد که بمانم. عذر آوردم که باید مزد کارگران کارخانه ام را بدhem. ایشان هم پذیرفت و برگشتم.

حدود یک سوّم از راه را که پیمودم، سید بزرگواری را دیدم که از طرف بغداد رو به من می‌آمد. نزدیک که شد سلام کرد و دست‌های خود را برای مصافحه و معانقه گشود و فرمود: «اھلاً و سهلاً» و مرا در بغل گرفت. معانقه کردیم و هر دو

حاج علی بغدادی و محبت‌های حضرت مهدی ارواحنافه ۱۵

یکدیگر را بوسیدیم. ایشان که عمامه سبز روشنی داشت و بر رخسار مبارکش

حال سیاه بزرگی بود فرمود: حاج علی، خیر است کجا می‌روی؟

گفت: از زیارت کاظمین بر می‌گردم و به بغداد می‌روم.

فرمود: امشب، شب جمعه است برگرد.

گفت: ای آقا ممکن نیستم.

فرمود: هستی. برگرد تا شهادت دهم که تو از دوستان جدم امیرالمؤمنین

علیه السلام و از دوستان مایی و شیخ محمد حسن هم شهادت دهد، زیرا خدای

متعال فرمود: دو شاهد بگیرید.

این سخن اشاره به مطلبی بود که در خاطر داشتم که از جناب شیخ خواهش

کنم که نوشته‌ای به من بدهد که من از دوستان اهل بیت علیهم السلام هستم تا آن

را در کفن خود بگذارم.

گفت: شما چه می‌دانید و چگونه شهادت می‌دهید؟

فرمود: کسی که حقش را به او می‌رسانند، چگونه آن رساننده را

نمی‌شناسد؟

گفت: چه حقی؟

فرمود: آن چه به وکیل من رساندی.

گفت: وکیل شما کیست؟

فرمود: شیخ محمد حسن.

گفت: وکیل شماست؟

فرمود: وکیل من است.

من گفت: ای سید! نزد من از حق شما چیزی مانده بود، در این باره به شیخ

محمد حسن رجوع کردم و از ایشان اجازه گرفتم.

۱۶ ..... قطره‌ای از دریا

پس تبَسَی کرد و فرمود: آری؛ بعضی از حق ما را به وکلای ما در نجف
اشرف رساندی.

گفتم: آن چه ادا کردم، قبول شد؟

فرمود: آری، آنگاه فرمود: برگرد، جدم را زیارت کن. پس برگشتم، در حالی
که دست راست او در دست چپ من بود. چون به راه افتادیم، دیدم در طرف
راست ما، نهرِ آب سفید زلالی جاری است و درختان لیمو، نارنج، انار، انگور و
غیره دارای میوهٔ بسیار - با آن که فصل آنها نبود - روی سر ما سایه انداخته‌اند.

گفتم: این نهر و این درخت‌ها چیست؟

فرمود: هرکس از دوستان ما که جدّ ما را زیارت کند و زیارت کند ما را، اینها
با او هست.

گفتم: می‌خواهم سؤالی بکنم.

فرمود: سؤال کن.

گفتم: مرحوم شیخ عبدالرزاقي مردی بود مدرس، روزی نزد او رفقم و شنیدم
که می‌گفت: کسی که در طول عمر خود روزها روزه باشد و شب‌ها به عبادت به
سر برد و چهل حج و چهل عمره به جا آورد و در میان صفا و مروه بمیرد، اما از
دوستان امیرالمؤمنین علیه السلام نباشد برای او چیزی نیست؟!

فرمود: آری. والله برای او چیزی نیست. سپس از حال یکی از خویشان خود
پرسیدم که آیا او از دوستان امیرالمؤمنین علیه السلام است؟ فرمود: آری او و هر
که متعلق به توست.

گفتم: سیدنا برای من مسئله‌ای است.

فرمود: بپرس.

گفتم: گویندگان تعزیه امام حسین علیه السلام می‌گویند: سلیمان اعمش نزد

حاج علی بغدادی و محبت‌های حضرت مهدی ارواحناخداه ۱۷

شخصی آمد و از زیارت سیدالشهداء علیه السلام پرسید و او گفت: بدعت است. سپس در خواب هودجی را میان زمین و آسمان دید، پس سؤال کرد که در آن هودج کیست؟ به او گفتند: فاطمه زهرا و خدیجه کبری علیهمما السلام. گفت: به کجا می‌روند؟ گفتند: به زیارت امام حسین علیه السلام در امشب که شب جمعه است. سپس دید، رقعه‌هایی از هودج می‌ریزد و در آن چنین نوشته شده است: «امانٌ مِنَ النَّارِ لِرَوْارِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ أَمَانٌ مِنَ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ». آیا این حدیث صحیح است؟

فرمود: آری، راست است و تمام است.

گفتم: ای آقای من! صحیح است که می‌گویند: هرکسی امام حسین علیه السلام را در شب جمعه زیارت کند، برای او امان است؟

فرمود: آری والله. در این هنگام اشک از چشمان مبارکش جاری شد و گریست.

گفتم: سیدنا! سؤال دارم.

فرمود: بپرس.

گفتم: سال ۱۲۶۹ حضرت رضا علیه السلام را زیارت کردیم و یکی از عرب‌های شروقیه را که از بادیه‌نشینان طرف شرقی نجف اشرفند و ملاقات نموده، او را میهمان کردیم و از او پرسیدیم: چگونه است ولایت حضرت رضا علیه السلام؟

گفت: بهشت است؛ امروز پانزده روز است که من از مال مولای خود حضرت رضا علیه السلام خورده‌ام. منکر و نکیر چه حقی دارند که در قبر نزد من بیایند، گوشت و خون من از طعام میهمان خانه آن حضرت روییده است. این صحیح است که حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام می‌آید و او را از منکر

و نکیر خلاص می‌کند؟

فرمود: آری. والله جدّ من ضامن است.

گفتم: سیدنا! مسأله کوچکی است، می‌خواهم بپرسم.

فرمود: بپرس.

گفتم: زیارت حضرت رضا علیه السلام از من قبول است؟

فرمود: قبول است ان شاء الله.

گفتم: سیدنا! مسأله.

فرمود: بسم الله.

گفتم: حاج محمد بزاریاشی پسر مرحوم حاج احمد در سفر مشهد رفیق و شریک در مخارج من بود، زیارت‌ش قبول است؟

فرمود: بنده صالح زیارت‌ش قبول است.

گفتم: سیدنا مسأله.

فرمود: بسم الله.

گفتم: فلانی که از اهل بغداد و همسفر ما بود زیارت‌ش قبول است؟ حضرت ساکت شد و چیزی نفرمود. گفتم: سیدنا! مسأله.

فرمود: بسم الله.

گفتم: شنیدید که گفتم زیارت او قبول است یا نه؟ جوابی نداد. حاج علی نقل می‌کرد که ایشان چند نفر بودند از متوفین بغداد که در این سفر پیوست به لهو و لعب مشغول بودند و آن شخص مادر خود را نیز کشته بود) در این حال رسیدیم به ساقیه که از رود دجله برای مزارع و باغ‌های آن حدود آب می‌کشند و از جاده می‌گذرد. از آن جا دو راه می‌شود، یکی راه سلطانی است و دیگری راه سادات، آن جناب اراده کرد که از راه سادات برود. گفتم: بسیا از این راه (راه

حاج علی بغدادی و محبت‌های حضرت مهدی ارواحنافه‌اوه ۱۹
سلطانی) برویم.

فرمود: نه. از راه خود می‌رویم.

از آن راه آمدیم و چند قدمی نرفته بودیم که خود را در صحن مقدس، دم
کفسداری دیدیم. در این میان، هیچ کوچه و بازاری را ندیدم. از طرف باب المراد
که از سمت شرقی و طرف پایین پاست داخل ایوان شدیم و در رواق مطهر
مکث نفرمود و اذن دخول نخواند و داخل شد و دم درب حرم ایستاد و فرمود:
زیارت کن.

گفت: من قاری نیستم.

فرمود: برای تو بخوانم؟

گفت: آری.

فرمود: آدخل یا اللہ السلام علیک یا رسول اللہ السلام علیک یا امیر المؤمنین.
همچنین بر هر یک از ائمه علیهم السلام سلام کرد تا رسید به سلام بر حضرت
عسکری علیه السلام و فرمود: السلام علیک یا ابا محمد الحسن العسکری. آن گاه
فرمود: امام زمان خود را می‌شناسی؟

گفت: چرا نمی‌شناسم؟

فرمود: سلام کن بر امام زمان خود.

گفت: السلام علیک یا حججه الله یا صاحب الرمان یا بن الحسن.
پس تبسم کرد و فرمود: علیک السلام و رحمه الله و برکاته. سپس داخل حرم
مطهر شدیم و به ضریح مقدس چسبیدیم و بوسیدیم. به من فرمود: زیارت کن.

گفت: من قاری نیستم.

فرمود: برای تو زیارت بخوانم؟

گفت: آری.

فرمود: کدام زیارت را می‌خواهی؟

گفتم: هر زیارتی که افضل است.

فرمود: زیارت امین‌الله افضل است. آنگاه مشغول خواندن شد و فرمود:
السَّلَامُ عَلَيْكُمَا يَا أَمِينَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَحُجَّتَةُ عَلَىٰ عِبَادِهِ...

در این هنگام چراغ‌های حرم را روشن کردند. دیدم شمع‌ها روشن است،
لیکن حرم به نوری دیگر مانند نور آفتاب، روشن است و شمع‌ها مانند چراغی
بودند که در روز روشن کنند. در این هنگام، غفلت مرا گرفته بود و هیچ ملتافت
این آیات نمی‌شد. چون از زیارت فارغ شدیم، از سمت پایین پا آمدیم به پشت
سر و حضرت در طرفی شرقی ایستاد. سپس فرمود: آیا جدم حسین علیه السلام
را زیارت می‌کنی؟

گفتم: آری زیارت می‌کنم، شب جمعه است. پس زیارت وارث را خواند و
مؤذن‌ها از اذان مغرب فارغ شدند. به من فرمود: نماز بخوان و به جماعت ملحق
شد. پس تشریف آورد به مسجد پشت سر حرم مطهر که جماعت متعقد بود و
خود به انفراد در طرف راست، موازی با امام جماعت ایستاد و من در صفت اول
داخل شدم. چون از نماز فارغ شدم ایشان را ندیدم.

از مسجد بیرون آمدم و در حرم تفحص کردم، اما ایشان را ندیدم. قصد
داشتم ایشان را ملاقات کنم و مقداری پول به ایشان بدهم و تقاضا کنم که
میهمان من باشد. در این هنگام به فکر آیات و معجزات گذشته افتادم و با خود
گفتم: آن سید کی بود که مرا به اسم خواند، با آن که او را ندیده بودم و گفت تو از
دوستان ما هستی و من بر این مطلب شهادت می‌دهم و دیدن نهر جاری و
درختان میوه‌دار و غیره؟ در این حال، یقین کردم که ایشان حضرت مهدی
ارواحنافاده بوده است. به خصوص از این که در موقع خواندن اذن دخول از من

حاج علی بغدادی و محبت‌های حضرت مهدی ارواحناقداھ ۲۱

پرسید که امام زمان خود را می‌شناسی؟ و من گفتم: می‌شناسم. فرمود: سلام کم و چون سلام کردم، تبسم کرد و جواب داد. پس نزد کفسدار آمدم و از حال ایشان سؤال کردم. گفت: بیرون رفت. سپس از من پرسید: این سید رفیق تو بود؟ گفتم: بلی.

بعد از این ماجرا به خانه مهماندار خود آمدم و شب را سپری کردم. چون صبح شد، نزد جناب شیخ محمدحسن رفتم و آنچه دیده بودم نقل کردم. ایشان دست بر دهان خود گذاشت و مرا از افشاری این سرّنهی کرد، فرمود: خداوند تو را موفق کند. من نیز آن را مخفی می‌کردم و به هیچ کس نمی‌گفتم تا آن که یک ماه از این قضیه گذشت.

روزی در حرم مطهر بودم، سید بزرگوار را دیدم که آمد نزد من و پرسید: چه دیدی؟ و اشاره به قصه آن روز کرد. گفتم: چیزی ندیدم. باز آن کلام را تکرار کرد و من هم به شدت کتمان نمودم. پس از لحظاتی از نظرم ناپدید شد و دیگر او را ندیدم.^(۱)

ثنای مهدی ادوا حناده

چه خوش است گر ببینم رخ دلربای مهدی
که هوای دل نباشد بجز از هوای مهدی
چه خوش است گر کنم جان بقدای مقدم او
سر و جان ندارد ارزش که شود فدای مهدی
چه خوش است دست حاجت بزند بدامن او
چه خوش است گر گذارم سرخود بپای مهدی
چه خوش است گر که ظاهر شود آن جمال ماہش
که جهان شود مصفا همه از صفاتی مهدی
اگر عاشق جمالش شده‌ای بروزگاران
دل شب ظهور مهدی طلب از خدای مهدی
شده ملک جان چراغان زفروغ روی ماہش
نیبود بکشیور دل بجز از ولای مهدی
به خدا غلامی او ندهم بپادشاهی
که بسرزد افسر مسجد و شرف گدای مهدی
همه عمر (حافظی) هم زخدای خویش خواهد
که ثنای کس نگوید بجز از ثنای مهدی

تشرّف دختر ده ساله در مکه

اسماعیل نوایی تهرانی می‌گوید: من مادری صالح و باتقوا داشتم که در عصر خود کم‌نظیر بود. مادر بزرگم که از نظر مالی وضع خوبی داشت، عازم حج بود. از این رو، تصمیم گرفت که دختر ده ساله خود یعنی مادر مرانیز همراه خود بیارد. بعد از تشرف به حج، وقت آنها برای طواف کم بوده، چون می‌بایست در روز نهم به عرفه برسند و وقت بسیار دیر شده بود. جمعیت حجاج نیز در آن سال زیاد بود و همه با عجله برای انجام طواف حرکت می‌کردند. مادر بزرگ من همراه سایرین با عجله برای انجام طواف می‌رود و در بین راه از مادرم غفلت می‌کند و او را تنها می‌گذارد. مادرم می‌گفت: وضع عجیبی بود، من تنها و بدون راهنمای نمی‌دانستم چه کنم. طواف را بلد نبودم و جمعیت نیز از گوش و کنار می‌آمدند. از شدت ناراحتی نزدیک بود روح از بدنم خارج شود. ناچار خود را کنار کشیدم و به ائمه معصومین علیهم السلام متولّ شدم و گفتم: یا صاحب‌الزمان ادرکنی!

در حالی که سرم را روی زانو گذاشته بودم، ناگهان دیدم کسی مرا به نام صدا زد، سر برداشتیم، جوانی نورانی بالباس احرام نزد خود دیدم که فرمود: برخیزا بیا طواف کن. گفتم: از طرف مادرم آمده‌ای؟ فرمود: خیر. گفتم: چگونه بیایم، من که اعمال طواف را نمی‌دانم، چه کسی مرا در میان این همه جمعیت حفظ می‌کند؟

فرمود: هر جا که رفتم، تو هم بیا و هر عملی که انجام دادم، تو هم انجام بده، نترس و مطمئن باش. از مشاهده آن وضع، دلم آرام گرفت و ناراحتی ام برطرف شد. همراه ایشان حرکت کردم. به هر طرف که می‌رفت، گویا همه مقهور او بودند و راه را باز می‌کردند، به طوری که با آن همه جمعیت اذیت نشدم تا این که داخل سجدالحرام شدم. به طرف طواف رفتیم، ایشان فرمود: نیت کن. سپس حرکت کرد و مردم، ناخودآگاه راه را باز می‌کردند تا به حجرالاسود رسید. آن را بوسید و به من اشاره فرمود. من نیز آن را بوسیدم. به همین ترتیب، هفت شوط طواف کرد و در هر دور حجرالاسود را بوسیدیم. سپس برای نماز به مقام رفت. من هم رفتم. نماز را به جا آوردیم. بعد از ایشان تشکر کردم و مبلغی پول همراه خود داشتم، با عذرخواهی به ایشان دادم. فرمود: پول را بردار. گفتم: از کمی آن معدّت می‌خواهم. فرمود: این کار برای دنیا نکردم. سپس به سمتی اشاره کرده، فرمود: مادر و همراهانت آن جا هستند، به آنها ملحق شو.

چون به آن طرف نگاه کردم، دیگر آن جوان را ندیدم. خودم را به مادرم رساندم، دیدم که آنها نگران حال من هستند. مادرم همین که مرا دید، خوشحال شد و از حالم پرسید. ماجرا را برای آنها گفتم. همه تعجب کردند، به خصوص از این که با آن همه جمعیت در هر دور حجرالاسود را بوسیده‌ام. سپس رو به راهنمای خود کرده، گفتند: چنین راهنمایی داریم؟ او گفت: نه. این همان کسی بوده است که بعداز نومیدی به او متولّ شده است.^(۱)

بابی انت و امی

همه عبدیم و تو مولا، بابی انت و امی
به تو داریم رسولًا بابی انت و امی
یا به کسی وصف تو را گفتن و روی تو ندیدن
پرده بردار زسیما، بابی انت و امی
قائم آل نبی، مهدی موعود، تویی تو
ای جگرگوشة زهراء، بابی انت و امی
بر وجود تو جهان باقی و افسوس که باشد
جای تو دامن صحرا، بابی انت و امی
از غم اینکه بمیریم و نبینیم جمالت
همه نالیم به شبها بابی انت و امی
ای اثر بخش دعا، خود تو دعا کن که سرآید
دگر این غیبت کبری بابی انت و امی
طعنه خصم زیکسو، غم روی تو زیکسو
کرده خونین دل ما را، بابی انت و امی
دیدن روی تو و درک حضورت چو «مؤید»
همه را، هست تمنا، بابی انت و امی
«سیدرضا مؤید خراسانی»

شفای زن نابینا

شیخ بزرگوار و دانشمند فاضل شمس الدین محمد بن قارون نقل می‌کند که مردی به نام «نجم» ملقب به «اسود» در دهکدهٔ معروف به «دقوسا» واقع در کنار فرات زندگی می‌کرد. وی مردی خیرخواه و نیکوکار بود و زنی به نام فاطمه داشت. او نیز زن صالح و با تقوایی بود و دو فرزند داشت.

از اتفاق، زن و شوهر هردو نابینا شده، سخت ناتوان گشتند. این حادثه در سال ۷۱۲ اتفاق افتاد. زن و مرد مدت زیادی را بدین‌گونه گذراندند، تا این که یکی از شب‌ها، زن حس کرد که دستی روی صورتش کشیده شد و گوینده‌ای به او گفت:

خداآوند نابینایی تو را بر طرف ساخت. برخیز و برو نزد شوهرت ابوعلی و در خدمت‌گذاری او کوتاهی مکن. زن نیز چشم خود را باز کرد و دید خانه پر از نور است و فهمید که ایشان قائم آل محمد ارواحنافه بوده است.^(۱)

کجايى

اى روشنى دىدە احرار كجايى
وى شمع فروزان شب تار كجايى
اى دسته گل سرسبد باغ رسالت
وى وارث پيغمبر مختار كجايى
بر مردم محروم و ستمدide و رنجور
اى آن كه توپى مونس غمخوار كجايى
جانها به لب آمد زفراق رخ ماht
جان و سر خود بھر تو ايشار كجايى
اى مسھدى مسعود بياتا كه نمايم
جان و سر خود بھر تو ايشار كجايى
اى مستقم خون شھيدان ره حق
بنيان كن بنیاد ستمكار كجايى
گلشن شود از مقدم تو صحنة گيتى
اى گلشن دىن را گل بى خار كجايى
شد (حافظى) از دورى روی تو دمادم
چون مستظران تو دل افكار كجايى
«محسن حافظى»

نماز جماعت به امامت حضرت مهدی ارواحنا فداه در مسجد کوفه

براساس بعضی از روایات حضرت مهدی ارواحنا و ارواح العالمین لتراب
مقدمه الفداء در برخی از مسافرت‌های خود عده‌ای از دوستانش را نیز به همراه
می‌برد تا در کارها به ایشان کمک کنند. یکی از مصادق‌های این مطلب، واقعه‌ای
است که استاد بزرگوار آیت‌الله سید محمد باقر صدر از استاد عالی قدر خود
حضرت آیت‌الله‌عظمی خویی (ره) نقل کردند. چگونگی ماجرا بدین شرح
است:

یکی از مؤمنان مورد اطمینان و با دیانت و بسیار باتقوا بعد از ظهر یکی از
روزها در مسجد کوفه در امتداد دیوار مسجد راه می‌رفت. در جلوی ایوان
مسجد، فرشی گسترده و روی فرش شخص بزرگواری خوابیده و در کنارش
شخص دیگری نشسته بود. وی می‌گوید: من از وجود آن دو نفر تعجب کردم و
از شخصی که نشسته بود پرسیدم: این آقا کیست؟ آن شخص پاسخ داد: آقای
عالیم.

من به پاسخ او اهمیتی ندادم و فکر کردم که مقصود وی این است که او
دانشمند است، زیرا مردم عادی در محل، عالم را عالم (به فتح لام) تلفظ
می‌کردند.

نماز جماعت بد امامت حضرت مهدی ارواحنافه در مسجد کوفه ۲۹

پس از مدتی رفتم، وضو گرفتم و در محراب کوفه مشغول خواندن نماز
مغرب و عشا و نافله شدم تا این که خسته شدم و خوابم برد. دیدم تمام مسجد
روشن و نورانی شده است؛ آنقدر روشن بود که می‌توانستم خطوط قرآنی را که
آن طرف مسجد روی دیوار نوشته شده بود، بخوانم. گمان کردم که سپیده طلوع
کرده و خورشید سر زده است، بلکه چیزی هم از روز گذشته و من بیش از اندازه
خوابیده‌ام.

رفتم که وضو بگیرم، دیدم روی سکوی وسط مسجد، عده‌ای به نماز
جماعت ایستاده‌اند و همان آقای عالم، پیش‌نمای آنهاست. مردم زیادی از
ملیّت‌های گوناگون به ایشان اقتدا کرده‌اند و در بین آنها همان شخصی که دیروز
عصر او را در کنار آقا دیده بودم، به چشم می‌خورد. از وجود این عدّه زیاد به
شکفت آمدم. سپس وضو گرفتم و به جماعت پیوستم و نماز صبح را به امامت
آن آقا خواندم. بعد که نماز تمام شد، همان شخصی که دیروز عصر کنار آقا
نشسته بود، بلند شد و رفت نزد امام جماعت و از ایشان درباره من پرسید که آیا
او را هم با خود ببریم؟ ایشان پاسخ داد: نه! هرگز! او هنوز دو آزمایش در پیش
دارد، باید آن دو را بگذراند.

ناگهان آن جمعیّت ناپدید شدند و تاریکی، مسجد را فرا گرفت. من فهمیدم
که هنوز صبح نشده و اندکی به طلوع فجر مانده است.

این داستان چندین مسأله را برای ما روشن می‌کند که مهمترین آن این است:
جمعیّتی که از گوشه و کنار دنیا چنین سعادتی را یافته‌اند، بعد از آن که از
آزمایش‌های الهی موفق و سرفراز بیرون آمده‌اند، توانسته‌اند با حضرت مهدی
ارواحنافه همکاری و مشارکت داشته باشند و این شخص مؤمن با تمام
تفوایی که دارد، هنوز به آن مرحله نرسیده که بتواند جزء یاران و همکاران امام

..... قطره‌ای از دریا ۳۰
عصر ارواحناده باشد. از این‌رو، آن حضرت وی را درکارهای خود شرکت نداده
و او را با خود نبرده‌اند و چه بسا این شخص آن حضرت را تا پایان برنامه
نشناخته باشد.^(۱)

حجهت حق

از آن روزی که گردیدی بیابان گرد مهدی جان
دل ما را غم دوری به دردآورد مهدی جان
نه تنها دوری تو، طعن دشمن میکشد ما را
خدا را، دوستی کن زین سفر برگرد مهدی جان
بیاد لاله دوری تو اشک گرم میبازم
کشم از سینه از هجر تو آه سرد، مهدی جان
الا ای حجهت حق از حجاب غیبت بیرون آی
 بشوی از چهره آینه دین، گرد مهدی جان
بیا و پیش دشمن با ظهورت رو سفیدم کن
بود تاکی عذار ما زمحنت زرد مهدی جان
بیا و انتقام مادر آزدهات بستان
بیاور از برای او دوای درد مهدی جان
به دل امید آن دارم که روزی بادم تیغت
بگیری داد زهرا را از آن نامرد مهدی جان
سید محمد خسرو نژاد

تشریف بانوی قزوینی

آقای سید عبدالله قزوینی چنین نقل می‌کند: در سال ۱۳۲۷ به همراه خانواده برای زیارت عتبات مقدس به عراق سفر کردیم. روز سه‌شنبه به مسجد کوفه مشرّف شدیم. دوستان تصمیم داشتند به نجف اشرف بروند. من گفتم: خوب است امشب که شب چهارشنبه است، برای به جا آوردن اعمال مخصوص مسجد سهله به آن جا برویم و روز چهارشنبه به نجف اشرف مشرّف شویم. رفقاً قبول کردند و بدین منظور، به خادم مسجد کوفه گفتم که شانزده الاغ برای ما کرایه کند. او کرایه رفتن و برگشتن را گرفت و گفت: راه ترسناک است و ما شب در بیابان حرکت نمی‌کنیم.

ما که سه نفر زن همراه خود داشتیم، سوار شدیم و به طرف مسجد سهله به راه افتادیم که زود اعمال را به جا بیاوریم و به مسجد کوفه برگردیم. مُکاری‌ها چون دیدند ما طول دادیم به کوفه برگشتند، در حالی که مخبر نداشتیم. مانماز مغرب و عشارا در مسجد سهله به جا آوریم و مشغول دعا و گریه و تضرع شدیم. من ناگهان ساعت را نگاه کردم، دیدم دو ساعت از شب گذشته است. ترس زیادی به من دست داد. با خود گفتم: من چگونه با سه نفر زن با مکاری عرب در این شب تاریک به کوفه برگردم.

در آن سال یک یاغی برعلیه حکومت وقت شورش کرده بود و دست به

راهزنی می‌زد. پس در کمال اضطراب و از صمیم قلب به ولی‌عصر ارواحنافده متولّ شدم و با دلی پرسوز و گذاز به آن مهر عالم افروز متوجه شدم. ناگهان چشمم به مقام حضرت مهدی ارواحنافده که در وسط مسجد است، افتاد. آن مقام را بسیار روشن دیدم. پس با همسر خود به طرف مقام قائم ارواحنافده روانه شدیم. سید بزرگواری را دیدم که با کمال مهابت و وقار و نهایت شکوه و بزرگی رو به قبله نشسته است. گویا در آن مکان شریف هزار مشعل و چراغ روشن کرده‌اند. پس از آن مشغول دعا و زیارت شدیم تا به اسم مبارک امام زمان ارواحنافده رسیدیم. چون بر آن حضرت سلام کردیم، آن سید فرمود: «وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ».

حواس من پرت شد؛ با خود گفت: یعنی چه؟ من به امام علیه السلام سلام می‌کنم، این سید جواب می‌گوید. با این حال، غفلت مرا گرفت. در آن حال دیدم آن سید رو به من کرد و فرمود: «عجله نکنید و با اطمینان دعا بخوانید، من به اکبر کبایان سفارش کردم تا شما را به کوفه برساند و برگرد، چون به مسجد کوفه رسیدید، به آنها شام بدھید».

من وقتی که این کلام را از او شنیدم، دویدم دست مبارک او را بوسیدم و خواستم برپیشانی خود بگذارم که دست خود را کشید. عرض کردم: مولانا از شما التماس دعا دارم. در این میان، همسرم و آن دو زن از ایشان التماس دعا خواستند و حاجت‌هایی که در نظر داشتند همه برآورده شد.

چون از مسجد بیرون آمدیم، همسرم به من گفت: این سید را شناختی. گفت: نه. گفت: ایشان امام زمان حجت بن‌الحسن ارواحنافده نبود. گویی من خواب بودم و از خواب بیدار شدم. با عجله رو به مقام آوردم، دیدم تاریک است و فقط یک فانوس کم نوری سوسو می‌کند و از آن سید اثری نیست. بالفوس و

حضرت برگشتم.

چون کنار مسجد آمدم، جوانی را دیدم که به طرف من می‌آید. او گفت: هر وقت فارغ شدید، شما را به مسجد کوفه می‌رسانیم. گفتم: تو کیستی؟ گفت: من اکبر کبایان هستم که همدان در محله کبایان منزل دارم. آن سید که در مقام بود، سفارش کرد که شما را به مسجد کوفه برسانم. گفتم: او را شناختی. گفت: خیر، ولی شخص بسیار بزرگواری به نظر می‌آمد. گفتم: ایشان امام زمان ارواحنافداه بود. آن جوان به وجود آمد و ما را به مسجد کوفه رساند.

در بین راه پروانه‌وار در اطراف ما می‌گردید و با این که الاغ برای سوار شدن همراه داشت، پیاده به دنبال ما می‌آمد. چون به مسجد رسیدیم به آنها که چهار نفر بودند، شام دادیم. ناگفته نماند که همسرم سه حاجت داشت که هر سه از برکت دعای آن حضرت برآورده شد.^(۱)

راز عشق

اهل ولا چو روی به سوی خدا کنند
اول به جان گمشده خود دعا کنند
ای یوسف زمانه خدا را بروون خرام
تابا ناظاره در دل خود دوا کنند
شد عالمی اسیر ولای تو، رخ نما
تا عاشقانه سیر جمال خدا کنند
روی تو را ندیده، خریدار بسوده اند
(تا آن زمان که پرده برافتد چها کنند؟)^(۱)

میپسند بی بهار رخت غنچه های باغ
نشکفته سربه جیب محن آشنا کنند
آهسته چون نسیم گذرکن در این چمن
تاب غنچه ها به شوق تو آغوش واکنند
با بوسه مهرکن لب شوریدگان زمهر
ترسم که راز عشق تو را برملا کنند

۱- این مصraig از لسان الغیب حافظ شیرازی است.

۳۶ ..... قطرهای از دریا

از ما جمال خویش میپوشان که گفته‌اند

(اهل نظر معامله با آشناکند)^(۱)

خوبیان اگر در آینه بینند روی خویش

خود را چو ما برای ابد مبتلا کنند

(پروانه) سوخت زآتش هجران ولی نگفت

(شاهان کم‌التفات به حال گداکنند)^(۲)

محمدعلی مجاهدی (پروانه)

۱- این مصraig از نسان‌الغیب حافظ شیرازی است.

۲- این مصraig از نسان‌الغیب حافظ شیرازی است.

سفارش امام عصر ارواحناده درباره نافله، عاشورا و جامعه

سید احمد موسوی رشتی معروف به «سیدرشتی» گوید: در سال ۱۲۸۰ به قصد حجّ بیت‌الله‌الحرام از دارالمرز رشت، به تبریز آمدم و در خانه حاج صفرعلی تاجر تبریزی معروف منزل کردم. چون قافله نبود، ماندم تا این‌که حاج جبار جلودار سده‌ی اصفهانی به طرف «طرابوزن» بار برداشت. از او مرکبی کرایه کردم و حرکت کردیم. چون به منزل اول رسیدیم، سه نفر دیگر به ترغیب حاج صفرعلی به من ملحق شدند. یکی حاج ملأاپاقر تبریزی حجّه‌فروش معروف و حاج سید‌حسین تاجر تبریزی و حاج‌علی نامی که خدمت می‌کرد. پس به اتفاق روانه شدیم تا رسیدیم به ارزنه‌الرّوم و از آن‌جا عازم طرابوزن شدیم. در یکی از منزل‌های بین این دو شهر، حاج جبار جلودار، نزد ما آمد و گفت: این منزل که در پیش داریم ترسناک است، قدری زود حرکت کنید تا همراه قافله باشید. این بیان حاج جبار بدین علت بود که ما در سایر منزل‌ها اغلب از عقب قافله و با فاصله حرکت می‌کردیم.

به هر حال ما حدود دو ساعت و نیم یا سه ساعت به صیغ مانده به اتفاق حرکت کردیم. به اندازه نیم یا سه ربع فرسخ از منزل خود دور شده بودیم که هوا تاریک شد و برف باریدن گرفت به طوری که رفقا هر کدام سر خود را پوشانده بودند و تند حرکت می‌کردند.

۳۸ ..... قطراهای از دریا

من نیز هر چه تلاش کردم که خود را به آنها برسانم، ممکن نشد، تا آن که آنها رفته‌ند و من تنها ماندم. از اسب پیاده شدم و در کنار راه نشستم و بسیار مضطرب بودم، چون بیش از ششصد تو مان برای مخارج راه همراه نداشتیم. بعد از تأمل و تفکر، تصمیم گرفتم در همین مکان بمانم تا فجر طلوع کند و به منزل قبلی برگردم و از آن جا چند نفر محافظت برداشته، به قافله ملحق شوم. در آن حال بیش روی خود باغی دیدم. با غبانی که در باغ بود، بابلی که در دست داشت به درختان می‌زد که برف از آنها بریزد. او جلو آمد و با فاصله کمی ایستاد و فرمود: تو کیستی؟

عرض کردم: رفقا رفته‌ند و من مانده‌ام، راه را گم کرده‌ام.

ایشان به زبان فارسی فرمودند: نافله بخوان تا راه را پیدا کنی. من مشغول نافله شدم. بعد از اتمام نماز شب دو مرتبه آمد و فرمود: نرفتی؟
گفتم: والله راه را نمی‌دانم.

فرمود: زیارت جامعه بخوان. من نیز که زیارت جامعه را حفظ نداشتیم و اکنون هم حفظ ندارم - هر چند زیاد به عتبات مشترف شده‌ام - از جابرخاستم و تمام زیارت جامعه را از حفظ خواندم.

ایشان باز نمایان شد و فرمود: نرفتی و هنوز هستی؟ من بی اختیار به گریه افتادم و گفتم: هستم، راه را نمی‌دانم. ایشان فرمود: زیارت عاشورا بخوان. زیارت عاشورا را نیز حفظ نداشتیم و اکنون هم حفظ ندارم پس برخاستم و مشغول خواندن زیارت عاشورا از حفظ شدم تا آن که تمام لعن و سلام و دعای علقمه را خواندم. دیدم باز تشریف آورد و فرمود: نرفتی و هنوز هستی؟

گفتم: نه هستم تا صبح بشود.

فرمود: من تو را به قافله می‌رسانم. پس رفت و بر الاغی سوار شد و بیل

سفارش امام عصر ارواحنافده درباره نافله، عاشورا و جامعه ۳۹

خود را به دوش گرفت و آمد. سپس فرمود: پشت سر من سوار شو. من نیز سوار شدم و دهانه اسب خود را کشیدم، اما حرکت نکرد. ایشان فرمود: عنان اسب را به من بده. من دهانه اسب را به ایشان دادم. بیل را به دوش چپ گذاشت و عنان اسب را به دست راست گرفت و به راه افتاد. اسب نیز به خوبی تمکین کرد. سپس دست خود را بر زانوی من گذاشت و فرمود: شما چرا نافله نمی خوانید؟ نافله!
نافله! نافله!

شما چرا عاشورا نمی خوانید؟ عاشورا! عاشورا! عاشورا!

شما چرا جامعه نمی خوانید: جامعه! جامعه! جامعه!

ایشان هنگام پیمودن مسافت به شکل دایره‌ای سیر می کرد. ناگهان برگشت و فرمود: آنها رفقایت هستند که در لب جوی آب فرود آمده‌اند و مشغول وضو گرفتن برای صبح هستند.

در این هنگام من از الاغ پایین آمدم که سوار اسب خود شوم، اما نتوانستم. آن جناب پیاد شده و بیل را در برف فرو کرد و مرا سوار نمود و سر اسب را به سمت رفقا برگردانید.

من در آن حال به فکر افتادم که این شخصی کی بود که به زبان فارسی حرف می زد؟ در حالی که زبانی، جز ترکی و مذهبی جز مسیحیت در آن حدود نبود. به علاوه چگونه به این سرعت مرا به رفقای خود رساند؟! بعد از لحظاتی پشت سر خود را نگاه کردم و کسی را ندیدم و از او آثاری پیدا نکردم. پس به رفقای خود ملحق شدم.^(۱)

بیا

زیاغ بوری گل و عطر جان وزید بیا
زخاک نسترن و لاله بردمید بیا
به بوری شوق تو از خاک تیره سرزده‌اند
گل شقايق و نسرين و نشبلید بیا
به پيشباز تو اي ماه مهر عالمتاب
به هر كجا گذری خط زركشيد بیا
بيا که قامت رعنای سرو کاشمری
زانفعال قدت گشته همچو بيدبیا
بياوز آن دم قدسی ترانه‌ای سرکن
که عنتدلیب بینند لب از نشیدبیا
بيا که با تو بگويم که چشم خونپala
شبي به عمر زشوقت نيارميد بیا
دلم به بوری وصالت به پايمردي و هم
به برو بحر و درودشت پرکشيد بیا
بيا ببين که چهامى کشد زسورت برد
کبوتری که قضا بال او بريد بیا

شیبی بمه کلبه طوفانی خزان زدهام
زراه مهر توای گلبن امید بیا
بیا که دامننم امشب ستاره باران است
سرشگ شوق زمزگان زیس چکید بیا
بیا به پرسش احوال من که در همه عمر
مرا به آمدنت دادهای نوید بیا
نیامدی که هنوزم به تن توانی بود
کنون که جان من از غم به لب رسید بیا
بیا که با تو بگوید زیان در دلود
حکایت شب غم در صباح عید بیا
فضای خاطرم از شوق نوریاران کن
که شد دو چشم «وفا» در رهت سپید بیا
محمد شریف صادقی (وفا)

شفا یافتن یک زن در قم

یکی از معجزات حضرت مهدی ارواحنافده که در سال‌های اخیر اتفاق افتاده، معجزه‌ای است که برای همسر آقای «متقی همدانی» رخ داده است. آقای همدانی واقعه را چنین توصیف می‌کند:

روز دوشنبه هیجدهم ماه صفر سال ۱۳۹۷ ه. ق همسر این جانب محمد تقی همدانی بر اثر دو سال اندوه و گریه‌زاری به خاطر داغ دو جوان خود که در یک لحظه در کوه‌های شمیران جان سپردند، مبتلا به سکته ناقص شد. طبق دستور پزشکان مشغول معالجه و مداوا شدیم، ولی نتیجه‌ای به دست نیامد. شب جمعه بیست و دوم ماه صفر، یعنی چهار روز پس از حادثه، حاج مهدی کاظمی که از تجارت و محترمین تهران به شمار می‌رود، به اتفاق خواهرزاده‌اش از تهران آمده بودند که ایشان (خواهرش) را به وسیله ماشین سواری برای معالجه به تهران ببرند.

ساعت یازده شب بود که با خاطری خسته و دلی شکسته به اتاق رفتم که بخوابم. ناگهان متوجه شدم که شب جمعه است، شب دعا و نیایش، شب توسل و توجّه. آن شب پس از قرائت چند آیه از قرآن مجید و خواندن دعای مختصری از دعاهاي شب جمعه، به حضرت بقیة‌الله ارواحنافده متوصل شدم و با دلی پر از اندوه به خواب رفتم. ساعت چهار بامداد طبق معمول بیدار شدم. ناگاه

شفا یافتن یک زن در قم ..... ۴۳ .....

احساس کردم که از اتاق پایین که همسرم آن جا بود، سرو صدا و همه‌های بلند است. سرو صدا قدری بیشتر شد و سپس ساکت شدند.

من گمان کردم میهمان از همدان یا تهران آمده اعتنایی نکردم؛ تا این که صدای اذان صبح بلند شد. برای وضو گرفتن پایین رفتم، دیدم چراغ‌های حیاط روشن است و دختر بزرگم که پس از مرگ برادرها یش خنده به لبس نیامده بود، خوشحال و متبسم قدم می‌زند.

از او پرسیدم: چرا نمی‌خوابی؟ گفت: پدر جان! خواب از سرم رفت. گفتم: چرا؟ گفت: به خاطر اینکه مادرم را ساعت چهار بعد از نیمه شب شفا دادند. من منتظر بودم که بیاید و به شما مژده دهم.

گفتم: چه کسی شفا داد؟ گفت: مادرم ساعت چهار بعد از نیمه شب باشدت اضطراب ما را بیدار کرد که برخیزید، آقا را بدرقه کنید! همگی بیدار شدیم. ناگهان دیدیم مادرم با آن که قدرت نداشت از جا حرکت می‌کند از اتاق بیرون آمد. من که همراه مادرم بودم، به دنبال ایشان رفتم. نزدیک درب حیاط به او رسیدم. گفتم: مادر جان! کجا می‌روی؟ آقا کجا بود؟

مادرم گفت: آقایی، سید جلیل‌القدری در لباس اهل علم به بالینم آمد و فرمود: برخیز. گفتم: نمی‌توانم. با لحن تندتری گفت: برخیز، دیگر گریه نکن و دواهم نخور. من از مهابت آن بزرگوار برخاستم. فرمود: دیگر گریه نکن، دواهم نخور. همین که رو کرد به طرف در اتاق، من شما را بیدار کردم و گفتم: از آقا تجلیل کنید و ایشان را بدرقه نمایید، لیکن شما دیر جنبیدید، خودم ایشان را بدرقه کردم.

مادر هنگامی که متوجه شد، نزدیک درب حیاط ایستاده، گفت: زهراء! من خواب می‌بینم یا بیدارم؛ من خودم تا این جا آمدم؟

من (زهرا) گفتم: مادر جان شما را شفا دادند. سپس مادرم را به اتاق آوردم.
دیگر همه بیدار شده بودند. حاج مهدی (برادر این بانو) از شوق، گریان بود.
به خواهرزاده مادرم نیز حالت بُهت دست داده بود، زیرا می دید، مادرم چهار روز
قدرت حرکت کردن نداشت، اما اکنون از جابرخاسته و راه می رفت. رنگش زرد
بود، ولی اکنون رنگ طبیعی برگشته بود، چشمش نابینا شده، غبارآورده بود و
اکنون بینا شده، غبار آن برطرف شده بود. چهار روز بود که اصلاً میل به غذا
نداشت، اما در این وقت شب از ما غذا می خواست. آری با گفتن یک کلمه «گریه
نکن) آن همه اندوه و غم از دل او بیرون رفت.^(۱)

مظہر عدل

شدم ز هجر رخت بی قرار مهدی جان
کشد مرا غم این انتظار مهدی جان
نه آن که سوخت فراق تو جان من تنها
بسوخت جان جهان زین شرار مهدی جان
بهار بی گل روی تو بی صفات یقین
چرا که بی تو نباشد بهار مهدی جان
زیمن بود تو برپاست این جهان ورنه
نیبود کون و مکان پایدار مهدی جان
تو بی که مظہر عدلی و داد و صلح و صفا
بسقی و جهت پروردگار مهدی جان
شریعت نبی را تو حامی ای ویقین
که نیست جز تو شریعتمدار مهدی جان
عدو کشیده صف و قصد هدم دین دارد
بیا که جز تو بدین نیست یار مهدی جان
برآستانه چشم بیا قدم بگذار
که جان براه تو سازم نثار مهدی جان

۴۶ ..... قطره‌ای از دریا

بیا که چشم جهان در ره تو منتظر است
رمد کشیده و هم اشکبار مهدی جان
بیا زپرده غیبت برون که دشمن دین
کند زصوت تیغت فرار مهدی جان
بیا سریر عدالت تو نصب کن که تویی
یگانه مرد عدالت شعار مهدی جان
بیا که خصم زهر سو نموده حمله به دین
بیا که شیعه نسدارد قرار مهدی جان
بیا و مرحم و دارو به درد مادر نه
که شد زضریت در بی قرار مهدی جان
بیا که (عابدی) خسته دل زفرقت تو
مدامش آه و فغان گشته کار مهدی جان
«ماشاء الله عابدی»

تشریف بانوی شهرستانی

عالیم بزرگوار و فاضل ربانی سید علی اصغر شهرستانی چنین می‌گوید:

پدر من به اتفاق مادرم که از بانوان علوی بود، به زیارت سامرہ مشرف شدند. مادرم با طفل شیرخوار خود در یک کجاوه بود و پدرم و عمومیم در کجاوه دیگر بودند و همراه کاروان حرکت می‌کردند. زایران کاروان که به طور متفرق حرکت می‌کردند، به سه فرسخی سامرہ می‌رسند. در این هنگام حیوانی که مادرم بر آن سوار بود، از رفتن بازمانده، رفته رفته از قافله عقب می‌افتد، به گونه‌ای که قافله ناپدید می‌شود و حیوان می‌ایستد.

مکاری (کرایه دهنده) حیوان نزد مادرم رفته، می‌گوید: ای بانوی علوی، حیوان از رفتن بازمانده و بیابان ترسناک در پیش رو داریم و هیچ کاری از ماساخته نیست. شما به اجداد طاهرین خود متولّ شوید، تا نجات یابیم.

مادرم چون این مطلب را می‌شنود، شروع به گریه و زاری کرده، به امام زمان ارواحنافه متولّ می‌شود. مادرم می‌گفت: در آن حال دیدم، سیدبزرگواری با لباس‌های زیبا و گران بها آمد و نگاه تندی به حیوان کرد. پس از آن نگاه، حیوان شروع به رفتن کرد. آن سید نیز تبسمی نمود و از نظرم غایب شد. سپس حیوان با سرعت، راه سامرہ را در پیش گرفت و طولی نکشید که به سامرہ رسیدیم. یک راست به منزل حجۃ‌الاسلام حاج میرزا محمدحسین شهرستانی رفتیم. ایشان

..... قطره‌ای از دریا ۴۸

چون ما را تنها دید، بسیار تعجب کرد و پرسید: چگونه تنها یعنی قبل از کاروان
وارد سامرہ شدید، در حالی که از کاروان اثری نیست. ماجرا را برای ایشان
تعریف کردیم.

چند ساعت بعد مرحوم پدرم با کاروان وارد سامرہ می‌شوند و با ناراحتی و
تشویش خاطر به منزل حاج میرزا حسین می‌روند و وقتی از ماجرا آگاه می‌شوند،
از خوشحالی اشک شوق می‌ریزنند.^(۱)

عهدالست

از جهان دل به تو بستم به خدا مهدی جان
طالب وصل تو هستم به خدا مهدی جان
هر کجا یاد تو و ذکر تو و نام تو بود
بی تأمل بنشتم به خدا مهدی جان
تاسرکوی تو آیم به تسمّنای وصال
همه از جام تو مستم به خدا مهدی جان
همه شب دیده به راه توام و مستظرم
این بود عهدالستم به خدا مهدی جان
تا که از فیض حضور تو شود دل روشن
دیده از غیر تو بستم به خدا مهدی جان
آشنا با تو شدم تا دلم آرام گرفت
عهد بیگانه شکستم به خدا مهدی جان
نزنم دست به دامان کسی تا برسد
نک به دامان تو دستم به خدا مهدی جان
بر لب (مرشد) محزون همه دم این سخن است
کز جهان دل به تو بستم به خدا مهدی جان
محمدعلی شاه مرادی زاده (مرشد)

تشرف آیت‌الله اصفهانی

علامه حاج سید محمد حسین میرجهانی طباطبائی که صاحب تأثیفات مفیدی است و از خواص اصحاب آیت‌العظمی اصفهانی (ره) بود، چنین حکایت می‌کند.

یکی از علمای «زیدیه» به نام سید بحرالعلوم یمنی وجود ولی عصر ارواحنافده را انکار می‌کرد و با علما و مراجع شیعه آن روز مکاتبه کرده، در زمینه اثبات وجود و حیات آن حضرت برهان می‌خواست. آقایان نیز از کتاب‌های روایت و کتاب‌های تاریخی عامه و خاصه دلیل ارائه می‌کردند، ولی وی قانع نمی‌شد و می‌گفت: من هم این کتاب‌ها را دیده‌ام. تا این که برای آیت‌الله اصفهانی نامه نوشت و جواب قاطعی خواست. ایشان در جواب نوشت: جواب شما باید حضوری باشد، شما در سفری به نجف، مشرف شوید.

سید بحرالعلوم یمنی با فرزندش سیدابراهیم و چند تن از مریدان خاصش، به نجف اشرف، مشرف شد و همه علما از جمله مرحوم آیت‌الله اصفهانی از وی دیدن کردند. سید بحرالعلوم یمنی عرض کرد: من به دعوت شما به این مسافت آدم؛ جوابی که وعده دادید، بدھید. ایشان فرمود: شب بعد به منزل من بیایید. شب بعد به منزل آیت‌الله اصفهانی آمدند. ایشان پس از صرف شام و رفتن اغلب میهمان‌ها و گذشتن نیمی از شب، نوکر خود، مشهدی حسین چراقدار را طلبید و فرمود: به سید بحرالعلوم یمنی و فرزندش بگویید بیایند. ما نیز تا درب منزل رفتیم، به ما فرمود: شما نیایید. سپس خود به اتفاق سید و فرزندش رفته‌ند

و معلوم نشد که کجا رفتند.

روز بعد سید ابراهیم یمنی، فرزند سید بحرالعلوم یمنی مزبور را ملاقات کردم و از جریان شب گذشته پرسیدم. گفت: الحمد لله ما مستبصر و اثنی عشری شدیم. گفتم: چطور؟ گفت: برای این که آقای اصفهانی حضرت ولی عصر امام زمان ارواحنافه را به پدرم نشان داد. من تفصیل آن را پرسیدم. وی گفت:

ما از منزل که بیرون آمدیم، نمی‌دانستیم به کجا می‌رویم، تا این که از شهر خارج و به وادی السلام وارد شدیم. در وسط وادی جایی بود که آن را مقائم قائم عج‌الله تعالیٰ فرجه‌الشريف می‌گفتند. آقای اصفهانی چراغ را از مشهدی حسین گرفت و به اتفاق پدرم و من وارد آن محیط شدیم. پس آقای اصفهانی خود از چاه آن جا آب کشید و وضو تجدید کرد و ما به عمل او می‌خندیدیم. آنگاه وارد مقائم شده، چهار رکعت نماز خواند و کلماتی گفت. ناگاه دیدیم آن فضا روشن شد. پس پدرم را طلبید. وقتی که وارد آن مقام شد، طولی نکشید که صدای گریه پدرم بلند شد و صحیحه‌ای زد و بی‌هوش شد. من نزدیک رفتم، دیدم آقای اصفهانی شانه‌های پدرم را مالش می‌دهد تا این که به هوش آمد. وقتی که از آن جا برگشتم پدرم گفت: حضرت ولی عصر حجه بن‌الحسن العسكري ارواحنافه را مشافهاً (حضوری) زیارت کردم و با دیدنش مستبصر و شیعه اثنی عشری شدم.

سید بحرالعلوم یمنی سپس به یمن برگشت و چهار هزار نفر از آشنايان

یمنی خود را به مذهب شیعه اثنی عشری مزین کرد.^(۱)

منجی عالم

غەمىن مباش بىرادىر كە يار مى آيد
دلى نشىتە بىه خون راقرار مى آيد
مگو، زتىيرىگى آسمان شب آيىن
كە صىح لىز پى شبھاي تار مى آيد
سېپىدە مى دمد و آفتاب عالمتاب
بىه آسمان شب انتظار مى آيد
مرىز اشک فراق از دو دىدە چون يعقوب
چراكە يوسف نيكو عذار مى آيد
اسىير قافله گويد كە از رە ياري
بىه دشت حىادە آن تىلسوار مى آيد
بىزىرگ منجى عالم بىه دادخواھى ما
بىه گىاه حىادە بى شمار مى آيد
زىازوان توانىمند او بىه تارك خصم
لەپىپ بىارقە ذوالفة قار مى آيد
خوش آن خجستە پگاهى كە با شىكتەن شب
نىھان بىه دىدە ما آشكار مى آيد
«سید محمد غفارى»

کمک امام عصر ارواحنافداه به محتشم کاشانی (۵)

محتشم پسری داشت که از دنیا رفت. او چند بیت شعر در رثای وی گفت.
شیخ حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وآلہ را در خواب دید که فرمود: تو برای
فرزند خود مرثیه می‌گویی، اما برای فرزند من نمی‌گویی؟

وی می‌گوید: بیدار شدم، ولی چون در این رشته کار نکرده بودم، سرورشته
پیدا نکردم که چگونه وارد مرثیه فرزند گرامی آن حضرت شوم. شب دیگر در
خواب مورد عتاب حضرتش واقع شدم که فرمود: چرا در مصیبت فرزندم مرثیه
نگفتی؟ عرض کردم: چون تاکنون در این وادی قدم نزدهام، راه ورود برای خود
پیدا نکردم. آن حضرت فرمود: بگو:

«باز این چه شورش است که در خلق عالم است»
بیدار شدم و همان مصرع را مطلع قرار دادم و آن چه که می‌بایست سرودم،
تا رسیدم به این مصراع:

«هست از ملال گرچه بربی ذات ذوالجلال»
در این جا ماندم که چگونه این مصراع را به آخر برسانم که به مقام الوهیت
جسارتی نکرده باشم. شب حضرت ولی عصر ارواحنافداه را در خواب دیدم که
فرمود: چرا مرثیه خود را به اتمام نمی‌رسانی؟

عرض کردم: در این مصرع به بن بست رسیده‌ام، نمی‌توانم رد شوم. ایشان

..... قطره‌ای از دریا ۵۴

فرمود: بگو:

«او در دل است هیچ دلی نیست بی‌هلال»

بیدار شدم. این مصروع را ضمیمه آن مصروع کرده، بیت را به آخر رسانیدم.^(۱)

یوسف گم گشته باز آید

یوسف گم گشته باز آید به کنعان غم مخور
کلبه احزان شود روزی گلستان غم مخور
ای دل غم دیده حالت به شود دل بدمکن
ای سر شوریده بازآیی به سامان غم مخور
گریهار عمر باشد باز بر تخت چمن
چترگل بر سرکشی ای مرغ خوش خوان غم مخور
دور گردون گرد و روزی بسر مراد مانبود
دایماً یکسان نباشد کار دوران غم مخور
ای دل ارسیل فنا بسیاد هستی برکند
چون تو را نوع است کشتی بان زطوفان غم مخور
در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم
سرزنشها گرکند خار مغیلان غم مخور
حال ما و فرقت جانان و ابرام رقیب
جمله می داند خدای حال گردان غم مخور
گرچه راهی بس خطرناک است و منزل ناپدید
هیچ راهی نیست کان را نیست پایان غم مخور
«حافظا» در کنج فقر و خلوت شباهی تار
تا بود وردت دعا و درس قرآن غم مخور

بانوی آملی و نور جمال حضرت مهدی ارواحنافادا

نویسنده کتاب دارالسلام عراقی چنین نقل می‌کند: روز پنجشنبه چهارم ربیع‌الثانی سال ۱۳۰ هجری، شخصی از بزرگان آمل که به صلاح و تقوا مشهور بود، به منزل حقیر تشریف‌آورد و گفت: من مادری صالح داشتم که از غایت صلاح و تقوا در میان اهالی آن منطقه معروف بود و اهل آن ولایت، از زن و مرد، به خاطر حسن ظن به ایشان، در مسایل مهم خود به او رجوع می‌نمودند و از وی دعا طلب می‌کردند و فایده می‌بردند.

روزی مادرم به من گفت: مذکورها مشتاق ملاقات امام زمان ارواحنافادا بودم تا این که روزی عصر پنجشنبه به زیارت اهل قبور در مصلی رفتم. مصلی مکانی است که در آمل معروف بوده و قبر برادر من آن جاست. سرقب او بسیار گریه کردم، به طوری که ضعف بر من مستولی شد و عالم در نظرم تاریک گردید. سپس برخاستم و به طرف امامزاده‌ای که آن‌جا است و به امامزاده ابراهیم معروف است، حرکت کردم و مشغول خواندن زیارت شدم.

در این حال، نظرم به پهلوی رودخانه افتاد، دیدم در آن جانوری به رنگ‌های مختلف، آن عرصه را فراگرفته است. زیارت را تمام کردم و پیش رفتم، دیدم مردی در آن مکان نماز می‌خواند و در مسجد است. با خود گفتم: این مرد یکی از بزرگان دین است و باید قبل از این که برود، او را بشناسیم. جلوتر رفتم و ایستادم تا از نماز فارغ شد. به او سلام کردم. جواب فرمود: عرض کردم: شما اهل کجا هستید و نام شما چیست؟ فرمود: نام من عبدالمجید و مردی غریب هستم. با خود گفتم: خوب است این غریب را به خانه ببرم و او را می‌همان کنم.

بانوی آملی و نور جمال حضرت مهدی ارواحنافداه..... ۵۷

در این بین دیدم از جای خود برخاست که تشریف ببرد، در حالی که لب‌های او به دعا متحرک بود. در این هنگام گویا به من الهام شد که این مرد، باید امام زمان ارواحنافداه باشد.

ناگهان نظرم به صورت مبارک ایشان افتاد، دیدم خال سیاهی، چون پاره مشک روی ورق نقره، در گونه راست او نمایان است. بریقینم افزوده شد و از شدت اضطراب، دست و پا و سایر اعضایم گویا از کار افتاد و ندانستم چه بگویم و چه حاجتی بخواهم. همین قدر توانستم بگویم: فدایت شوم، آرزومندم که خدای تعالی پنج اولاد به من کرامت فرماید که آنها را به اسمی پنج تن آل عبا علیهم السلام نام گذارم.

دیدم دست‌های مبارکش را به طرف آسمان بلند کرد و دعا نمود و فرمود: ان شاء الله. سپس داخل بقعة امامزاده ابراهیم شد. مهابت او و دهشت من مانع شد که داخل آن بقעה شوم؛ گویا راه بر من مسدود شده و اضطراب شدیدی مرا فرا گرفت.

آن امامزاده برای ورود و خروج یک در بیشتر نداشت. من دم آن در ایستادم. در این میان، زنی آمد و وارد امامزاده شد. من هم به دنبال او رفتم، اما کسی را ندیدم. پس از این ماجرا حالم دگرگون شد و نزدیک بود غش کنم. مرا به خانه رسانندند. در همان ماه حامله شدم. نام فرزند اول را محمد گذاشتم، بعد علی بعد فاطمه، بعد حسن، پس از چندی حسن فوت کرد و طولی نکشید که حامله شدم. این بار دو پسر آوردم یکی را حسن و دیگری را حسین نام نهادم. علاوه بر این، فرزند دیگری آوردم و او را عباس نامیدم. اینها همه از برکت دعای امام زمان ارواحنافداه بود.^(۱)

دریا تویی

ما بسی تو تا دنیاست دنیایی نداریم
چون سنگ خاموشیم و غوغایی نداریم
ای سایه سارِ ظهرِ گرم بسی ترَحَم
جز سایه دستانِ تو، جایی نداریم
تو آبروی خاکسی و حیثیت آب
دریا تویی، ما جز تو دریایی نداریم
وقتی عطش می‌بارد از ابرِ سترون
جز نام آبی تو آوایی نداریم
شمشیرها را گو بیارند از سر بغض
از عشق، ما جز این تمثایی نداریم
سلمان هراتی

* * *

با آن که دلم از غم هجرت خون است
شادی به غمِ تو ام زغم افزون است
اندیشه کنم هر شب و گویم یارب
هجرانش چنین است، وصالش چون است
روdkی

ملاقات بانویی در راه کربلا

مرحوم سید رضا ذرفولی از روحانیون باتقوا و امام جماعت در نجف اشرف بود. وی چنین نقل می‌کند:

در وقت‌های مخصوص زیارت امام حسین علیه السلام به کربلا می‌رفتیم. در آن جا منزلی بود که ما به آن وارد شدیم. در یکی از سفرها خانواده نیز همراهم بودند مرکب من الاغ و مرکب آنها دو جفت قاطر بود که با سایر زایران به طرف کربلا حرکت کردیم.

در یکی از محله‌های بین راه دیدم اثری از مرکب خانواده نیست. هرچه جستجو کردم آنها را ندیدم. بسیار وحشت کردم و به مسئول کاروان گفتم: از مرکب خانم من اثری نیست، گویا عقب‌مانده است. او نیز به تعقیب آنها پرداخت و مسافت زیادی به دنبال آنها رفت، اما نتیجه‌ای نگرفت.

سپس به من گفت: شاید با قافله جلوتری رفته باشند. من بیشتر وحشت کردم. به هر زحمتی بود مسافت باقی‌مانده را پیمودم و با حالت ناراحتی و نگرانی وارد کربلا شدم. سپس یکراست به طرف منزلی که معمولاً آن جا می‌رفتیم، حرکت کردم تا به خانه رسیدم. در زدم خانم من در را باز کرد. گفتم: شما از کجا از قافله جدا شدید و کی اینجا رسیدید؟

او گفت: ما در محلی بین «خانشو» و «نخله» از قافله جدا شدیم. علت را

۶۰..... قطره‌ای از دریا
سؤال کردم، گفت: من خواستم مقداری غذا که در قابلمه بود، به بچه‌ها بدهم که
ناگهان قاطر حرکت کرد. در این هنگام دستم لرزید و در قابلمه به قابلمه خورد و
صدا ایجاد شد. از این‌رو، قاطر وحشت کرد و دوید و ما را به بیابان برد. هرچه در
قابلمه به قابلمه محکم‌تر برخورد می‌کرد و صدا بیشتر می‌شد، وحشت و حرکت
قاطر هم بیشتر می‌شد. در این حال، وحشت عجیبی مرا فراگرفت و هرچه فریاد
کردم، صدای من به قافله نرسید، از طرف دیگر تصور افتادن از قاطر در بیابان و
هلاکت یا شکستن دست و پایم بر وحشت من می‌افزود. این اضطراب باعث شد
که به حضرت ولی‌عصر ارواحنافه متولّ شدم.

پس در آن حال، فریاد می‌زدم: یا صاحب‌الزمان! ناگاه شخصی نورانی در
کمال عظمت و جلال، شبیه عرب‌های آن منطقه مشاهده کردم که به من فرمود:
نترس.

همین که این کلمه را فرمود، قاطر که با سرعت زیاد حرکت می‌کرد، ایستاد.
سپس نزدیک آمد و فرمود: به کربلا می‌روی؟
من عرض کردم: بلی ایشان افسار قاطر راگرفت و از بی‌راهه ما را حرکت داد.
در هنگام حرکت از ایشان پرسیدم: شما کیستی؟

فرمود: من برای فریاد رسی در ماندگان در این بیابان‌ها معین شده‌ام. سپس
طولی نکشید که ما را به منزل رساند و الان یک ساعت و نیم است که به این جا
(رسیده‌ایم.)

طاير قدسي

به کمند تو گرفتارم و خود می دانی

گشته دوری دیدارم و خود می دانی

به طلبکاریت ای یوسف مصری همه عمر

جان بکف بر سر بازارم و خود می دانی

به امیدیکه طبیبانه به سرم

سالها رفته و بیمارم و خود می دانی

من آن طایر قدسی که زعشقت چو ریاب

به سر خوان تو طبارم و خود می دانی

در ره عشق تو ثابت قدمی نیست چو من

اندرايسن بادیه سیارم و خود می دانی

مانده ناقص غزل و شعر تو ای فرزانه

زاجل بود (موحد) که تو خود می دانی

مرحوم مرتضی موحد

* * *

ای دیسه در آن شکل و شمایل نظری کن

گرzanکه تو را آرزوی دیده جانست

روییست در آن چشم جهانی متیر

زلفی که پریشانی احوال جهانست

فلکی شروانی

تشریف امیر اسحاق استرآبادی

علامه مجلسی اول رحمة الله عليه چنین نقل می‌کند: در زمان ما مرد شریف و نیکوکاری می‌زیست که او را امیر اسحاق استرآبادی می‌نامیدند. وی چهل مرتبه پیاده به حج مشرف شده بود و میان مردم مشهور بود که «طی الارض» می‌کند. ایشان در یکی از سال‌ها به اصفهان آمد. من نیز به نزد وی رفتم و آن چه درباره او شهرت داشت از خودش جویا شدم.

او گفت: یکی از سال‌ها با کاروان حج به زیارت خانه خدا می‌رفتم. وقتی به محلی رسیدیم که تا مکه هفت تا نه منزل راه بود، به علی از کاروان بازماندم، به گونه‌ای که کاروان از نظرم ناپدید شد و راه را گم کردم. در نتیجه، سرگردان شدم و تشنگی بر من غلبه کرد، به طوری که از زندگی ناامید گشتم. در این هنگام صدای زدم: یا ابا صالح! یا ابا صالح! راه را به من نشان بده، خدا تو را رحمت کن!

ناگاه شبیه در آخر بیابان به نظرم رسید، چون با دقت نگاه کردم، طولی نکشید که نزد من آمد. دیدم جوانی خوش‌سیما، گندمگون و پاکیزه لباس است که به شیوه مردمان شریف بر شتری سوار و مشک آبی با خود دارد. من سلام کردم. ایشان جواب مرا داد و پرسید: تشنه هستی؟ گفتم: آری. ایشان مشک آب را به من داد و من آب نوشیدم.

آنگاه گفت: می‌خواهی به کاروان بررسی؟ گفتم: آری. مرا پشت سر خود سوار

کرد و به طرف مکه رهسپار شد. من عادت داشتم که هر روز «حرزیمانی» می خواندم. پس شروع به خواندن آن کردم. آن جوان در بعضی از جاهای آن اشکال می گرفت و می گفت: این طور بخوان. طولی نکشید که به من گفت: این جا را می شناسی؟ وقتی نگاه کردم، دیدم در ابطح (محلی از مکه) هستم. ایشان گفت: پیاده شو. وقتی که پیاده شدم، ایشان برگشت و از نظر ناپدید شد.

در آن موقع متوجه شدم که ایشان امام زمان ارواحنافاده بود. از گذشته پشیمان شدم و بر جدایی و نشناختی ایشان تأسف خوردم. بعداز هفت روز، کاروان تازه از راه رسید. آنها از زنده بودن من مأیوس شده بودند، تا این که مرا در مکه دیدند. پس از آن مشهور شدم که «طی الارض» دارم.

من (مرحوم مجلسی اول) نیز حرزیمانی را نزد وی خواندم و آن را تصحیح کردم و برای قرائت آن از او اجازه گرفتم.^(۱)

ای بهتر از فرشته به زیبایی

ای بهتر از فرشته به زیبایی تا چند خوگرفته به تنها ی
خود رفته‌ای نهان به حجاب اندر جمیعی نموده واله و شیدایی
پسرده بهل جمال دل آرا را کز دست شد توان شکیبایی
بنمای آن دو سنبل مشکین را بشکن بهای سنبل صحرایی
مانند سر و قد تو در بستان سروی نرسته است به رعنایی
زاول نموده عشق توام رسوا شادم از این فضیحت و رسایی
دیدن کجا تواند یوسف را آن را که نیست دید زلیخایی
خوبان روزگار دل مارا بردند و می‌برند به یغمایی
شیخ حسن هروی

شفا یافتن مرحوم علامه میرجهانی

مرحوم علامه میرجهانی به کسالت نقرس و سیاتیک - عرق النساء - مبتلا بود و چندین سال در اصفهان، تهران و خراسان معالجه کرد، چه معالجه به روش گیاهی و چه به روش جدید، اما درمان نشد.

ایشان فرمود: من به این درد مبتلا بودم، تا این که بعضی از دوستان مرا به شیروان برداشتند. وقتی که از آن جا بر می‌گشتم، در قوچان توقف کردیم و مدتی ماندیم. یک روز به زیارت امامزاده‌ای که در خارج شهر قوچان و معروف به امامزاده ابراهیم است، رفتیم و چون هوای لطیف و منظره جالبی داشت، دوستان گفتند: ناهار را این جا می‌مانیم، جای خوبی است. گفتم: عیبی ندارد. آنها مشغول تهیه غذا شدند و من گفتم: برای تطهیر به رودخانه می‌روم. آنها گفتند: راه قدری دور است و برای درد پای شما مناسب نیست. من گفتم: آهسته آهسته می‌روم و رفتم تا به رودخانه رسیده، تجدید وضو کردم. سپس قدری کنار رودخانه نشستم و به منظره‌های طبیعی نگاه کردم. ناگهان دیدم شخصی که لباس چوپانی در برداشت، آمد و سلام کرد و گفت:

آقای میرجهانی! شما با این که اهل دعا و دوا هستی، هنوز پای خود را معالجه نکرده‌ای؟
گفتم: تاکنون که نشده است.

..... ۶۶ قطراهای از دریا

گفت: آیا دوست داری (یا مایل هستی) من درد پایت را علاج کنم؟

گفتم: البته.

پس آمد کنار من نشست و از جیب خود چاقوی کوچکی درآورد و اسم مادر مرا پرسید (یا اسم او را بُرد) و سر چاقو را بر موضع درد گذاشت و به پایین کشید تا به پشت پارسید و فشاری داد که بسیار درد آمد و آخ گفت. پس چاقو را برداشت و گفت: برخیز! خوب شدی. خواستم مانند همیشه به کمک عصایم برخیزیم، عصارا را از دست من گرفت و به آن طرف رودخانه انداشت. پس دیدم پایم سالم است. برخاستم ایستادم و دیگر درد پا احساس نکردم.

بعد به ایشان گفتم: شما کجا هستید؟ گفت: من در همین قلعه‌ها هستم و دست خود را به اطراف گردانید. گفتم: پس من کجا خدمت شما برسم؟ فرمود: تو آدرس مرا نخواهی دانست، ولی من منزل شما را می‌دانم کجاست و آدرس مرا گرفت و فرمود: هر وقت مقتضی باشد، خودم نزد تو خواهم آمد. این جمله را گفت و رفت. در همین موقع دوستان از راه رسیدند و گفتند: آقا عصا کو؟ من گفتم: آقا را دریابید؛ پس هرچه جستجو کردند، اثربالی از ایشان نیافتند.^(۱)

دادخواه عشق

می آید آن کسی که سحر در نگاه اوست
در انتظار بسوئه گرم نگاه اوست
مردان تک سوار سحر در سپاه اوست
بیاران و بساغ و آینه ها در پنهان اوست
در لابلای دفتر سبز پگاه اوست
چشمان داغدار شقایق به راه اوست
جان گرچه با بضاعت کم رو سیاه اوست
عطر نسیم زمزمه دادخواه اوست
هم این گلوی نعره برآرد که آه، اوست
جان غزل فدای نمی از نگاه اوست
کاظم وحدتی

می آید آن کسی که هزاران هزار دل
در شام فتنه می رسد آن دادخواه عشق
او ناجی بهار عزادر لاله هاست
تسنها ترین کسی که غزلهای ناب عشق
در انتظار آمدن بساغبان نور
حال و هوای سینه گواه شتاب ماست
این بانک شب شکن که سحر را سفیر شد
روزی شود مُعطراز او بساغ چشم ما
ما را مگو که آه تو قافیه را بسوخت

تشریف دختر آیت‌الله العظمی اراکی (ره)

حضرت آیت‌الله العظمی اراکی رحمة الله عليه چنین فرمود: دخترم که همسر حجۃ‌الاسلام آقا حاج سید آقا اراکی است، می‌خواست به مکه مکرمه مشرف شود و می‌ترسید که نتواند بر اثر ازدحام حجاج طوافش را کامل و راحت انجام دهد. من به او گفتم: اگر به ذکر «یا حفیظ یا علیم» به طور دائم مشغول باشی، خدا به تو کمک خواهد کرد.

او به مکه مشرف شد و پس از برگشتن، یک روز برای من تعریف کرد که من به آن ذکر مشغول بودم و بحمد الله اعمالم را راحت انجام می‌دادم تا این که یک روز در موقع طواف جمعی از سودانی‌ها، ازدحام عجیبی را در مطاف مشاهده کردم.

قبل از طواف با خود فکر می‌کردم که امروز چگونه در میان این همه جمعیت طواف کنم، حیف که من در اینجا محروم ندارم که مواطن من باشد تا مردم به من تنہ نزنند. ناگهان شنیدم که کسی به من می‌گوید: به امام زمان ارواحنافده متولی شو تا بتوانی راحت طواف کنی.

گفت: امام زمان کجاست؟

گفت: همین آقا که جلو تو می‌روند. ناگاه دیدم آقای بزرگواری پیش روی من راه می‌رود و اطراف او به قدر یک متر خالی است و کسی در آن حریم وارد

تشرف دختر آیت‌الله‌العظمی اراکی (ره) ۶۹

نمی‌شود. همان صدا به من گفت: وارد این حریم شو و پشت سر آقا طواف کن.
بدین ترتیب، هفت شوط طواف را بدون آن که بدنی به بدنم بخورد و آن
جمعیت انبوه برای من مزاحمتی داشته باشد. انجام دادم و تعجب کرده بودم که
چگونه کسی از این جمعیت انبوه وارد این حریم نمی‌شود.^(۱)

سردوست سلامت

ای دل آزده مشوگر که خوری تیر ملامت
سر من گر برود یا نه، سردوست سلامت
همه تار و همه پودم، همه ذرات وجودم
همه پویند رهش را همه تا روز قیامت
بی وجودش نتوان زیست در این خانه که بینم
نفسی می‌رود از سینه تنگم به ندامت
می‌روم گرچه نیابم رخ او را به نگاهی
چکنم نیست در این خانه دگر جای اقامت

* * *

ای شیعه نجات‌بخش دوران مهدی است
در گلشن دین سر و خرامان مهدی است
از جمله آن روی فروزان گویی
در ساخت دنیا چوگلستان مهدی است
نیکو همت

نجات پیدا کردن شیخ ابراهیم صاحب الزمانی

در کتاب عبق‌الحسان آمده است: جناب «شیخ ابراهیم ترک» روضه خوان، از اتقیا و ابرار بود و سالها پناهندۀ ناحیۀ مقدسه بود. دائماً به یاد آن بزرگوار بود و لذا معروف به «شیخ ابراهیم صاحب‌الزمانی» شده بود و می‌گفت: «من هر روز بر حضرت گریه می‌کنم.

در یکی از سفرهایش به مشهد علی بن موسی الرضا علیه السلام معجزاتی دیده بود از جمله «آقا میرزا هادی» از ایشان حکایت کردند که: در مراجعات از ارض اقدس، یکی از سادات که به همراهی من از «رشت» به سمت «ترکستان» حرکت می‌کرد یک لنگه جوال ابریشم نقل نموده، در کنار «رودارس» می‌رفتیم که راه در آن چند فرسخ، در خاک روس بود. آن سید بسته ابریشم را گذاشت و خود پیاده از طرف خاک ایران راه پیمود. شیخ فرمود: من از ممنوعیّت ورود ابریشم به خاک روس غافل بودم و نمی‌دانستم جریمه، مالیات و زندان دارد. در بین راه یک مرتبه چهار نفر از مأموران روسی با سلاح، از میان درخت‌ها بیرون آمدند و صیحه‌زنان گفتند: بایستید.

مکاری ما مرد ترک مؤمنی بود. رو به مأمورین کرد و گفت: این آخوند است و چیز‌گمرکی ندارد. بگذارید بروند. یکی از آنها با چوب به پای آن مکاری زد که پایش شکست و فریادش بلند شد. سر وقت من و عیال جوان و طفل خردسالم

آمدند. بچه از مشاهده آنها ترسید و فریاد زد. من داد زدم: چه می خواهید؟ گفتند: بارها و اسباب را باز کن ببینیم چه داری؟ و شروع کردند به باز کردن بقجه ها. یک

یک لباس و وسایل را دیدند و می گفتند: ابریشم داری؟

من متوجه شدم که اینها به خاطر ابریشم بارها را می بینند و فهمیدم که کار سخت است. کناری رفتم و یقین کردم الان سراغ ابریشم می روند و ابریشم های سید را بر می دارند و برای من دردرس می شود. چون می ترسیدم که زن جوان و بچه ام در این بیابان به دست آن کفار بیفتند. اشک از چشم سرازیر شد و امیدم از همه جا قطع شد. قرآن کریم را روی دست گرفتم و متول به حضرت حجت ارواحنافاده شدم. عرض کردم: اینجا محلی است که جز حضرت تو، ملجاً و پناهی نیست. کنار ایستادم و تسلیم شدم.

آن چهار نفر، همه اثاثیه را زیر و رو کردند تا رسیدند به ابریشم و آنها را باز کردند. سید ابریشم های خوب و خوش رنگی را انتخاب کرده بود لکن مأمورین، کلاف، کلاف، بیرون می کشیدند و به یکدیگر نگاه می کردند و می گفتند: اینها چیست؟ و دور می انداختند و نمی فهمیدند که ابریشم است. سپس به کناری رفتند و گفتند: آخوندا! بار کن برو، چیزی نبود.

من اسبها را بستم، دیدم تنها نمی توانم بار کنم. سراغ مکاری رفتم. پایش ورم کرده بود و در شرف مرگ بود. او را صدازدم و گفت: برو خیز. گفت: پایم شکسته. الان می میرم. گفت: بگو یا صاحب الزمان! و بلند شو. و اشکم جاری بود. گفت: محال است و نمی توانم. دست او را گرفتم و گفت: بگو یا صاحب الزمان! برو خاست و مأمورین به ما نگاه می کردند. آهسته آهسته مکاری چند قدم برداشت و کم کم راه افتادیم. طولی نکشید دیدم ورم پایش رفع شد و درد آرام گرفت و عادی به راه افتاد. پرسیدم: چطوری؟ گفت: اصلاً پایم درد

نجات پیدا کردن شیخ ابراهیم صاحب‌الزّمانی ۷۳

نمی‌کند و هیچ آثاری از درد نیست.

به راحتی راه افتادیم و از خاک روس بیرون رفتمی. مکاری اعتقاد زیادی به من پیدا کرد. وقتی ایرانیان ما را دیدند تعجب کردند که چگونه ابریشم را از آن راه آورده‌ایم؛ چون داشتن ابریشم ده سال زندان و مقداری جریمه داشت.

شمع جان افروز

ای رخت مهر دل فروز همه وی زشن فقط شده دلسوز همه
حسن تو، عاشقی آموز همه بسی تو چون شام سیه، روز همه
ما از آن شمع جهان افروزیم که زهجران رخت می‌سوزیم
ما که لب تشنۀ دیدار توایم نه گرفتار، که بیمار توایم
ای خوش آن روز که رُخ بنمایی دل و جان همه را بریابی
چشم ما حلقه صفت شام و سحر هست در فکر تو پیوسته به در
همچو یعقوب زهجران پسر این نوشتیم، به خوناب جگر
کای فروزنده تراز ماه، بیا یوسف فاطمه! از چاه درآ
خون مظلوم تو را می‌خواند آه محروم، تو را می‌خواند
اشک معصوم، تو را می‌خواند قلب مغموم، تو را می‌خواند
تو گشاینده مشکلهایی تو شفابخش همه دلهایی
دادگاه تو بسپا گردد کی؟ قامت ظلم دو تا گردد کی؟
حق مظلوم، ادا گردد کی؟ خصم محاکوم فنا گردد کی؟
تابه کی فاطمه گوید پسرم؟ تاکی اسلام بگوید پدرم؟

غلامرضا سازگار (میثم)

تشوف حاج سید عزیزالله در هفت روز پیاپی

مرحوم حاج سید عزیزالله تهرانی گوید: در نجف اشرف به مبارزه با نفس و ریاضات شرعیه از نماز و روزه و دعا اشتغال داشتم و دقیقه‌ای از مراقبات را فرو نمی‌گذاشتم. هنگامی که برای زیارت مخصوص عید فطر به کربلا مشرف شدم، در مدرسهٔ صدر میهمان یکی از دوستان بوده، بیشتر اوقات را در حرم مطهر حسینی به سر می‌بردم و گاهی برای استحراحت به مدرسه می‌آمدم. یک روز وارد حجره شدم، دیدم عده‌ای از رفقا جمعند و از مراجعت به نجف سخن می‌گویند. از من پرسیدند: شما چه وقت بر می‌گردید؟ گفتم: شما بروید، من امسال قصد زیارت خانهٔ خدا را دارم و پیاده به مکه خواهم رفت، در زیر قبّهٔ حضرت سید الشهداء علیه السلام هم دعا کرده‌ام و امید اجابت دارم.

همراهان و دوستان با تماسخر گفتند: سید! معلوم می‌شود از کثرت ریاضت و زحمت عبادت، مغزت خشک شده است، چگونه با ضعف مزاج و بی‌بصاعقی و بدون توشه، پیاده در بیابان‌ها می‌توان سفر کرد؟

چون سرزنش و عیب‌جویی دوستان از حد گذشت، و سخن مرا از عقل و خرد دور دیدند، با سینه گرفته و حالتی غضبناک از اتاق بیرون آمدم و با قلب شکسته و چشم گریان راه حرم را در پیش گرفتم و به هیچ چیز توجه نداشتمن. زیارت مختصری کردم و به سمت بالای سر مطهر روانه شدم و در محلی که

۷۶ ..... قطراهای از دریا

همیشه نماز خوانده و دعا می‌کردم، نشستم و به گریه و توسلم ادامه دادم.
ناگاه دستی بر شانه من وارد شد. سریلنگ کردم، دیدم آقایی در لباس اعراب
ولی با زیان فارسی مرا به نام خوانده و فرمود: آیا میل داری پیاده به خانه خدا
مشرف شوی؟

عرض کردم: بله.

فرمود: قدری نان خشک برای یک هفته و یک آفتابه و احرام تمام همراه
بردار و در روز فلان و ساعت فلاں همین جا حاضر شو و زیارت وداع بخوان تا
با یکدیگر از این مکان مقدس به سمت مقصد حرکت کنیم. عرض کردم: سمعاً و
طاعهً. از حرم بیرون آمدم و مقداری گندم آماده کردم و به بعضی از زنان
خویشاوند دادم تا برایم نان تهیه کنند. رفقا همه به نجف برگشتند. روز موعد فرا
رسید. اسباب را برداشتیم و در مکان موعد مشغول زیارت وداع شدم. در آن
هنگام آن بزرگوار را ملاقات کردم. سپس از حرم بیرون آمدیم و از شهر خارج
شدیم، ساعتی راه پیمودیم، نه او با من سخن گفت و نه من با او سخن گفتم تا به
«غدیر آبی» رسیدیم.

فرمود: همین جا استراحت کن و غذا بخور و بخواب. سپس خطی روی
زمین کشید و فرمود: این خط قبله است، نماز به جا آر، چون وقت عصر شد، نزد
تو خواهم آمد. سپس رفت. من همان جا ماندم، غذا خوردم و وضو ساختم و
نماز خواندم تا موقع عصر شد. آن بزرگوار تشریف آورد و فرمود: برخیز برویم.
چند ساعتی راه رفتیم تا به آب دیگری رسیدیم. باز خطی روی زمین کشید و
فرمود: این خط قبله است، شب را سپری کن، صبح خواهم آمد. سپس چند ذکر
به من تعلیم داد و رفت.

هفت روز به همین ترتیب گذشت و به هیچ وجه از راه و مسافت خسته و

تشریف حاج سید عزیزانه در هفت روز پیاپی ۷۷

زنجور نشدم. صبح روز هفتم فرمود: در این آب مانند من غسل کن و لباس احرام بپوش و همچنان که لبیک می‌گوییم، تو هم بگو. در تمام امور از آن حضرت پیروی کردم، باز مسافتی راه رفتیم تا نزدیک کوهی رسیدیم. صد اهایی به گوشم رسید. عرض کردم: این صداها چیست؟ فرمود: از کوه که بالا رفتی، شهری را خواهی دید؛ داخل آن شهر شو. سپس آن بزرگوار از من جدا شد.

من به راه افتادم و تنها از کوه بالا رفتیم. سپس وارد شهر شدم و پرسیدم: اینجا کجاست؟ گفتند: مکه. ناگهان به خود آمدم و فهمیدم که آن آقا، حضرت ولی عصر ارواحنافاء بوده است. با خود گفتیم: با آن که بخت من بیدار بود، خود در خواب غفلت بودم.^(۱)

۱- اسرار و فواید وجود امام عصر ارواحنافاء؛ ص ۱۵۲؛ به نقل از: کفاية الوعاظین؛ ج ۵

انتظار

بـارـهـا مـنـزـل آـن دـلـبـر يـكـتاـكـجـاست آـنـكـه سـوـزاـنـدـغـم هـجـران او دـلـهاـكـجـاست
ازـغـم جـانـکـاه او، دـيـگـر زـپـسـا اـفـتـادـهـاـيـم آـنـكـه عـالـم اـزـوـجـود او بـُـودـبـرـپـاـكـجـاست
يـوسـفـگـم گـشـتـه باـزـآـمـدـبـه كـنـعـانـعـاقـبـت يـارـبـ آـنـفـرـزـنـدـغـايـبـ گـشـتـه طـاـهاـكـجـاست
جـانـ وـ مـالـ مـسـلـمـينـ اـزـ شـعـلـهـ بـيـدادـ سـوـختـ آـنـ اـبـرـمـرـدـيـ کـهـ اـيـنـ آـشـ کـنـدـ اـطـفـاـكـجـاست
درـ فـلـسـطـيـنـ، الـجـزـايـرـ، هـنـدـ وـ كـشـمـيرـ وـ عـرـاقـ اـيـنـ بـُـودـ فـرـيـادـشـانـ؛ پـسـ منـجـيـ دـنـيـاـكـجـاست
شـدـ عـيـانـ نـظـمـ نـسـوـيـنـ، درـ بـوـسـنـيـ وـ هـرـزـگـوـيـنـ آـنـكـهـ درـ هـمـ رـيـزـدـ اـيـنـ منـظـموـمـهـ اـعـداـكـجـاست
عـمـرـ ماـ يـارـبـ گـذـشتـ وـ جـانـ ماـ بـرـلـبـ رـسـيدـ پـسـ چـراـ مـهـدـيـ نـيـامـدـ، يـارـ نـاـپـيـداـكـجـاست
بـارـهـاـ آـمـدـ بـهـارـ وـ بـاغـهـاـ درـ اـنـسـتـظـارـ پـسـ گـلـ نـرـگـسـ چـهـ شـدـ، آـنـ دـلـبـرـبـاـ يـكـتاـكـجـاست

* * *

بـارـگـاهـ عـمـهـاـشـ مـعـصـومـهـ درـ قـمـ آـشـكـارـ تـبـرـ آـنـ بـشـكـتـهـ پـهـلـوـمـادـرـشـ زـهـرـاـكـجـاست
آنـكـهـ گـويـدـ صـبـحـ وـ شـامـ اـزـ دـاغـ جـانـسـورـ حـسـينـ نـالـهـاـ دـارـدـ بـيـادـ زـيـنـبـ كـبـرـيـ كـجـاست
پـرـچـمـ سـرـخـ حـسـينـيـ بـرـفـرـازـ گـنـبـدـشـ پـرسـدـ اـزـ بـادـ صـباـ خـونـخـواـهـ عـاشـورـاـكـجـاست
گـويـيـ اـزـ چـشمـ رـقـيـهـ اـشـكـ مـىـ رـيـزـدـ هـنـزـ گـريـدـ وـ گـويـدـ خـلـاـيـاـ دـادـخـواـهـ مـاـكـجـاست
سـالـهـاـ طـيـ شـدـ کـهـ رـاهـ کـرـيـلاـ رـاـ بـسـتـهـانـدـ آـنـكـهـ بـگـشـاـيـدـ (ـحسـانـ)ـ اـيـنـ بـابـ رـحـمـتـ رـاـكـجـاست
حـبـيـبـ چـايـچـيانـ (ـحسـانـ)

شفا یافتن شیخ حَرَّ عاملی

محدث بزرگ، شیخ حَرَّ عاملی (ره) در کتاب اثبات‌الهداة چنین نوشته است:

من زمانی که ده سال بیش نداشتیم، به مرض سختی مبتلا شدم، به گونه‌ای که پدر و مادر و خویشاوندانم جمع شده، گریه می‌کردند و برای عزاداری آماده می‌شدند، آنها یقین کرده بودند که من خواهم مرد. در آن شب پیغمبر و دوازده امام صلوات‌الله علیهم را در میان خواب و بیداری دیدم. پس به آنها سلام کردم و با یک یک مصافحه نمودم.

میان من و حضرت صادق علیه‌السلام سخنی گذشت که در خاطرم نماند، جز آن که ایشان در حق من دعا کرد. سپس بر حضرت صاحب‌الامر ارواحنافده سلام کردم و با آن جناب مصافحه نمودم و در آن حال گریستم و گفتم: ای مولای من! می‌ترسم که با این مرض بمیرم و به مقصد خود از علم و عمل نرسم. ایشان فرمود: نرس! زیرا تو با این مرض نخواهی مرد و خداوند تبارک و تعالی تو را شفا می‌دهد و عمر طولانی خواهی یافت. آنگاه قدحی که در دست مبارکش بود به من داد و من از آن آشامیدم و بهبودی یافتم و مرض به کلی از من زایل شد. پس از آن بلند شدم. پدر و مادر و خویشانم تعجب کردند. چند روزی که گذشت، آن چه که دیده بودم برای آنها تعریف کردم.^(۱)

اللّٰهُمَّ عجل فرجه

ساقی از شوق غزل خواند و آواز کند
پسیر پیمانه کش از میکده را باز کند
گرد ساقی همه دردکشان جمع شوند
باز ساقی سخن از عاشقی آغاز کند
میگساران همه افتند به خاک قدمش
مقدمش بوسه زند هرچه هم او ناز کند
همه مدهوش بیفتند به میخانه عشق
مردگان را کند احیا به نگاهی ساقی
اگر آن ساقی سرمست دمی راز کند
گر که دایر شود این میکد حتی در قاف
باز سیمرغ به آن میکده پرواز کند
چشم مستش بدهد با ده و اعجاز کند
می شود «فرد» زاندوه و غم آزاد دگر
یاد از یار خوش حافظ شیراز کند
باز سیمرغ به آن میکده پرواز کند
حمد حدادیان فرد

تشrif کربلايی کاظم و حفظ قرآن

محمدکاظم هنوز به مشهد و کربلا مشرف نشده بود و در روستای ساروق از توابع فراهان اراک، مشغول کشاوری بود. یک سال فرد روحانی که برای تبلیغ و بیان احکام الهی به روستای او آمده بود، در منبر و سخنرانی خود از خمس و زکات صحبت کرد و چنین توضیح نمود.

کسانی که گندمشان به حد نصاب برسد و زکات و حق فقرا را ندهند، مالشان مخلوط به حرام می‌شود و اگر با پول آن گندم‌های زکات نداده، خانه تهیه کنند یا لباس تهیه کنند، با آن لباس و در آن خانه نمازشان باطل است. مسلمان واقعی باید به احکام الهی و حلال و حرام توجه کند و اهمیت دهد و زکات مالش را بپردازد.

محمدکاظم چون می‌دانست صاحب زمینی که او روی آن کار می‌کند، اهل زکات و پرداخت حق فقرا نیست، به این فکر فرو رفت که مال او مخلوط به حرام است و زندگی او با پول حرام و یا مشتبه به حرام اداره می‌شود. به صاحب زمین، مسئله پرداخت زکات را یادآوری کرد؛ ولی او زیر بار نرفت. از این رو، محمدکاظم تصمیم گرفت که از آن روستا هجرت کند و جای دیگری مشغول کار شود تا اجرت او حلال و پاک باشد.

چند سال خارج از روستا به فعالیت پرداخت تا این که از او خواستند به

روستای خود برگردد و زمینی با مقداری گندم در اختیار او گذاشتند که برای خودش کشاورزی کند. او همان سال اول، نصف آن گندم را (شاید به عنوان پرداخت زکات) به فقرا داد و نصف دیگر را در زمین پاشید. خدا به زراعت او برکت داد، به حدی که بیش از معمول برداشت کرد و از همان سال بنادرگذاشت که نیمی از برداشت خود را به فقرا بدهد. (با این که زکات یک دهم یا یک بیستم است) هر سال نصف محصول خود را به فقرا و مستمندان می‌داد.

یک سال هنگام برداشت محصول، پس از چند روز که خرمنش را کوبیده بود، مشغول باد دادن خرمن شده بود تا کاه آن جدا شود. نزدیک ظهر شد، باد ایستاد و هوا گرم شد و نتوانست به کار خود ادامه دهد و مجبور شد به خانه برگردد. در بین راه، یکی از فقرای روستا به او می‌رسد و می‌گوید: امسال از محصولت چیزی به ما ندادی، ما را فراموش کردی! محمد کاظم به او می‌گوید: خیر، فراموش نکردم؛ ولی هنوز نتوانسته ام محصولم را جمع کنم. او خوشحال می‌شود و به طرف ده می‌رود. اما محمد کاظم دلش آرام نمی‌گیرد و به مزرعه برمی‌گردد و مقداری گندم با زحمت زیاد جمع آوری می‌کند که برای آن فقیر ببرد. ادامه داستان را به روایت آقای میرابوالفتح دعوی (که با سایر روایت‌های این داستان که از آقای حاج میرزا حسن مصطفوی و آقای شیخ صدرالدین محلاتی و حاج شیخ محمد رازی و حاج سید حسن ابطحی نقل شده، مختصر تفاوتی دارد) نقل می‌کنیم:

قدرتی علوفه برای گوسفندها یش می‌چیند و گندمها را به دوش می‌گیرد و روانه دهکده می‌شود. چراغ امامزاده مشهور به هفتاد و دو تن که محل دفن چندین امامزاده از جمله دو امامزاده به نام‌های شاهزاده جعفر و امامزاده عبیدالله صالح و یک قسمت به نام چهل دختران است، می‌رسد. برای استراحت روی

سکویی در کنار درب باغ امامزاده می‌نشیند و گندم و علوفه را کناری می‌گذارد.
ناگهان می‌بیند دو جوان بسیار زیبا و جذاب به طرف او می‌آیند. وقتی به او
می‌رسند، می‌گویند: نمی‌آیی برویم در امامزاده فاتحه‌ای بخوانیم؟ محمدکاظم
می‌گوید: می‌خواهم این علوفه را به منزل برسانم. آنها می‌گویند: خیلی خوب،
حالا تو با ما بیا فاتحه‌ای بخوانیم.

آنها از جلو و محمدکاظم از عقب روانه امامزاده می‌شوند. آنها جلوتر وارد
امامزاده می‌شوند و فاتحه‌ای می‌خوانند. سپس به امامزاده بعدی می‌روند و
داخل امامزاده شده، مشغول خواندن چیزهایی می‌شوند که محمدکاظم
نمی‌فهمد. در این هنگام محمدکاظم متوجه می‌شود که در اطراف سقف امامزاده
کلمات روشنی نوشته شده است و یکی از آن دو نفر به او می‌گوید: چرا چیزی
نمی‌خوانی؟ محمدکاظم می‌گوید: من ملأ نرفته‌ام و سواد ندارم. او می‌گوید: باید
بخوانی. آنگاه دست به سینه محمدکاظم می‌گذارد و فشار می‌دهد و می‌فرماید:
حالا بخوان.

محمدکاظم می‌گوید: چه بخوانم؟ آن آقا آیه‌ای را می‌خواند و می‌گوید:
این طور بخوان. محمدکاظم آیه را می‌خواند تا تمام می‌شود. سپس بر می‌گردد
که به آن آقا حرفی بزند یا چیزی بپرسد، می‌بیند هیچ کس همراحت نیست و
خودش تنها داخل حرم ایستاده است. ناگهان بی‌هوش می‌شود و روی زمین
می‌افتد.

هنگامی که به هوش می‌آید، احساس خستگی شدید می‌کند و به این فکر
فرو می‌رود که اینجا کجاست و او در اینجا چه می‌کند؟ سپس از امامزاده بیرون
می‌آید و بار علوفه و گندم را بر می‌دارد و روانه دهکده می‌شود، در میان راه
متوجه می‌شود که ناخوداگاه چیزهایی می‌خواند و آنگاه داستان آن دو جوان را

به یاد می‌آورد و خود را حافظ کل قرآن می‌یابد. وقتی به مردم برخورد می‌کند، از او سراغ می‌گیرند که کجا بودی؟ او چیزی نمی‌گوید و بی‌درنگ نزد پیشنهاد روستا به نام حاج آقا صابر اراکی (جد آقای صابری اراکی که هم اکنون در اراک بوده و اهل منبر هستند) می‌رود و داستان خودش را می‌گوید. ایشان می‌گوید: شاید خواب دیده‌ای، شاید خیال می‌کنی؟ محمدکاظم می‌گوید: خیر، بیدار بودم و با پای خود به امامزاده رفتم و همراه آن دو نفر چنین و چنان کردم و حالا هم کل قرآن را حفظ هستم. حاج آقا صابر اراکی قرآن می‌آورد و آیات مختلف قرآن و چند سوره بزرگ را از او می‌پرسد و او همه را از حفظ می‌خواند. مردم دهکده دور او جمع شدند تا ببینند حاج آقا صابر در این باره چه می‌گوید: حاج آقا صابر پس از امتحانات فراوان به زبان محلی جمله‌ای می‌گوید که معنی اش این است: «کارش درست شده و یک مسئله مهمی برایش پیش آمده و نظر کرده شده است

...»

جناب آقای میرزا حسن نوء مرحوم میرزا شیرازی می‌گوید: کربلایی محمدکاظم را چندین بار امتحان کردیم. هر آیه را که از او می‌پرسیدم، فوری می‌گفت: از فلان سوره است و عجیب‌تر آن که هر سوره‌ای را می‌توانست به قهقهه بخواند؛ یعنی از آخر سوره تا اول آن را می‌خواند. همچنین می‌گوید: کتاب تفسیر صافی در دست داشتم، برایش باز کردم و گفتم: این قرآن است، از روی آن بخوان. کتاب را گرفت و چون در آن نظر کرد، گفت: تمام این صفحه قرآن نیست. سپس روی آیه‌های قرآن دست می‌گذاشت و می‌گفت: تنها این سطر قرآن است؛ یا نیم سطر قرآن است؛ اما بقیه قرآن نیست. می‌گفتم: از کجا می‌گویی؟ تو که سواد عربی و فارسی نداری. او می‌گفت: کلام خدا نور است؛ این قسمت نورانی و قسمت دیگر شناختیک است.

کربلایی کاظم در زمینه حفظ قرآن خصوصیاتی داشت که از عهده تحصیل و درس خواندن عادی خارج است. این خصوصیات به شرح زیر است:

۱ - هرگاه یک کلمه عربی یا غیرعربی برای او خوانده می‌شد، بسی درنگ می‌گفت که در قرآن هست یا خیر.

۲ - اگر یک کلمه قرآنی از او پرسیده می‌شد، بدون معطلی و تفکر می‌گفت که در چه سوره و کدام جزء قرآن است.

۳ - هرگاه کلمه‌ای در چند جای قرآن آمده بود، تمام آن موارد را بدون وقفه می‌شمرد و دنباله هر کدام را می‌خواند.

۴ - هرگاه یک آیه یا یک کلمه یا یک حرف یا یک حرکت، به طور غلط خوانده می‌شد یا آن را زیاد و کم می‌کردند، بدون اندیشه متوجه می‌شد و خبر می‌داد.

۵ - هرگاه چند سوره به دنبال هم خوانده می‌شد، محل هر کلمه را بدون اشتباه می‌گفت.

۶ - هر آیه یا کلمه قرآنی را از هر قرآنی که به او می‌داند فوری نشان می‌داد. وی در سال ۱۳۷۸ و در قم وفات یافت و در قبرستان نو دفن شد که قبرش مشخص و معلوم است.^(۱)

---

۱ - داستان کربلایی کاظم؛ مؤسسه در راه حق؛ ص ۵۸ - ۶۲.

تشرف در حال احتضار و نجات از مرگ

شهید آیت‌الله دستغیب رحمة‌الله علیه نقل می‌کند: حضرت حجۃ‌الاسلام آقای حاج سید‌اسد‌الله مدنی در نامه‌ای نوشته بود، در یکی از اعیاد مذهبی نزدیک ظهر به قصد زیارت مرحوم آیت‌الله سید‌محمد شاهروdi قدس‌الله نفس‌الزکیّه به منزلشان رفت. با این که وقت دیر و رفت و آمد تمام شده بود و معظم‌له به اندرون تشریف برده بودند، اظهار لطف فرموده، دوباره به بیرونی برگشتند. ایشان به مناسبتی که پیش آمد، فرمود:

وقتی با مرحوم عباچی از شهر مقدس کاظمین پیاده به قصد زیارت سامرای حرکت کردیم، بعد از زیارت حضرت سید‌محمد سلام‌الله علیه حدود یک فرسخ بیشتر راه نرفته بودیم که آقای عباچی به کلی از حال رفته و قدرت حرکت از او سلب شد و روی زمین افتاد.

ایشان به من گفت: چون مرگ من حتمی است و از دست شما نسبت به من کاری برنمی‌آید، اگر شما اینجا بمانید، خود را به هلاکت انداخته‌اید و بر شما حرام است. بنابراین بر شما واجب است که حرکت کنید و خودتان را نجات بدھید و نسبت به من نیز چون هیچ کاری از شما ساخته نیست، تکلیفی ندارید. به هر حال با کمال ناراحتی، من ایشان را همان جا گذاشتم و بر حسب تکلیف، حرکت کردم. فردا که به سامرای سیده، وارد «خان» شدم، ناگهان دیدم آقای عباچی از آن بیرون می‌آیند. بعد از سلام و دیدنی، پرسیدم:

چطور شد که قبل از من آمدید؟ ایشان فرمود: بلی همان‌گونه که دیروز دیدی من آماده مرگ بودم و هیچ چاره‌ای نداشتم، حتی دراز کشیدم و چشم‌ها را روی هم گذاشتم و منتظر مرگ بودم، فقط گاهی که صدای نسیم را می‌شنیدم، به خیال این که حضرت ملک‌الموت است، به قصد دیداد و زیارت‌ش چشم‌ها را باز می‌کردم و چون چیزی نمی‌دیدم، دوباره چشم‌ها را می‌بستم تا وقتی که صدای پایی شنیدم.

چشم را باز کردم، دیدم شخصی لباس عربی معمولی به تن دارد و افسار الاغی در دست اوست و بالای سرم ایستاده است. از من احوال پرسی کرد و جهت خوابیدن را در وسط بیابان پرسید. من جواب دادم، تمام بدنم درد می‌کند و قدرت حرکتی نداشته، منتظر مرگ هستم. ایشان فرمود: بلند شوید تا شما را برسانم. عرض کردم: قدرت ندارم. به دست خودشان مرا بلند نموده، سوارم کرد. در این میان، احساس کردم که دستش به هر جایی از بدنم می‌رسد، به کلی راحت می‌شود، به طوری که دیگر خستگی احساس نمی‌کرم. آن شخص افسار حیوان را می‌کشید، هرچه از ایشان خواهش کردم که سوار شوند، قبول نکرد و فرمود: من به پیاده روی عادت دارم. در آن بین متوجه شدم که شال سبزی به کمر بسته است. با خود گفتم: خجالت نمی‌کشی که سیدی از ذریه رسول خدا صلی الله علیه و آله پیاده راه برود و افسار حیوان را بکشد و تو سوار باشی. فوری دست و پایم را جمع کرده، خودم را پایین انداختم و عرض کردم: آقا خواهش می‌کنم شما سوار شوید. ناگهان خودم را در خان^(۱) یافتیم و از کسی خبری نبود.^(۲)

۱- مسافرخانه

۲- داستان‌های شکفت؛ سید عبدالحسین دستغیب؛ ص ۲۸۹

در انتظار تو

بیا و گرنه در این انتظار خواهم مُرد
اگر که بس تو باید بهار خواهم مُرد
به روی گونه من اشک سالها جاری است وزیر پسای آبشار خواهم مُرد
خبر رسید که تو با بهار می آمی
در انتظار تو من با بهار خواهم مُرد
نیامدی و خدا آگه است من هر روز
به اشتباق رُخت چند بار خواهم مُرد
پدر که تیغ به کف رفت مژداد که من
پسر که تیغ به کف رفت مژداد که من
 تمام زندگی من در این امید گذشت
که در رکاب تو با افتخار خواهم مُرد
پدر که رفت به من راست قامتی آموخت
به سان سرد سهی استوار خواهم مُرد
محسن حسن زاده لیله کوهی

تشرف علی بن مهزیار

مرحوم شیخ طوسی از حبیب بن محمد چنین نقل می‌کند: برعلی بن ابراهیم بن ابراهیم بن مهزیار اهوازی وارد شدم و از بازماندگان امام حسن عسکری علیه السلام سؤال کردم. علی بن مهزیار گفت: برادر! مطلب مهمی را پرسیدی. من بیست مرتبه به حج بیت الله مشرف شده‌ام. در تمام این سفرها قصدم دیدن امام زمان ارواحنافاده بود، ولی راه به جایی نبردم، تا آن که شبی در بستر خوابیده بودم، دیدم کسی می‌گوید: ای علی بن ابراهیم! خداوند به تو فرمان داده که امسال نیز حج به جا آوری.

آن شب را به صبح آوردم و در کار خود اندیشیدم. شب و روز مراقب موسم حج بودم تا این که موسم حج فرا رسید؛ کارم را رو به راه کرده، آهنگ حج به جانب مدینه رهسپار شدم. چون به سرزمین مدینه رسیدم از بازماندگان امام حسن عسکری علیه السلام جویا شدم، اثری از آنها نیافتم. در آن جانیز پیوسته در این باره فکر می‌کردم تا آن که به قصد مکه از مدینه خارج شدم.

پس از مدتی به «جحفة» رسیدم و یک روز آن جا ماندم و بعد به سوی «غدیر» که در چهار میلی جحفه بود، رهسپار شدم. وقتی به مسجد جحفة درآمدم نماز گزاردم، سپس صورت به خاک نهاده و برای تشریف به خدمت اولاد امام یازدهم به درگاه خدا دعا و تضرع کردم. آنگاه به سمت «عسفان» و از آن جا به

..... ۹۰ ..... قطره‌ای از دریا

مکه رفتم. چند روزی در آن جا مانده، به طواف خانه خدا و اعتکاف در
مسجدالحرام پرداختم.

شبی در بین طواف، جوان زیبای خوش بویی را دیدم که به آرامی راه
می‌رود و در اطراف کعبه طواف می‌کند. دلم متوجه او شد. برخاستم و به جانب
او رفتم و تکانی به او دادم تا متوجه من شد.

پرسید: از مردم کجا بی؟

گفتم: از اهل عراقم.

پرسید: کدام عراق؟

گفتم: اهواز

پرسید: خصیب (یا خضیب) را می‌شناسی؟

گفت: خدا او را رحمت کند، پیک حق را اجابت کرد.

گفت: خدا او را رحمت کند که شب‌ها بیدار بود و بسیار به درگاه خداوند
می‌نالید و اشکش پیوسته جاری بود.

آنگاه پرسید: علی بن ابراهیم مهزیار را می‌شناسی؟

گفت: علی بن ابراهیم من هستم.

گفت: ای ابوالحسن! خدا تو رانگه دارد، علامتی را که میان تو و امام حسن
عسکری علیه السلام بود چه کردی؟

گفت: اینک نزد من است.

گفت: آن را بیرون بیاور. من دست در جیب بردم و آن را بیرون آوردم. وقتی
که آن را دید، نتوانست خودداری کند و دیدگانش پر از اشک شد. سپس زارزار
گریست، به طوری که لباس‌هایش از سیلاط اشک خیس شد. آنگاه فرمود: ای
پسر مهزیار! خداوند به تو اذن می‌دهد، به جایی که رحل اقامت افکنده‌ای برو و

صبر کن تا شب ظلمانی لباس خود را بپوشد و تاریکی مردم را فراگیرد. سپس به جانب شعب بنی عامر برو که در آن جا مرا خواهی دید. من به منزل خود رفتم. چون احساس کردم که وقت موعود رسیده، آن چه با خود داشتم سر و سامان دادم و شتر خود را پیش کشیده، جهاز آن را محکم بستم. سپس لوازم خود را بار کردم و سوار شده، به سرعت حرکت کردم تا به شعب بنی عامر رسیدم. دیدم همان جوان ایستاده و صدا می‌زند: ای ابوالحسن! نزد من بیا. چون نزد وی رسیدم، او ابتدا سلام کرد و فرمود: ای برادر! با ما راه بیا. با هم به راه افتادیم و گفتگو می‌کردیم تا آن که کوه‌های عرفات را پشت سرگذاشته و به کوه‌های منی رسیدیم. وقتی که از آن جا نیز گذشته به میان کوه‌های طائف رسیدیم، صبح کاذب دمید. در آن جا به من دستور داد که پیاد شوم و گفت: فرود آی و نماز شب بخوان. بعد از نماز شب دستور داد که نماز وتر بخوانم. من هم نماز وتر را خواندم و این فایده‌ای بود که از وی کسب کردم.

سپس امر کرد که سجده کنم و تعقیب بخوانم. آنگاه نمازش را تمام کرد و سوار شد و به من هم دستور داد که سوار شوم. من نیز سوار شدم و با اوی حرکت کردم تا آن که قله کوه طائف پیدا شد.

پرسید: آیا چیزی می‌بینی؟

گفتم: آری تل ریگی می‌بینم که خیمه‌ای بر بالای آن است و نور از داخل آن پرتوافشانی می‌کند. چون آن را دیدم، خوشحال شدم.

گفت: آرزو و امید تو در آنجاست. آنگاه گفت: برادر با من بیا. او می‌رفت و من نیز از همان راه می‌رفتم، تا از بلندی کوه پایین آمدیم. سپس گفت: پیاده شو که در این جا سرکشان ذلیل، و جباران خاضع می‌شوند. آن گاه گفت: مهار شتر را رها کن.

گفت: به دست چه کسی بدهم؟

گفت: این جا حرم قائم آل محمد عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف است کسی جز افراد با ایمان بدین جا راه نمی‌یابد و هیچ کس جز مؤمن از اینجا بیرون نمی‌رود. من مهار شتر را رها کردم و با او رفتم تا نزدیک چادر رسیدم. به من دستور داد که در بیرون چادر توقف کنم تا او برگردد. سپس خود، داخل چادر رفت. پس از مذکور گفت: داخل شو که در اینجا جز سلامتی، چیزی نیست.

من داخل چادر شدم و جوانی را دیدم که نشسته، قدش مانند شاخه «بان» و یا چوبه درخت ریحان و پارچه‌ای بر روی لباس پوشیده که قسمتی از آن را روی دوش انداخته است. اندامش در لطافت، گندمگون و مانند گل بابونه و رنگ مبارکش در سرخی همچون گل ارغوانی و قطراتی از عرق مثل شبینم بر آن نشسته است، ولی در عین حال، چندان سرخ نبود. جوانی بخشندۀ، پاکیزه و پاک سرشد بود، نه بسیار بلند و نه بسیار کوتاه، بلکه متوسط القامة، سر مبارکش گرد، پیشانی اش گشاده، ابرو انش بلند و کمانی، بینی اش کشیده و میان برآمده، صورتش کم گوشت و برگونه راستش خالی مانند پارچه مشکی بر روی عنبر کوبیده بود.

هنگامی که ایشان را دیدم، سلام کردم، سلام کرد و جوابی بهتر از سلام خود شنیدم. سپس مرا مخاطب ساخت و احوال مردم عراق را پرسید.

فرمود: پسر مهذیارا پدرم ابو محمد علیه السلام از من پیمان گرفت که مجاور قومی نباشم که خداوند بر آنها غصب کرد و در دنیا و آخرت مورد نفرت و مستحق عذاب دردنای هستند و امر کرد که جز در کوههای سخت و بیابانهای هموار نمایم. به خدا قسم مولای شما امام حسن عسکری علیه السلام خود رسم تقیه در پیش گرفت و مرانیز به تقیه امر فرمود. اکنون من در تقیه به سر می‌برم تا

تشرف علی بن مهزیار ۹۳
روزی که خداوند به من اجازه دهد.

قبر جناب علی بن مهزیار رحمة الله تعالى عليه در اهواز زیارتگاه عاشقان امام
عصر عليه السلام است^(۱).

یا ابا صالح المهدی ادرکنی

گل همیشه بهارم چرانمی‌آینی؟	نسیم صبح بهارم چرانمی‌آینی؟
که تابه گل بنگارم چرانمی‌آینی؟	بیا و عطر دل‌افسان به چهره هستی
رسیده آخر کارم چرانمی‌آینی؟	بیا که طاقت هجر سحر ندارد شب
کسلید خانه ندارم چرانمی‌آینی؟	مرا به کعبه وصلت امیدها دادی
نوید لیل و نهارم چرانمی‌آینی؟	خبر زعصر عدالت نبی مرسل داد
رسیده وقت قرارم چرانمی‌آینی؟	برای دید رویت به کعبه می‌آیم
زسینه نالم بسرارم چرانمی‌آینی؟	چکیده خون جوانان به صحنه میدان
به رنج و غصه دچارم چرانمی‌آینی؟	بیازخانه به دوشی مرا نجاتم ده
شکسته این دل زارم چرانمی‌آینی؟	همیشه (منتظر) صبح اصل توحیدم

ملاقات هر هفته‌ای پیور مرد قفل‌ساز

یکی از دانشمندان، مشتاق زیارت حضرت بقیة‌الله ارواحنا و ارواح العالمین لتراب مقدمه‌القداده بود و از بی‌ توفیقی خود رنج می‌برد. مدت‌ها ریاضت کشیده، چهل شب چهارشنبه به طور مرتب به مسجد سهله رفت، لیکن اثری از مقصود نیافت. سپس به علم جفر و اسرار حروف و اعداد متولّ شد و چله‌ها به ریاضت نشست اما فایده‌ای نداشت؛ لیکن از آن جا که شب‌ها بیدار بود و در سحرها ناله داشت، صفا و نورانیتی پیدا کرده، گاهی بر قی نمایان می‌گشت و بارقه عنایت بدرقه راه وی می‌شد، حالت خلسه و جذبه به او دست می‌داد، حقایقی می‌دید و دقایقی می‌شنید.

در یکی از این حالات به او گفتند: به خدمت امام زمان ارواحنا فداه شرفیاب نمی‌شوی مگر آن که به فلان شهر سفر کنی. با این که برایش مشکل بود، به راه افتاد و پس از چند روز بدان شهر رسید، و در آن جا نیز به ریاضت مشغول شد و چله گرفت.

روز سی و هفتم یا سی و هشتم به او گفتند: الان حضرت بقیة‌الله امام زمان ارواحنا فداه در بازار آهنگران درب دکان پیور مردی قفل‌ساز نشسته است، برخیز و شرفیاب شو.

زود دست و پای خود را جمع کرد و حرکت نمود، تا به دکان پیور مرد رسید.

..... ۹۶ قطراهی از دریا

دید حضرت امام عصر ارواحنافداه آن جا نشسته‌اند و با آن پیرمرد گرم گرفته، مشغول سخنان محبت‌آمیز است. چون سلام کرد، حضرت جواب داد و اشاره به سکوت کرد و فرمود: اکنون تماشاکن.

در این حال، دید پیژنی ناتوان و قد خمیده، عصازنان آمد و با دست لرزان قفلی را نشان داد و گفت: ممکن است برای خدا این قفل را به مبلغ سه شاهی از من خریداری کنید، چون من به سه شاهی پول احتیاج دارم. پیرمرد قفل رانگاه کرد و دید قفل بی‌عیب و سالم است به پیژن گفت: این قفل دو عباسی (هشت شاهی) ارزش دارد، زیرا پول کلید آن بیش از ده دینار نیست، شما اگر ده دینار (دو شاهی) به من بدهید، من کلید این قفل را می‌سازم، آن وقت ده شاهی می‌ارزد. (گویا کلید نداشته است). پیژن گفت: نه من نیازی به قفل ندارم، به پول آن نیازمندم؛ شما این قفل را سه شاهی از من بخرید من به شما دعا می‌کنم.

پیرمرد با کمال سادگی گفت: خواهرم! تو مسلمان، من هم ادعای مسلمانی دارم، چرا مال مسلمان را ارزان بخرم و حق کسی را پایمال کنم. این قفل اکنون هشت شاهی ارزش دارد. من اگر بخواهم سود ببرم به هفت شاهی خریداری می‌کنم، زیرا در هشت شاهی بی‌انصافی است که بیش از یک شاهی سود ببرم. اگر می‌خواهی بفروش، من هفت شاهی می‌خرم و باز تکرار می‌کنم که قیمت واقعی آن هشت شاهی است و من چون کاسب هستم و باید سود ببرم، یک شاهی ارزان می‌خرم.

شاید پیژن باور نمی‌کرد که این مرد راست می‌گوید. از این رو ناراحت شد و گفت: من خود می‌گویم: هیچ کس به این مبلغ راضی نشد و التماس کردم که سه شاهی بخرند امّا نخریدند. در این هنگام، پیرمرد هفت شاهی پول درآورد و به آن زن داد و قفل را خرید. چون پیژن رفت، آن حضرت به من فرمود:

آقای عزیز! دیدی! تماشا کردی؟ این طور باشید تا ما به سراغ شما بیاییم، چله‌نشینی لازم نیست. به جفر متولی شدن سودی ندارد. ریاضت و سفر دور رفتن نیاز نیست. عمل نشان دهید و مسلمان باشید تا من بتوانم با شما همکاری کنم. از تمام این شهر من این پیرمرد را انتخاب کرده‌ام؛ زیرا این مرد دین دارد و خدا را می‌شناسد. این هم امتحانی که داد. از اول بازار این پیرزن عرض حاجت کرد و چون او را نیازمند دیده‌اند، همه در مقام آن بوده‌اند که ارزان بخرند و هیچ کسی حتی سه شاهی نیز خریداری نکرد و این پیرمرد به هفت شاهی خرید. هفته‌ای بر او نمی‌گذرد، مگر آن که من به سراغ او می‌آیم و از او دلجویی می‌کنم.^(۱)

ملاقات محمد بن عیسی و کشف توطئه دشمن (ماجرای انار)

یکی از علمای بزرگ و مشهور و مورد اطمینان چنین می‌گفت:

شخصی که من به او اطمینان دارم، این حکایت را از کسی که او را مورد اعتماد کامل می‌دانست و می‌ستود، نقل کرد و گفت: زمانی که شهر بحرین در تصرف غربی‌ها بود، شخصی از مسلمانان را به حکومت آن جا گماشتند تا موجب آبادی بیشتر بحرین شود و بهتر بتواند به وضع مردم رسیدگی کند. این حاکم مردی ناصبی بود و وزیری داشت که تعصیش از وی بیشتر بود. آن وزیر نسبت به مردم بحرین که دوستدار اهل‌بیت علیهم السلام بودند، بسیار دشمنی می‌کرد و برای نابودی و ضرر زدن به آنها حیله‌ها می‌کرد.

یک روز وزیر در حالی که اناری در دست داشت، نزد حاکم رفت و انار را به او داد. حاکم دید بر روی پوست انار چنین نوشته شده است: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَبُوكَرُ وَعُثْمَانُ خَلْفَاءُ رَسُولِ اللَّهِ». وقتی که دقت به آن نگریست، دید این عبارت به طور طبیعی در پوست انار نوشته شده، به طوری که گمان نمی‌رفت ساخته دست بشر باشد و از این نظر در شکفت ماند. حاکم به وزیر گفت: این دلیل روشن و برهان محکمی بر ابطال مذهب شیعیان است، نظر تو در این باره چیست؟

وزیر گفت: این جماعت، متغصّب بوده، منکر دلایل هستند. امر کن که آنها

را حاضر کنند و این انار را به آنها نشان بده، اگر پذیرفتند و به مذهب مادر آمدند که شما ثواب فراوان برده‌اید و چنان چه نپذیرفتند و هم چنان برگمراهی خود ماندند، آنها را در قبول یکی از سه چیز مخیر کن. یا حاضر شوند که با ذلت و خواری مثل یهود و نصارا جذیه بدھند، یا جوابی برای این دلیل بیاورند، یا این که مردان آنها کشته شوند و زنان و بچه‌ها اسیر و اموالشان مصادر شود.

حاکم رأی وزیر خود را مورد تحسین قرار داد و علما، فضلا، نیکان، نجیبان و بزرگان شیعه را احضار کرده، انار را به آنها نشان داد و گفت: اگر جواب قانع کننده‌ای نیاورید یا باید کشته شوید و بچه‌ها و زنان اسیر و اموالتان ضبط شود، یا همچون کفار جزیه بپردازید. آنها چون انار را دیدند، سخت شگفتزده شدند و در هر حال، نتوانستند جواب شایسته‌ای بدھند.

پس از چند لحظه بزرگان شیعه به حاکم گفتند: سه روز به ما مهلت بده تا جوابی که مورد پسند واقع شود آماده کنیم و گرنه هر طور که خواستی میان ما حکم کن. حاکم نیز به آنها مهلت داد.

بزرگان بحرین در حالی که شگفت زده بودند از نزد حاکم بیرون آمدند، دور هم جمع شدند و به مشورت پرداختند. آنگاه بنا گذاشتند که از میان صالحان و زاهدان بحرینی ده نفر و از میان ده نفر سه نفر را انتخاب کنند. طولی نکشید که ده نفر و سیس سه نفر مشخص شدند. بعد به یکی از آن سه نفر گفتند: امشب به بیابان برو و تا صبح مشغول عبادت باش و از خداوند به وسیله امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف یاری بخواه.

او رفت و شب را به عبادت و تضرع به صبح رسانید، اما چیزی ندید. ناچار برگشت و جریان را به آنها اطلاع داد. شب بعد نفر دوم را فرستادند. او نیز مانند شخص اولی نتیجه‌ای نگرفت و برگشت. در این حال، بر اضطراب و پریشانی

۱۰۰ ..... قطراهای از دریا

آنها افزوده شد. آنگاه نفر سومی را که مردی پاکسرشت و دانشمند به نام
محمد بن عیسیٰ بود، به راز و نیاز فرستادند.

محمد بن عیسیٰ شب سوم با سرو پای برخنه رو به بیابان نهاد. آن شب، شب
تاریکی بود. او تمام شب را به دعا، گریه و توسل مشغول بود تا شیعیان را از آن
فتنه رهایی بخشد و حقیقت مطلب را برای آنها روشن سازد. بدین منظور به
حضرت صاحب الزمان ارواحنافاده متولّ شد.

آخر شب ناگاه دید، مردی او را مخاطب ساخته، می‌گوید: ای محمد بن
عیسیٰ! چه شده که تو را بدین حالت می‌بینم؟ برای چه به این بیابان آمدہ‌ای؟
محمد بن عیسیٰ گفت: ای مردا! مرا به حال خود بگذار. من برای کار بزرگ و
مطلوب مهمی بیرون آمدہ‌ام که آن را جز برای امام خود نمی‌گویم و شکایت آن را
نzdکسی می‌برم که این راز را بر من آشکار سازد.

آن مرد گفت: ای محمد بن عیسیٰ! صاحب الامر من هستم؛ مقصودت را بگو.
محمد گفت: اگر شما صاحب الامر هستی، داستان مرا می‌دانی و نیازی نداری که
من آن را شرح بدهم. ایشان فرمود: آری تو به خاطر مشکلی که انار برای شما
ایجاد کرده و مطلبی که روی آن نوشته شده و تهدید حاکم به بیابان آمدہ‌ای!

محمد بن عیسیٰ وقتی این سخن را شنید به طرف آن مرد رفت و عرض کرد:
آری ای آقای من! شما می‌دانید که ما در چه حالی هستیم. شما امام و پناهگاه ما
هستید و قادرید این خطر را از ما برطرف سازید، به داد ما برسید.

حضرت فرمود: ای محمد بن عیسیٰ! وزیر ملعون درخت اناری در خانه
خود دارد. قالبی از گل به شکل انار در دو نصف ساخته و داخل هر نصف قسمتی
از آن کلمات را نوشته است. سپس آن قالب گلی را روی انار در وقتی که کوچک
بود، گذاشته و آن را محکم بسته است. آنگاه انار کم کم بزرگ شده و آن نوشته در

پوستش تأثیر بخشیده تا به این صورت درآمده است. فردا نزد حاکم برو و بگو: جواب تو را آورده‌ام، ولی حتماً باید در خانه وزیر باشد. وقتی به خانه وزیر رفتید، به سمت راست خود نگاه کن که غرفه‌ای می‌بینی. آنگاه به حاکم بگو: جواب تو در همین غرفه است. وزیر می‌خواهد از نزدیک شدن به غرفه سریاز زند، ولی تو اصرار کن و سعیت این باشد که وارد غرفه شوی. وقتی که دیدی وزیر خودش می‌خواهد وارد شود. تو هم با او وارد شو و او را تنها مگذار، مبادا از تو جلو بیفتد!

هنگامی که وارد غرفه شدی، در دیوار آن سوراخی می‌بینی که کیسه سفیدی در آن است. آن را بردار که قالب گلی انار که او برای این نقشه ساخته، در آن کیسه است. سپس آن را جلوی حاکم نهاده، انار معهود را در آن بگذار تا حقیقت مطلب برای او روشن شود.

همچنین به حاکم بگو: ما معجزه دیگری نیز داریم و آن این که داخل این انار جز خاکستر و دود چیزی نیست، اگر می‌خواهی صحت آن را بدانی، به وزیر بگو آن را بشکند. وقتی وزیر آن را شکست، دود و خاکستر آن به صورت وریش او می‌پرد.

وقتی محمد بن عیسیٰ این سخنان را از امام شنید، بسیار مسرور شد و دست مبارک آن حضرت را بوسید و با مژده و شادی برگشت. چون صبح شد، به خانه حاکم رفتند و همان طور که امام علیه السلام دستور داده بود، عمل کردند. سپس حاکم رو به محمد بن عیسیٰ کرد و پرسید: چه کسی این راز را به تو خبر داد؟ وی گفت: امام زمان و حجت پروردگار.

پرسید: امام شما کیست؟ او یک یک ائمه علیهم السلام را به وی معرفی کرد تا به امام زمان ارواحنافه رسانید.

حاکم گفت: دستت را دراز کن تا من گواهی دهم که نیست خدایی مگر خداوند یگانه و این که محمد صلی الله علیه و آله بسند و پیامبر اوست، خلیفه بلافصل بعد از او امیر مؤمنان علی علیه السلام است آنگاه به تمام ائمه تا آخر آنها اقرار کرد و ایمانش نیکو شد. سپس دستور داد وزیر را به قتل رسانند و از مردم بحرین معذرت خواست و از آن پس نسبت به آنها نیکی کرد و آنها را گرامی داشت.^(۱)

مهدی

مهدی است آن که نهضت قرآن به پاکند مهدی است آن که نیک و بد از هم جدا کند
مهدی است آن که پرتو توحید پاک را در قلب های تیره و آلوده جا کند
مهدی است آن که در شب میلاد او خدا اورا به (مرحباً لک عبدي) ندا کند
مهدی است آن که حسن دلار ای احمدی از چهره مبارک خود رونما کند
مهدی است آن که پرچم اسلام راستین بر قلعه های محکم دشمن بپاکند
مهدی است آن که کاخ عظیم ستمگری با یک نهیب خسرویش دچار فنا کند
مهدی است آن که دادرس رای نهاییش بر پایه های عدل خدایی بنا کند
مهدی است آن که کینه و بغض و نفاق را تبدیل بر محبّت و صلح و صفا کند
مهدی است آن که چشمۀ فیاض علم را بر تشنگان دانش و عرفان عطا کند
مهدی است آن که از نظری برجمال او هر دردمندی غمزده کسب شفا کند
مهدی است آن که مژه فجر طلوع خویش از پایگاه کعبه به گوش آشنا کند
مهدی است آن که دولت عدل جهانیش حق عظیم عترت و قرآن ادا کند
مهدی است آن که وقت نماز جماعتی عیسی به صدق نیاز به او اقتدا کند
مهدی است آن که تابش خورشید طلعتش قبر نهان نساطمه را بر ملا کند
برخیز و باز دامن لطفش (حسان) بگیر شاید که از کرم به تو هم اعتنا کند

سه خرمای معطر

مرحوم عالم زاهد سید محمد خلخالی می‌گوید: در نجف اشرف سیدی بود با تقواکه با من رفاقت و دوستی داشت. در فصل تابستان که هوا بسیار گرم بود، وی را به خانه دعوت کردم. یک شبانه روز در منزل ما بود و به هیچ وجه احساس تشنگی نکرد، در حالی که ما بسیار تشنگ می‌شدیم و احساس عطش شدیدی به ما دست می‌داد. سپس به کوفه رفتیم و یک هفته با هم بودیم، باز هم مشاهده کردم که احساس تشنگی نمی‌کند. بسیار تعجب کردم و با اصرار از وی خواستم که علت آن را برایم بگوید. به او گفتم: اگر دوایی برای رفع عطش پیدا کرده‌ای به بنده هم بگو. بعد از اصرار زیاد گفت:

چهل شب چهارشنبه برای درک محضر حضرت ولی عصراروا حنافه به مسجد سهله رفتم، ولی این سعادت نصیبم نشد و مأیوس گشتم. سپس به صورت پراکنده می‌رفتم، تا این که یکی از شب‌های چهارشنبه توقف من در مسجد طول کشید و آبی که خادم برای زائرین فراهم کرده بود تمام شد و احساس تشنگی شدیدی به من دست داد، ناچار در تاریکی شب، بدون وسیله و با تشنگی شدید و خستگی زیاد به طرف مسجد کوفه حرکت کردم. در بین راه از راهزنان و حشت داشتم، ناچار نشستم و به حضرت بقیة‌الله‌الاعظم ارواحنافه متوصل شدم.

سه خرمای معطر ۱۰۵

ناگاه دیدم عربی در برابر من ایستاده، سلام کرد و با زبان عربی شکسته به لهجه مردم نجف به من گفت: به مسجد کوفه می‌روی؟
گفتم: بله.

فرمود: بلند شو. سپس دست مرا گرفت و از آن جا حرکت داد.
گفتم: تشنه هستم، نمی‌توانم حرکت کنم. سه دانه خرما به من داد و فرمود:
اینها را بخور.

من تعجب کردم که خرما چه ارتباطی به رفع عطش دارد، بلکه عطش را شدت می‌بخشد. ایشان دوباره فرمود: بخور. گفتم: می‌خورم. امشب هر چه به سرم بباید خیر است. خرمای اول را به دهان گذاشتم، دیدم بسیار معطر است. چون فرو بردم، چنان نشاط و شرح صدری پیدا کردم که گفتنی نیست، همچنین عطش کم شد. خرمای دوم را که خوردم، دیدم عطرش از اولی بیشتر است و انبساط خاطر و سیری در خود احساس کردم. خرمای سوم را که خوردم، عطش به کلی برطرف شد. خرماها هسته نداشت. تا آن زمان چنین خرمایی ندیده و نخوردۀ بودم.

سپس با ایشان حرکت کردیم. چند قدمی که رفتیم، فرمود: این مسجد است. نگاه کردم، دیدم دم مسجد کوفه هستم. همین که به خود آمدم، ایشان راندیدم. از آن روز تاکنون دچار عطش و تشنگی نمی‌شوم. (۱)

غم مخور

غم مخور ایام هجران رو به پایان می‌رود
این خماری از سر ما میگساران می‌رود
پرده را از روی ماه خویش بالا می‌زند
غمزه را سر می‌دهد غم از دل و جان می‌رود
بلبل اندر شاخسار گل هویدا می‌شود
زاغ با صد شرمداری از گلستان می‌رود
محفل از نور رُخ او سورافشان می‌شود
هرچه غیر از ذکریا را زیاد رندان می‌رود
ابرها از نور خورشید رخش پنهان شوند
پرده از رخسار آن سر و خرامان می‌رود
وعده دیدار نزدیک است یاران مژده باد
روز وصلش می‌رسد ایام هجران می‌رود
امام خمینی (ره)

نجات از اعدام

صاحب مقام یقین، مرحوم عباس علی، مشهور به «حاج مؤمن» دارای مکافات و کرامات بسیاری بوده است، از آن جمله، وقتی که جاسوس‌های دولتی نزد دایی زاده آن مرحوم به نام عبدالنبی اسلحه یافتند، او را گرفته، به زندان افکنند و سرانجام محکوم به اعدام شد. پدرش پریشان و نالان از همهٔ جا مأیوس شد. حاج مؤمن به او می‌گوید: مأیوس نباش. امروز تمام امور تحت ارادهٔ حضرت ولی عصر ارواحنافه است. امشب که شب جمعه است به آن بزرگوار متولّ می‌شویم. خدا قادر است که به برکت آن حضرت فرزندت رانجات دهد.

آن شب حاج مؤمن و پدر و مادر آن پسر احیا می‌گیرند و به نماز و توسل به آن حضرت و زیارت آن بزرگوار سرگرم می‌شوند و سپس به قرائت آیهٔ شریفه «أَمَّنْ يُجِبُ مُضطَرٌ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ الشُّوَءَ» می‌پردازنند.

آخر شب بُوی مشک عجیبی را هر سه نفر حس کرده، جمال نورانی آن بزرگوار را مشاهده می‌کنند. آن حضرت می‌فرماید: دعای شما مستجاب شد؛ خداوند فرزندت رانجات داد و فردا به منزل می‌آید.

حاج مؤمن می‌گفت: پدر و مادر آن پسر از دیدن جمال آن حضرت بی‌طاقد شده، تا صبح بی‌هوش بودند. فردا صبح سراغ فرزند خود را گرفتند که قرار بود در

۱۰۸ ..... قطره‌ای از دریا

آن روز اعدام شود. مأمورین گفتند: اعدام او به تأخیر افتاده و بنا شد در کار او تجدیدنظر شود. خلاصه پیش از ظهر او را آزاد کردند و سالم به منزل آمد. مرحوم حاج مؤمن در استجابت دعا در مورد مرض‌های سخت و گرفتاری‌های شدید داستان‌هایی دارد که آن چه ذکر شد نمونه‌ای از آنها بود رحمت خدا بر او باد.^(۱)

سرو د انتظار

بیا ای منجی عالم سر و جانم فدای تو
سرو جانم فدای آن درد آشنای تو

بیا ای نوگل باغ پیغمبر مهده موعود
میان مردم چشمم بود هر لحظه جای تو

نشستم بر سر راهت به امیدی که بازآیی
اگر آیی کنم این جان شیرینم فدای تو

دل تنها من در خلوت یاد تو می گوید
تمام محنت عالم کشیدم از برای تو

بهمراه «صبا» در وادی عشق تو می گردم
که شاید آید از سویی صدای آشنای تو

بیا جانا کرامت کن دعایم را اجابت کن
بیا ای یوسف زهرا سر و جانم فدای تو
«صبا» فیروزکوهی

کتاب اهدایی حضرت مهدی علیه السلام به مرحوم مجلسی (ره)

مرحوم ملام محمد تقی مجلسی، پدر مرحوم علامه مجلسی صاحب بحارالانوار گوید: من در اوایل بلوغ طالب رضای خدا بودم، در طلب رضای او کوشش می‌کردم و از یاد او قراری نداشتیم، تا آن‌که در میان خواب و بیداری دیدم حضرت صاحب‌الزمان عجل الله تعالیٰ فرجه‌الشريف در مسجد قدیم اصفهان نزدیک به دری که الان مدرس من است، ایستاده، پس سلام کردم و قصد نمودم که پای مبارکش را بپرسم. ایشان نگذاشت و مرا گرفت، پس دست مبارکش را بوسیدم.

سپس از آن جناب مسائلی را که برایم مشکل بود، پرسیدم. یکی از آنها وسوسه‌ای بود که در نماز داشتم و با خود می‌گفتم: نمازم آن گونه که از من خواسته‌اند نیست و بدین جهت آنها را قضا می‌کرم. مسئله دیگر این که نماز شب برایم میسر نبود. در این باره از شیخ خود یعنی شیخ بهایی رحمة الله سؤال کردم. وی گفت: یک نماز ظهر و عصر و مغرب به قصد نماز شب به جا آور و من چنین می‌کرم. سپس از حضرت حجت عجل الله تعالیٰ فرجه‌الشريف در این زمینه سؤال کردم که من نماز شب بخوانم؟ فرمود: بخوان، اما مانند آن نماز مصنوعی که به جا می‌آوردی نباشد و غیر اینها از مسائلی که در خاطرم نماند. آنگاه گفتم: ای مولای من! برایم میسر نیست که هر وقتی به خدمت شما برسم،

کتاب اهدایی حضرت مهدی علیه السلام به مرحوم مجلسی (ره) ۱۱۱
پس به من کتابی عطا کن که همیشه به آن عمل کنم. ایشان فرمود: من برای تو
کتابی به مولا محمد تاج عطا کرده‌ام، برو آن کتاب را از او بگیر.

من در خواب او را می‌شناختم. پس، از در مسجدی که مقابل روی آن جناب
بود به سمت دار بطیخ که محله‌ای از اصفهان است بیرون رفتم. چون رسیدم به
آن شخص و مرا دید، گفت: آن کتاب پیش من نیست. من شروع کردم به تضرع و
گریه و ناله و به خاطر فوت آن کتاب تا طلوع فجر. پس چون از نماز صبح تعقیب
آن فارغ شدم و به دلم افتاده بود که مولا محمد همان شیخ بهایی است و
حضرت او را به خاطر اشتهرش تاج نامیده است، رفتم به مدرس ایشان که
نزدیک مسجد جامع بود. ایشان مشغول مقابله صحیفه کامله بود و خواننده،
سید صالح امیر ذوالفقار گلپایگانی بود. ساعتی آن جا نشستم تا از آن کار فارغ شد.
در ظاهر به نظر می‌رسید که کلام ایشان درباره سند صحیفه بود، لیکن به جهت
غمی که بر من مستولی بود، سخن آنها را نفهمیدم.

در این حال، من گریه می‌کردم و نزد شیخ رفتم و خواب خود را به ایشان
گفتم و به خاطر فوت کتاب گریه می‌کردم. پس شیخ گفت: بشارت آن حضرت به
تو درباره کس علوم الهیه و یقینیه بوده است.

محور صحبت من با شیخ، تصوّف بود و او به آن مایل بود؛ اما قلبم آرام
نشد و با گریه و تفکر از نزد شیخ رفتم تا آن که به دلم افتاد که به آن سمتی بروم که
در خواب به آن جا رفتم.

به آن سمت به راه افتادم، چون رسیدم به محله دار بطیخ، مرد صالحی را که
اسمش آقا حسن و لقبش تاج بود، دیدم. چون به او رسیدم، سلام کردم. وی
گفت: ای فلانی! کتاب‌های وقفی نزد من است، هر طلبه‌ای که آن را می‌گیرد به
شرط وقف عمل نمی‌کند، تو اگر عمل کنی بیا و آنها را ببین و هرچه که احتیاج

داری از آنها بردار. پس با او به کتابخانه رفتم. اولین کتابی که به من داد، همان کتابی بود که در خواب دیده بودم. پس شروع کردم به مقابله با نسخه او که جدّ پدرش از روی نسخه شهید نوشته بود و شهید (ره) نسخه خود را از نسخه عمید الرؤسا و ابن سکون نوشته و با نسخه ابن ادریس مقابله کرده بود، بدون واسطه یا با یک واسطه. نسخه‌ای که حضرت صاحب‌الامر عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف به من عطا فرمود، به خط شهید نوشته شده بود و با آن نسخه موافقت داشت حتی در زمینه آن چه که در حاشیه آن نوشته شده بود.

مدتی بعد از آن که از مقابله فارغ شدم مردم برای مقابله به من رو آوردند که این به برکت عطا‌ای حضرت حجت ارواح‌نافداه بود. از آن پس صحیفه کامله، کتابی در زمینه رفع بلا شد و مانند آفتاب درخشنan در هر خانه‌ای پیدا می‌شد، به خصوص در اصفهان، زیرا بیشتر مردم صحیفه‌های گوناگون داشتند و اغلب آنها صالح و اهل دعا شدند و بسیاری از آنها مستجاب الدعوه. اینها آثار معجزه‌ای بود از حضرت صاحب‌الامر ارواح‌نافداه. آن چه را که خداوند به سبب صحیفه به من عطا فرمود نمی‌توانم بشمارم.

مؤلف گوید: علامه مجلسی (ره) در بحار الانوار صورت اجازه مختصری از پدر خود در مورد صحیفه کامله ذکر کرده و در آن جا گفته است که من روایت می‌کنم صحیفه کامله را که به زیور آل محمد علیهم السلام ملقب است و انجیل اهل بیت علیهم السلام است و دعای کمیل است با سندهای بسیار و طریقه‌های مختلف که یکی از آنها این است که من آن را روایت می‌کنم از مولای ما صاحب‌الزمان خلیفة الرحمن ارواح‌نافداه در خوابی طولانی.^(۱)

در انتظار

چرا ای دوست بسرکویم نمی‌افتد گذار تو؟
برایمن رسم دل آزاری که شد آموزگار تو؟
غیریم، دردم نندم آرزو دارم که بشنیم
دمی با خاطری آسوده، یارا، در کنار تو
دل از قید هری ب ساعت تو از غیربریستم
به امیدی که باشم تا ابد در اختیار تو
من آن شمعم که دائم از غم هجر تو می‌سوزم
که تا از سوز آه خود، کنم گلگون عذار تو
من آن عودم که از دودم کنم تاریک عالم را
من آن رندم که بازم عمر خود را در قمار تو
چه شد از من که عمری با تو بودم چشم پوشیدی؟
تو خود دانی که بودم روزگاری در جوار تو
من آن صیدم که در دام تو بهردانه افتادم
ره‌اکن یا بکش، یاحبس کن هستم شکار تو
من آن اشکم که غلطیدم زچشم عشق برپایت
بمژگانت قسم فانی شدم در انتظار تو

من آن سنگم که خاکستر شدم در زیر سختی‌ها
بسدست دهر افتادم هم‌اکنون در دیار تو
من آن بذرم که از کوی محبت خسته جان آیم
به امیدی که گردم سبز اندر کشتزار تو
خشم - خارم - گیاهم هرچه باشم عاشقت هستم
مرنجانم که شاید آمدم روزی به کار تو
 بشوی از قلب غمگینم غبار محنث و حسرت
که عمری دیدگانم گشته جانا اشکبار تو
اگرچه بی‌سرو پایم ولی با صدق می‌گویم
که چون صدیق خواهم جان خود سازم نثار تو
یوسف صدیق عربانی (صدیق)

بنای مسجد جمکران به دستور حضرت مهدی ارواحناده

شیخ فاضل حسن بن محمدبن حسن قمی که معاصر شیخ صدوق است در کتاب تاریخ قم از کتاب «مونسالحزین فی معرفة الحق والیفین» که از تألیفات شیخ ابی جعفر محمدبن بابویه قمی است، نقل کرده که شیخ عفیف صالح حسن بن بن مثله جمکرانی (ره) می‌گوید: من شب سه شنبه هفدهم ماه مبارک رمضان سال ۳۹۰ در سرای خود خفته بودم که ناگاه جماعتی از مردم به سرای من آمدند. نصفی از شب گذشته، مرا بیدار کردند و گفتند: برخیز و طلب حضرت مهدی صاحب الزمان ارواحناده را اجابت کن که تو را می‌خواند.

من برخاستم و آماده شدم. گفتم: بگذارید پیراهن را بپوشم که ناگهان بانگ برآمد: «هُوَ مَا كَانَ قَمِيْصَكَ» (پیراهن به بر مکن که از تو نیست). دست نگه داشتم. سپس شلوار خود را برداشتم. بانگ برآمد: «لَيْسَ ذَلِكَ مِنْكَ فَخُذْ سَرَاوِيلَكَ» (آن شلوار که برداشتی از تو نیست. مال خود را بردار. آن را انداختم و مال خود را برداشتم و پوشیدم. سپس دنبال کلید در خانه گشتم که بانگ برآمد: «الْبَابُ مَفْتُوحٌ».

چون نزدیک درآمدم، جماعتی از بزرگان را دیدم. سلام کردم. آنها جواب دادند و به من مرحبا گفتند. سپس مرا آوردند تا جایی که اکنون مسجد است، چون خوب نگاه کردم تختی دیدم که فرشی نیکو بر آن گسترده شده و بالش های

نیکو نهاده شده و جوانی سی ساله روی آن تخت بر چهار بالش تکیه کرده است و پیرمردی پیش او نشسته و کتابی در دست گرفته و برای آن جوان می‌خواند و بیش از شخصت مرد روی این زمین برگرد او نماز می‌خوانند.

بعضی جامه‌های سفید و بعضی جامه‌های سبز داشتند. آن پیرمرد حضرت خضر بود. پس آن پیرمرد مرا نشاند و امام مهدی ارواحنافاده مرا به نام خواند و فرمود:

برو به حسن بن مسلم بگو که تو چندین سال است که این زمین را می‌سازی و در آن کشت می‌کنی و پنج سال است که آن را زراعت می‌کنی و امسال نیز آن را گرفته‌ای و می‌خواهی زراعت کنی، تو اجازه نداری که در این زمین زراعت کنی. باید هر نفعی که از این زمین برده‌ای رد کنی تا در اینجا مسجد بنا کنند. به حسن بن مسلم بگو که این زمین شریفی است و خداوند تعالی این زمین را از زمین‌های دیگر برگزیده و شریف کرده است و تو آن را جزو زمین خود کرده‌ای. خداوند دو پسر تو را گرفت، اما تو بیدار نشدی. اگر چنین نکنی به تو آزار می‌رسد که خود به آن آگاه نیستی.

من گفتم: ای آقا و ای مولای من! در این باره نشانه‌ای به من بدهید که مردم سخن بی‌نشان را نمی‌شنوند و قول مرا تصدیق نمی‌کنند.

ایشان فرمود: «إِنَّا سَنُعْلِمُ هُنَاكَ» ما اینجا علامت می‌گذاریم تا قول تو تصدیق شود، تو برو و رسالت را به انجام رسان. نزد سید ابوالحسن برو و بگو تا برخیزد و باید و آن مرد را حاضر کن و سود چند ساله را از او بگیر و به دیگران بدهد تا بنای مسجد را شروع کنند و بقیه مخارج را از «رهق» که جزو ناحیه اردهال و ملک ماست، بیاورد و مسجد را تمام کند و نصف رهق را وقف این مسجد کردیم که هر ساله سود آن را بیاورند و صرف عمارت مسجد کنند.

بنای مسجد جمکران به دستور حضرت مهدی ارواحنافه‌اوه..... ۱۱۷

به مردم بگو تا بدین موضع رغبت کنند و آن را عزیز دارند و چهار رکعت نماز این جا بگذارند، دو رکعت تحيت مسجد که در هر رکعتی یکبار سوره حمد و هفت بار سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و تسبیح و رکوع و سجود را هفت بار بگویند و دو رکعت نماز حضرت صاحب الزمان بخوانند، چون فاتحه خواند و به «إِيَّاكَ تَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ» رسید صدبار بگوید و بعد فاتحه را تا آخر بخواند و در رکعت دوم نیز به همین طریق بخواند و تسبیح در رکوع و سجود هفت بار بگوید و چون نماز تمام شد، تهلیل بگوید و تسبیح حضرت فاطمه زهراء علیها السلام و چون از تسبیح فارغ شد، سر به سجده بگذارد و صدبار صلوات بر پیغمبر و آلس صلوات الله علیهم بفرسد و این نقل از لفظ مبارک امام علیه السلام است که:

«فَمَنْ صَلَّيْهِمَا فَكَانُوا صَلَّى فِي الْبَيْتِ الْعَتِيقِ»

هر کس این دو رکعت نماز را بخواند، مانند آن است که دو رکعت نماز در کعبه گذارده باشد.

من چون این سخن را شنیدم، با خود گفتم: گویا این موضع است که تو می‌پنداری «إِنَّمَا هَذَا الْمَسْجِدُ لِلْإِمَامِ صَاحِبِ الرَّمَانِ» و اشاره بدان جوان کردم که در چهار بالش نشسته بود. پس آن جوان به من اشاره کرد که برو! من آدم. چون پاره‌ای از راه را طی کردم، دوباره مرا باز خواندند و فرمودند: بزی در گله جعفر کاشانی چوپان است، باید آن بز را بخری. اگر مردم ده پول آن را دادند، با آن پول بخر و گرنه تو از پول خود بده و آن بز را بیاور در این جا قربانی کن و فردا شب - روز هجدهم ماه رمضان - گوشت آن بز را به بیماران و کسی که گرفتاری داشته باشد انفاق کن که حق تعالی همه را شفا دهد. آن بز ابلق است و موی بسیار و هفت علامت دارد، سه تای آن یک طرف و چهارتای آن طرف دیگر است.

من به خانه آدم و تمام شب در آن اندیشه بودم تا صبح دمید. نماز خواندم

و نزد علی‌المنذر آمدم و ماجرا را به وی گفتیم: با هم رفتیم به آن جا که مرا شب برده بودند. پس گفتیم: بالله نشان و علامتی که امام علیه‌السلام به من گفت، این زنجیرها و میخ‌ها است که اینجا ظاهر است. با هم نزد سید ابوالحسن الرضا رفتیم. چون به خانه وی رسیدیم، خدمتکاران وی را دیدیم. آنها به من گفتند: سید ابوالحسن از سحر تاکنون در انتظار توست. تو اهل جمکرانی؟ گفتیم: بلی. من وارد خانه شدم و سلام کردم، جوابی نیکو داد و احترام کرد. سپس مرا با احترام نشاند و پیش از آن که من سخن بگویم، گفت: ای حسن مثله‌ای من خوابیده بودم؛ در خواب شخصی به من گفت: بامداد مردی از جمکران به نام حسن مثله پیش تو می‌آید، باید سخن‌ش را تصدیق کنی و به قول او اعتماد کنی که سخن او سخن ماست، باید قول او را رد نکنی، از خواب بیدار شدم و تاکنون منتظر تو بودم.

من نیز شرح ماجرا را برایش گفتیم. او هم دستور داد تا اسب‌ها را زین کرده، بیرون آوردند و سوار شدند. چون به نزدیک ده رسیدیم، گله جعفر چوپان را کنار راه دیدیم. من به میان گله رفتیم؛ دیدم آن بُز از پس همه گوسفندان می‌آید. بز پیش من دوید و او را گرفتم که پولش را به جعفر بدhem و بز را بیاورم. جعفر چوپان سوگند یاد کرد که من هرگز این بز را ندیده‌ام و در گله من نبوده است، مگر امروز که آن را دیدم و هرچه خواستم او را بگیریم، نتوانستم تا این که اکنون پیش شما آمد.

بُز را همچنان که حضرت فرموده بود، به آن جایگاه آوردند و کشتند. سپس سید ابوالحسن الرضا بدین موضع آمد و حسن مسلم را حاضر کرد و سود زمین را از او گرفت. پس از آن، پول رهق را آوردند و مسجد جمکران را به وسیله چوب پوشاندند و سید ابوالحسن الرضا زنجیرها و میخ‌ها را به قم برد و در خانه خود

بنای مسجد جمکران به دستور حضرت مهدی ارواحنافه‌ا... ۱۱۹ .....
گذاشت. همه بیماران می‌رفتند و خود را به زنجیر می‌مالیدند و خدای تعالی شفا
می‌داد و خوشحال بر می‌گشتند.

ابوالحسن محمد بن حیدر گوید: شنیدم که سید ابوالحسن الرضا در موسویان
قم مدفون است. بعد از مرگش فرزند وی به سراغ صندوقی که زنجیرها و میخها
در آن بود رفت؛ هنگامی که سر صندوق را برداشت، اثری از زنجیرها و میخها
نیافت.

مسجد جمکران در سال ۱۱۵۸ توسط آقا علی اکبر جمکرانی تعمیر شد.
بعدها حاج علی نقی جمکرانی مبلغ سیصد تومان صرف آن کرد و یک طرف
صحن را بنا نهاد، لیکن ناتمام ماند، تا این که میرزا علی اصغرخان اتابک اعظم که
اوایل سلطنت مظفرالدین شاه، مدتی در قم ساکن بود، مسجد و صحن را تعمیر
و شش حجره و ایوان و وضوخانه ساخت.

در حال حاضر، مسجد بسیار وسیع و پریرکت شده و شب‌های چهارشنبه و
جمعه عدهٔ زیادی از شهرستان‌های مختلف و حتی از کشورهای دیگر به منظور
عبادت و توسل به آن حضرت و برآورده شدن حاجت به آن جا می‌آیند و
تاکنون عدهٔ زیادی در آن مکان مقدس به حاجت خود رسیده‌اند. (۱)

کجایی؟

الا ای یوسف زهرا کجایی
امید و دلبر جانها کجایی
همه روز و شب از هجرت غمینم
دگر کسی می شود جانا بیایی
زدوری تو و مولا بسی قرارم
چرا از عبد خود یارا جدایی
چه می شد ای امید عالمینم
زپشت پرده غیبت درآیی
منم چشم انتظار مقدم تو
که این دل را گشی یکسر خدایی
منم گم کرده راه هدایت
تو هستی آنکه بر من رهنمایی
منم جوینده راه حقیقت
تسویر جوینده خود رهگشایی
منم آن بینوای زار و خسته
تسو تکین دل هر بینوایی
تو بر هر درد بسی درمان دوایی
منم بیمار و درمان از تو خواهم

سید جواد میری (ناظر)

تشوّف مقدس اردبیلی

از جمله کسانی که خدمت حضرت صاحب الامر ارواحنا فداء شرفیاب شده و پاسخ اشکالات عملی اش را از آن وجود مقدس دریافت کرده است، عالم بزرگوار مقدس اردبیلی (متوفی ۹۹۳) رضوان‌الله تعالیٰ علیه است. او در تقوا و عبادت به مقامی رسیده بود که مانندش کمتر دیده شده است.

مشهور است که در بعضی از مسایل دشواری که برایش پیش می‌آمد، خود را به ضریح مقدس حضرت امیر مؤمنان علی علیه‌السلام می‌رساند و از آن حضرت سؤال می‌کرد و امام نیز پاسخ را می‌داد. یکی از شاگردان خاص آن مرحوم که از دانشمندان زمان خویش و از اسرار زندگی استاد نیز آگاه بوده چنین می‌گوید:

یکی از شب‌ها در صحن مطهر حضرت امیر مؤمنان علی علیه‌السلام در حالی که شب از نیمه گذشته بود، خسته از مطالعات علمی قدم می‌زدم. ناگهان در آن فضای نورانی، شبیحی را دیدم که به سوی حرم آن حضرت روان است در حالی که تمام درهای حرم مطهر قفل بود. با کنجکاوی او را تعقیب کردم، دیدم او چون به در حرم نزدیک شد، قفل‌ها باز و در حرم گشوده شد، او به هر دری که دست می‌گذاشت، باز می‌شد، تا این که با کمال وقار و سنگینی کنار حرم مطهر حضرت امیر علیه‌السلام ایستاد و سلام کرد و من جواب سلام را شنیدم. سپس

۱۲۲ ..... قطره‌ای از دریا

با همان صاحب صدا شروع به صحبت کرد. هنوز از آن گفتگو چیزی نگذشته بود، که آن مرد خارج شد. من نیز او را تعقیب کردم تا این که از شهر بیرون رفت و به سوی مسجد کوفه سرازیر شد. من از روی کنجاوی او را دنبال کردم تا به مسجد رسید و داخل محراب شد. سپس با کسی به گفتگو نشست. سخنانش که به اتمام رسید از مسجد خارج و به سوی شهر سرازیر شد. نزدیک دروازه نجف که رسید تازه سپیده صبح دمیده بود و خفتگان آرام آرام سر از بستر بر می‌داشتند و آماده نیایش صبحگاهی می‌شدند. ناگهان در طول راه عطسه‌ای به من دست داد که نتوانستم جلوی آن را بگیرم. آن مرد متوجه من شد و برگشت، چون به چهره‌اش نگریستم، دیدم استادم مرحوم مقدس اردبیلی است.

پس از سلام و اظهار ادب، به ایشان عرض کردم که من از لحظه ورود به حرم مطهر تاکنون همراه شما بوده‌ام، لطفاً بفرمایید که در حرم مطهر و در محراب مسجد کوفه با چه کسی سخن می‌گفتید؟

مرحوم مقدس اردبیلی ابتدا از من قول گرفت که این راز را تازمانی که ایشان در قید حیات است فاش نکنم، سپس فرمود: فرزندم گاهی حل مسائل بر من دشوار می‌شود. چون از حل آن عاجز می‌شوم، خدمت حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام شرفیاب شده و جواب آن را می‌گیرم. اما شب گذشته حضرت امیر علیه السلام مرا به سوی حضرت صاحب الزمان ارواحنفده راهنمایی کرد و فرمود:

فرزندم مهدی در مسجد کوفه است، نزد او برو و مسائلت را از او فراگیر. من به امر آن حضرت داخل مسجد کوفه شدم و از حضرتش سؤال کردم.^(۱)

یا صاحب الزمان ادرکنی

هر شب که دلم هوای کوی تو کند
با اشک شباهه جستجوی تو کند
دل غیر حریم تو کجا خیمه زند
جز روی تو با که گفتگوی تو کند
دستم چو ببریده گردد از دامن تو
آویخته بر کمند مسوی تو کند
ساقی بنگر که عاشق مخمورت
یک جرعه تمنای سبوی تو کند
از چشم من ارچه غایبی اما دل
پسیدا بخدا تو رازیوی تو کند
دانی که دل سوخته از دوری تو
پرسیم چو طلب کند زروی تو کند
خونین بدنم روانه سوی تو کند
بس روح من خسته اگر جلوه کنی

حاج حسین سازور

تشوف مرحوم حاج ابوالقاسم قمی در مسجد جمکران

فرزند مرحوم حاج ابوالقاسم پاینده که حدود میدان کهنه، واقع در خیابان آذر قم مغازه دارد، واقعه تشرف پدرش را چنین نقل می‌کند:

مرحوم پدرم گفت: من نذر کرده بودم که چهل شب جمعه یا چهارشنبه (تردید از گوینده) به خاطر مسایل اقتصادی و آفاتی که به زراعت رسیده بود و ... به مسجد جمکران مشرف شوم. ۳۹ شب مشرف شدم. شب آخر که به مسجد رفتم و اعمال مسجد و نماز حضرت ولی عصر ارواحنافه را خواندم و بیرون آمدم، هوس چای کردم. به همین خاطر گشتم تا آشنایی پیدا کنم و یک چای بخورم.

به عده‌ای از آشنایان که اسباب چای داشتند برخورد کردم، لیکن آب نداشتند. ظرف آب را گرفتم تا بروم از آب انبار نزدیک مسجد آب بیاورم. وسط راه پله آب انبار، چراغ نفتی نصب کرده بودند. از نصف پله‌ها که پایین رفتم، ناگهان دیدم آقایی دارد بالا می‌آید. من سلام کردم، ایشان به گونه‌ای محبت‌آمیز جواب داد و از من احوال پرسی کرد، درست مثل کسی که سال‌ها است با من رفیق و آشناست.

بعد فرمود: مسجد آمدی؟ گفتم: آری. پرسید: چند هفته است؟ گفتم: هفتة چهلم است. پرسید: حاجتی داری؟ گفتم: آری. فرمود: برآورده شده؟ گفتم: نه.

تشریف مرحوم حاج ابوالقاسم قمی در مسجد جمکران ۱۲۵

فرمود: از کدام راه می‌آیی؟ عرض کردم: از جاده قدیم. (آسیاب لتون).

فرمود: بین باغ آقا و آسیاب، دو سه پل وجود دارد، شما وقتی از پل اول بالا رفتی، شیخ محمد تقی بافقی را می‌بینی که می‌آید، در حالی که عبایش را زیر بغل گذاشته و سنگ‌ها را از جاده به کنار می‌ریزد. این برخورد را به او بگو و سلام مرا به او برسان و بگو از آن چه ما نزد تو داریم، یک مقدار به من بده.

وقت بازگشت از همان راه برگشتم و در همان مکان به شیخ محمد تقی بافقی برخورد کردم، دیدم که عبا را زیر بغل گذاشته و خم می‌شود سنگ‌ها را از جاده به کناری می‌ریزد.

چون به او رسیدم، جریان را تعریف کرم و گفتم: آقا به تو سلام رسانید. همین که این را گفتم، روی زمین نشست و خیلی گریه کرد. بعد گفت: آقا دیگر چه فرمود؟ گفتم: فرمود از آن چه که از ما نزد شماست مقداری به من بدهید. کیسه‌ای درآورد و مقداری پول خرد که داخل کیسه بود، کف دستش ریخت و چند قرانی به من داد و گفت: آقا دیگر مطلبی نفرمود: گفتم: نه. ایشان گفت: خداوند به شما خیر و برکت دهد و رفت.

پدرم می‌گفت: بعد از این ماجرا وضع خوب و اوضاع کارم رو به راه شد. (۱)

برای امام غایب از نظرها

یا که گلشن جان بی تو سبز و خرم نیست
تو آگهی که دلی از فراق بی غم نیست
اسیر بند غمت از دو کونه آزاد است
گدای کوی تورا حاجت دو عالم نیست
کدام سینه زهر تو نیست آتشبار
کدام قامت موزون که از غمت خم نیست
شمیم زلف تو پهلو زند به مشک ختن
صفای اشک دو چشمت در آب زمزم نیست
به پر تو رخ تو نیست آفتاب منیر
به وسعت نظرت هفت بحر جزئم نیست
خوش‌گشودن بالی در آسمان خیال
دریغ طایر دل را پری فراهم نیست
به شهر آینه هایوسف ملاحت و حسن
بیا ببین که اسیر کمند تو کم نیست
نعمت الله شمسی پور

چرا از دعای فرج غافلی؟

«ابوالحسن بن ابیالبغل کاتب» گوید: کاری را از طرف «ابی منصور بن صالحان» به عهده گرفتم لکن بین ما اختلافی بوجود آمد که من مجبور شدم خودم را مخفی کنم و او در تعقیب من بود. مدتی پنهان بودم و هر اسان؛ تا این که تصمیم گرفتم به قبر منور امام هفتم حضرت کاظم علیه السلام پناه ببرم.

شب جمعه‌ای به حرم رفتم و مشغول دعا و گریه شدم. آن شب باران زیادی آمد و توأم با باد بود. از خادم حضرت خواستم که درهای حرم را ببند و کسی را راه ندهد تا من با حضور قلب بتوانم دعا کنم و حاجت بخواهم و از شر «ابی منصور» در امان باشم. او قبول کرد و درها را بست.

نصف شب شد و به خاطر آمدن باد و باران رفت و آمد مردم قطع شد و من مشغول زیارت و خواندن دعا و نماز بودم. ناگاه صدای پایی از طرف قبر موسی بن جعفر علیه السلام شنیدم. جوانی با وقار را دیدم که زیارت می‌کند و شروع کرد به سلام دادن بر آدم و انبیاء اولو العزم علیهم السلام. پس بر یک یک ائمه سلام دادند تا به نام صاحب الزمان ارواحنا فداه رسید نام او را ذکر نکرد و من تعجب کردم و با خود گفتم: شاید فراموش کرد و یا این هم مذهبی است. زیارت ش تمام شد و دو رکعت نماز خواند و روی مبارک را به سوی قبر ابن جعفر

علیه السلام نمود و زیارت کرد و سلام داد و دو رکعت نماز خواند.

من در فکر بودم که این جوان کیست؟ جامه سفید پوشیده و عمّامه‌ای بر سر داشت که تحت الحنک داشت و عبایی بر دوش مبارکش. ناگهان متوجه من شد و فرمود: ای ابوالحسن بن ابیالبغل! چرا از دعای فرج غافلی؟
گفت: آقای من! آن دعا کدام است؟

فرمود: دو رکعت نماز می‌گذاری و می‌خوانی:

يَا مَنْ أَظْهَرَ الْجَمِيلَ وَسَرَّ الْقَبِيحَ يَا مَنْ لَمْ يُؤَاخِذْ بِالْجَرِيَّةِ وَلَمْ يَهْتَكِ السُّرُّ
وَالسَّرِّيَّةِ يَا عَظِيمَ الْمَنْ يَا كَرِيمَ الصَّفْحِ يَا حَسَنَ التَّجَاوِزِ يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ
يَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالرَّحْمَةِ يَا مُتَّهِيَ كُلَّ نَجْوَى وَيَا غَايَةَ كُلَّ شَكْوَى. يَا عَوْنَ كُلَّ
مُشْتَعِينَ يَا مُبْتَدِئَ بِالنُّعْمٍ قَبْلَ اسْتِحْقَاقِهَا. يَا رَبَّا (ده مرتبه) أَشْتَلَكَ بِسَعْيٍ
هَذِهِ الْأَسْمَاءِ وَبِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ إِلَّا مَا كَشَفْتَ كَرْبَلَى وَنَفَّشْتَ
هَمَى وَفَرَّجْتَ غَمَى وَأَصْلَحْتَ حَالَى.

بعد از این هرچه را که حاجت داری دعا کن آن گاه گونه راست را بر زمین
بگذار و صدم مرتبه بگو:

يَا مُحَمَّدَ يَا عَلِيًّا يَا مُحَمَّدَ أَكْفِيَانِي فَإِنَّكُمَا كَافِيَائِي وَأَثْصَرَانِي فَإِنَّكُمَا
ثَاصِرَائِي

و آن را تکرار کن و بگو: الْغَوْثُ الْغَوْثُ الْغَوْثُ سر از سجده بردار. همانا
خداآند به کرم خود حاجت را برآورده خواهد کرد انشاء الله.

من مشغول نماز شدم و سپس دعا را خواندم و بیرون رفتم تا از خادم بپرسم
که این جوان چگونه وارد شد در حالی که همه درها بسته بود لکن دیدم تمام
درها بسته و قفل است. تعجب کردم و گفت: شاید دری باز است که من نمی‌دانم.
به هر حال خودم را به خادم رساندم و پرسیدم که: این شخص از کجا وارد

حرم شده بود؟

گفت: تمام درها بسته بود چنانکه می‌بینی قضیه را برای او نقل کردم. او گفت: حتماً مولای ما صاحب‌العصر والزمان، حجۃ‌بن‌الحسن ارواحنافداه بوده است. من تأسف خوردم که چرا حضرت را نشناسنام.

اول صبح بود که از حرم بیرون و به جایی رفتم که در آن جا پنهان بودم. قسمتی از روز که گذشت یاران «ابن‌صالحان» خواستار ملاقات با من شدند و از دوستان من می‌پرسیدند: فلانی کجاست؟ ما از طرف وزیر برای او امان‌نامه آورده‌ایم. بی‌اختیار بیرون آمدم و به جمع آنها وارد شدم دوستان مرا در بغل گرفتند آن مأموران نیز با کمال مهربانی رفتار کردند.

نزد «ابن‌صالحان» رفتیم. او گفت: کار به جایی رسیده که شما از من به حضرت حجت ارواحنافداه شکایت کنی؟

گفتم: من فقط از حضرت خواستم کمکم کند. مگرچه پیش آمده؟ گفت: دیشب (شب جمعه) حضرت را در خواب دیدم و مرا امر فرمود به بهترین وجه با تو رفتار کنم و درباره تو با من به درشتی سخن فرمود به طوری که ترسیدم.

گفتم: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» شهادت می‌دهم که آقا بر حق و نجات دهنده مضطربین است. جریان شب گذشته را نقل کردم و او هم تعجب کرد و به برکت امام زمان ارواحنافداه بین ما اصلاح و به بهترین وجهی که امید نداشتم با من رفتار فرمود.^(۱)

این دعا و نماز بسیار مجرّب است و اثرات آن سریع ظاهر می‌شود. «علامه

۱- بحار الانوار؛ ج ۲؛ ص ۱۷۲ به نقل از مرحوم نهاوندی.

..... قطراهی از دریا ۱۳۰

نهاوندی» در مورد اثرات عجیب این دعا نوشته و فرموده: عده‌ای از علماء از جمله خود من این دعا را در امور مختلف تجربه کرده، لیکن در غیر مقام حاجت و اضطرار به کسی نداده و به کار نبرده‌ام. **خُذْهُ وَاغْتَمِ وَاسْتَرِّ مِنْ غَيْرِ أَهْلِهِ.**^(۱)

بیا

ستاره دیده فررو بست و آرمید بیا
شراب نور به رگهای شب دوید بیا
زیس زدامن شب اشک انتظارم ریخت
گل سپیده شگفت و سحر دمید بیا
به گامهای کسان می‌برم گمان که تویی
دلم زسینه برون شد زیس طپید بیا
زیس نشستم و با شب حدیث غم گفتم
زغصه رنگ من و رنگ شب پرید بیا
نیامدی که فلک خوش‌خوشه پروین داشت
کنون که دست سحردانه دانه چید بیا
امید خاطر (سیمین) دل شکسته تویی
مرا مخواه از این بیش ناامید بیا

رؤیای صادقه آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی (۵)

زعیم عالیقدر حضرت آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی رضوان‌الله‌تعالیٰ‌علیه که خود از آغاز تشکیل حوزهٔ علمیّة قم حضور داشتند، در سال ۱۳۹۷ قمری فرمودند: مرحوم آقای حاج شیخ عبدالکریم ابتدا در اراک حوزه تأسیس کردند و بعد به قصد زیارت سفری به قم نمودند. در همان سفر بنا شد که در قم بمانند و همان وقت نامه‌ای به من مرقوم فرمودند که هنوز هم موجود است. در آن نامه نوشته بودند: اگر مایلید به قم بیایید که نان جوی پیدا می‌شود و با هم می‌خوریم.

من در پی نامهٔ ایشان به قم آمدم. چندی گذشت، ماه مبارک رمضان فرا رسید. وضع مادی روحانیت و حوزهٔ بسیار بد بود، زیرا وجود شرعیه به قم نمی‌آمد. سیدی از اهل علم برای تبلیغ رفته بود و خانواده‌اش دچار تنگدستی شده بودند. شخصی نزد من آمد و درخواست کرد که از آقای حاج شیخ عبدالکریم استدعا کنم که شهریه آن سید را بدهند. من جریان را به آقای حاج شیخ محمد تقی بافقی که مقسم شهریه بود، گفتم ایشان گفت: وجه کمی در دست است و اگر بخواهیم تقسیم کنیم، به هر یک از آقایان چیز کمی مثلاً دو قران می‌رسد.

روز هفدهم ماه رمضان بود که من در حجرهٔ خود در مدرسهٔ فیضیه خوابیده

رؤیای صادقه آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی (ره) ۱۳۳

بودم در خواب دیدم که با مرحوم آقای حاج میرزا مهدی بروجردی رضوان‌الله‌علیه در همان حجراه - اما مقداری بزرگ تر - رو به قبله نشسته‌ایم و دو چراغ هم در حجره روشن است. ناگهان یک آقای محترمی را دیدم که آمد و رو به ایشان کرد و گفت: حاج میرزا مهدی! حضرت رسول صلی‌الله‌علیه‌وآل‌هی فرماید: به شیخ عبدالکریم بگو: مضطرب نباش که بر اثر گریه‌های امام زمان، وجوده، متوجه حوزه قم شد.

من از خواب، بیدار شدم، جریان خوابم را برای آقای حاج شیخ عبدالکریم نگفتم، لیکن برای مرحوم آقای حاج میرزا هدایت‌الله وحید گلپایگانی نقل کردم. چندی بعد دوباره بعضی نزد من آمدند که در مورد گفتن شهریه آن سید و رسیدگی به وضع خانواده‌اش اقدامی بشود و وضع آنان را به آقای حاج شیخ عبدالکریم برسانم. من قضیه را با آقای حاج شیخ محمد تقی بافقی در میان گذاشتم. ایشان گفت: بیا با هم به حضور آقا حاج شیخ عبدالکریم برویم.

باهم به منزل آقا رفتیم. از اتفاق وقتی رسیدیم که آقا می‌خواست از بیرونی به اندرون برود. ما را که دید فرمود: کاری داشتید که اینجا آمدید؟ من گفتم: وضع خانواده‌فلان آقا که برای تبلیغ رفته، خوب نیست، شهریه او را می‌خواستم که به خانواده‌اش برسانیم. ایشان رو به آقای بافقی کرد و فرمود: شهریه او را بپردازید. آنگاه رو به من کرده، فرمود: خواب شما هم به ما رسید و از رؤیاهای صادقه است و وجوهی برای ما رسیده است.^(۱)

۱- عنایات حضرت مهدی ارواحنافاده به علما و مراجع تقلید؛ علی کریمی جهرمی؛ ص ۱۰۳ با اندکی تغییر

یامهدی

ابر چشم به هوای رخ تو بارانی است
مثل دریای دلت دیده من طوفانی است
یک نظر کردی و دل گشت اسیرت اینک
پشت مژگان دو چشمت دل من زندانی است
همچو گردون به تمنای وصالت شب و روز
کاردل از پسی دیدار تو سرگردانی است
جای پایی زتو می ماند و من می بوسم
بین من با تو همین رابطه پنهانی است
در گلستان غمت سهم گل آب است و لیک
قسمت دیده بسی تو گلاب افشاری است
سوی یعقوب میر پیرهن یوسف را
باز می گردد اگر یوسف ماکنعانی است
سینه ام ماحفل مهمانی درد است و فراق
ذخیر عربانی دل سفره این مهمانی است
و سعت آبی چشم تو جنون آور بود
محمل سبز نگاه تو جنون پیمانی است
(یاسر) از اشک و خروساز که در بزم وصال
روشن از شمع سحرآینه پیشانی است
محمود تاری (یاسر)

گذرنامه کربلا برای حاج محمدعلی فشندي تهراني

آقاي فشندي چنین مى گويد: نزديك بيست سال قبل، شب جمعه با آقا سيد باقر خياط و جمعي از دوستان به مسجد مقدس جمکران رفتيم. همه خوابیدند، اما من و يك پير مرد ديگر بيدار بوديم. پير مرد شمعي روی پشت بام روشن کرده بود و دعا مى خواند؛ من نيز مشغول نماز شب بودم.

ناگاه ديدم هوا روشن شد. با خود گفتم: شايد ماه طلوع کرده، هرچه نگاه کردم، ماه را نديدم. ناگهان ديدم در فاصله پانصد متري سيد بزرگواري زير يك درخت ايستاده و اين نور از آن آقا است. به آن پير مرد گفتم: شما زير آن درخت کسی را می بینی؟ گفت: نه، هوا تاريک است و چيزی ديده نمى شود، شما خوابت می آيد، برو بگير بخواب. من فهميدم که آن شخص نمى بیند.

من نزد آقا رفتم و گفتم: آقا! من مى خواهم بروم به کربلا، نه پول دارم نه گذرنامه، اگر تا صبح پنجشنبه آينده گذرنامه با پول برایم تهيه شود، مى فهمم که شما امام زمان ارواحنافاده هستيد و گرنه يكى از سادات مى باشيد. ناگاه ديدم آن آقا نیست و هوا تاريک شد. صبح، حادثه را برای رفقا بيان کردم. بعضی مرا مسخره کردند.

چند روز گذشت تا اين که روز چهارشنبه صبح زود از منزل که دروازه شميران بود، برای انجام کاري به ميدان فوزيه رفتم. باران مى آمد و من نيز کنار

دیواری ایستاده بودم. پیرمردی نزدیک آمد که من او را نمی‌شناختم. به من گفت:
حاج محمد علی! مایل هستی کربلا بروی. گفتم: خیلی مایلم؛ ولی نه پول دارم و
نه گذرنامه. او گفت: شما ده عدد عکس با دو عدد فتوکپی شناسنامه بیاور. من
گفتم: عیالم را هم می‌خواهم ببرم. گفت: مانعی ندارد. با سرعت رفتم منزل و
عکس و فتوکپی شناسنامه را آوردم. پیرمرد گفت: فردا صبح همین وقت بیا
اینجا. فردا صبح رفتم همان محل. پیرمرد آمد و گذرنامه را با ویزای عراقی و پنج
هزار تومان به من داد و رفت. بعد از آن دیگر او را ندیدم.

سپس به منزل آقا سید باقر که ختم صلوات داشتند، رفتم. بعضی از رفقا از
روی مسخره گفتند: گذرنامه را گرفتی؟ گفتم: بلی و گذرنامه را با پنج هزار تومان
نزد آنها گذاشتیم. آنها گذرنامه را برداشته، تاریخ آن را خواندند و دیدند روز
چهارشنبه است، شروع به گریه کردند و گفتند: ما این سعادت را نداشتیم.^(۱)

موجبا

مرحبا اي جان باقى پادشاه کاميار
روح بخش هر توان و آفتاب هر ديار
این جهان و آن جهان هر دو غلام امر تو
گرنخواهی بر همش زن و رهمی خواهی بدار
تابشی از آفتاب فقر بر هستی بناب
فارغ آور جملگان را از بهشت و خوف نار
وارهان مرفقا خران فقر را از ننگ جان
در ره نقاش بشکن جمله این نقش و نگار
قهرمانی را که خون صدهزاران ریخته است
زادش اقبال سرمد دود از جانش بر آر
آنکسی دریابد این اسرار لطفت را که او
بسی وجود خود برآید محو فقر از عین کار
بسی کراحت محو گردد جان اگر بیند که او
چون زر سرخ است خندان دل درون آن شرار
ای که تو از اصل کان زر و گوهر بسوده ای
بس تو را از کیمیاهای جهان ننگ است و عار
جسم خاک از شمس تبریزی چوکلی کیمیاست
تابش آن کیمیا را برمی ایشان گمار
مولوی

ملاقات حاج محمدعلی فشندي تهراني در عرفات

آقای محمدعلی فشندي چنین می‌گويد: مرتبه اول که به مکه مشرف شدم، از خدا خواستم که بیست سفر به مکه بیايم تا امام زمان ارواحنافده را هم زيارت کنم. بعد از سفر بیست نیز، خداوند بر من متنّت نهاد و سفرهای دیگری به زيارت خانه خدا مشرف شدم. شاید سال ۱۳۵۳ بود که به عنوان معین کاروان از تهران رفته بودم. شب هشتم از مکه به عرفات آمدم تا مقدمات کار را فراهم کنم که فردا شب وقتی که حاجی‌ها به عرفات می‌آيند، از جهت چادر و وضع منزل نگران نباشند.

شرطه‌ای آمد و گفت: آقا چرا الان آمدی؟ الان که کسی نسيت.

من گفتم: برای آماده کردن مقدمات کار آمده‌ام.

شرطه گفت: پس امشب باید نخوابی. گفتم: چرا؟ گفت: به خاطر آن که ممکن است دزدی بیايد و دست برد بزند.

گفتم: باشد. بعد از رفتن شرطه، تصمیم گرفتم که شب را نخوابم. برای نافله شب و خواندن دعا و ضو گرفته، مشغول نافله شدم. بعد از نماز شب، حالی پیدا کردم. در همین حال بودم که شخصی آمد دم چادر و بعد از سلام وارد شد و مرا به اسم صدا کرد. من از جا بلند شدم و پتویی چند لاکرده، زیر پای آقا پهنه کردم. او نشست و فرمود: چایی درست کن. گفتم: از اتفاق تمام اسباب چایی

حاضر است ولی فراموش کردم چای خشک از مکه بیاورم. ایشان از چادر بیرون رفت و من هم آب را روی چراغ گذاشتم. طولی نکشید که برگشت و یک بسته چای در حدود هشتاد تا صد گرم به دست من داد. چایی را دم کرده، پیش رویش گذاشت. ایشان چای را خورد و فرمود: خودت هم بخور. من هم خوردم. از اتفاق، عطش هم داشتم. چایی، لذت خوبی برای من داشت.

بعد فرمود: غذا چه داری؟ عرض کردم: نان. فرمود: خورش چه داری؟ گفتم: پنیر. فرمود: من پنیر نمی‌خواهم. عرض کردم: ماست هم از ایران آورده‌ام. فرمود: بیاور. ماست را آوردم. ایشان دو سه لقمه خورد.

در این هنگام چهار جوان که موهای پشت لبسان تازه درآمده بود، جلوی چادر آمدند. با خود گفتم: نکند اینها دزد باشند. اما دیدم آنها سلام کردند و آقا جواب داد. من خاطرم جمع شد. چهار جوان آمدند داخل چادر و نشستند. آن آقا فرمود: شما هم چند لقمه بخورید. آنها هم خوردند. سپس آقا به آنها فرمود: شما بروید. خدا حافظی کردند و رفتند. خود آقا ماند و در حالی که به من نگاه می‌کرد، سه بار گفت: «خوشابه حالت حاج محمدعلی»

گفتم: از چه جهت؟ فرمود: چون امشب کسی در این بیابان برای بیتوته نمی‌آید، این شبی است که جدم امام حسین علیه السلام در این بیابان ماند. بعد فرمود: دلت می‌خواهد نماز و دعای مخصوصی که از جدم هست بخوانی؟ گفتم: آری.

فرمود: بروخیز، غسل کن و وضو بگیر.

عرض کردم: هوا طوری نیست که من با آب سرد غسل کنم. فرمود: من بیرون می‌روم، تو آب را گرم کن و غسل کن. ایشان بیرون رفت، من هم بدون اینکه توجه داشته باشم چه می‌کنم و این شخص کیست، وسائل غسل را فراهم

۱۴۰ ..... قطره‌ای از دریا

کرده، غسل کردم و وضو گرفتم. آقا برگشت و فرمود: حاج محمد علی! غسل
کردی، وضو ساختی؟ گفتم: بله. دو رکعت نماز به جا بیاور و بعد از حمد یازده
مرتبه سوره «قُلْ هُوَ اللّٰهُ...» بخوان. این نماز امام حسین علیه السلام در این مکان
است.

بعد از نماز شروع کرد، دعا بیشتر خواند که پانزده یا بیست دقیقه طول کشید.
هنگام خواندن دعا اشک مانند ناودان از چشم مبارکش جاری بود. هر جمله دعا
را که می‌خواند در ذهن من می‌ماند و حفظم می‌شد. دیدم دعای خوبی است،
مضامین عالی دارد. با این که دعا زیاد می‌خواندم و با کتاب‌های دعا آشنا بودم،
به چنین دعا بیشتر نکرده بودم. بدین خاطر، تصمیم گرفتم که فردا برای
روحانی کاروان بگویم تا بنویسد. همین که این فکر به ذهنم خطور کرد، آقا از
فکر من خبردار شد، برگشت و فرمود: این خیال را از دل بیرون کن؛ زیرا این دعا
در هیچ کتابی نوشته نشده و مخصوص امام است و از یاد تو می‌رود.

بعد از تمام شدن دعا به ایشان عرض کردم: آقا توحید من خوب است که
می‌گوییم: این درخت و گیاه و زمین و ... همه را خدا آفریده است؟
فرمود: خوب است و بیشتر از این از تو انتظار نمی‌رود.

عرض کردم: آیا من دوست اهل بیت هستم؟ فرمود: آری، تا آخر هم هستید
و اگر آخر کار، شیطان‌ها فریب دهند، آل محمد به فریاد می‌زستند.

عرض کردم: آیا امام زمان ارواح‌خانفده در این بیابان تشریف می‌آورند؟
فرمود: امام الان در چادر نشسته. با این که حضرت به صراحة فرمود، اما
من متوجه نشدم و خیال کردم یعنی امام در چادر مخصوص به خودش نشسته
است. بعد گفتم: آیا فردا امام با حاجی‌ها به عرفات می‌آید؟
فرمود: آری.

گفت: کجاست؟ فرمود: در «جبل الرحمه» است.

عرض کرد: اگر رفقا بروند می‌بینند؟ فرمود: می‌بینید، ولی نمی‌شناسند.

گفت: فردا شب امام به چادرهای حجاج می‌آید و به آنها نظر دارد؟

فرمود: امام به چادر شما می‌آید؛ چون فردا شب در آن جا مصیبت عمومیم
حضرت ابوالفضل خوانده می‌شود. بعد دو اسکناس صد ریالی سعودی به من
داد و فرمود: یک عمل عمره برای پدرم به جا بیاور.

گفت: اسم پدرت چیست؟

فرمود: حسن.

عرض کرد: اسم شما چیست؟

فرمود: سیدمهدي.

قبول کرد. آقا بلند شد که برود؛ ایشان را تا دم چادر بدرقه کرد. سپس
مقداری پول خُرد سعودی به من داد. همین که برگشتم، دیگر ایشان را ندیدم. این
طرف و آن طرف نگاه کردم، کسی را نیافتنم. داخل چادر رفتم و مشغول فکر شدم
که این شخص کی بود. پس از مدتی فکر، قراین زیاد، بخصوص این که نام مرا
برد، از نیت من خبر داد و نام پدر خودش را بیان کرد، فهمیدم که ایشان امام زمان
ارواحنافه بوده و سربه گریه برداشت.

ناگهان متوجه شدم که شرطه آمده و می‌گوید: مگر دزد آمده؟ گفت: نه.

گفت: پس چه شده است؟ گفت: مشغول مناجات با خدا هستم. به هر حال، تا
صبح به یاد آن حضرت گریستم. فردا که کاروان آمد، واقعه را برای روحانی
کاروان گفت. او هم به مردم گفت: متوجه باشید که این کاروان مورد توجه امام
زمان ارواحنافه است. تمام مطالب را به روحانی کاروان گفت، فقط فراموش
کرد که بگوییم: آقا فرمود که فردا شب چون در چادر شما مصیبت عمومیم

..... قطره‌ای از دریا ۱۴۲
خوانده می‌شود، می‌آیم.

شب شد و اهل کاروان جلسه تشکیل دادند و به حضرت عباس علیه السلام متولّ شدند. اینجا بیابان امام زمان عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف یاد می‌شود، هرچه نگاه کردم، آن حضرت را داخل چادر ندیدم. ناراحت شده، با خود گفتم: خدایا وعده امام حق است. بی اختیار از مجلس بیرون آمدم. دم چادر، همان آقا را دیدم. ایشان به همان حال ایستاده بود، تا روپنه تمام شد و دیگر حضرت را ندیدم.^(۱)

تosal به حضرت ولی عصر ارواحنافادا

گوارا عیش باد ابر جوانان
که مرغی در قفس افتاده نالان
چو صیادی غزال اندر بیابان
نه در سر شوق باغ و مرغزاران
بنفسه زار و طرف جوییاران
دهان غنچه، لعل گلدوزاران
مسی تلغخ لب شیرین زیانان
خوش است اما برای شاد کامان
کجا سودی برد از لاله زاران
بگریم همچو ابر اندر بهاران
به امیدی رسند امیدواران
پسیدار آید اندر بزم یاران
بسیار دل رحمت آب باران
چشند آب حیاتی تشهه کامان
کند پرواز اندر شاخساران
خلیل داوم قربان جانان

زپیری شکوهها دارم فراوان
چنان افسرده دل پسرمرده حالم
مرا تیر حوات کرد بستاب
نبویم گل نجومیم تاب سنبل
صفای باغ و راغ و آب جاری
نسیم صبح و صوت عند لیبان
سود زلف و خط و خال مشگین
شراب و شمع و نقل و عیش و مستی
دلی کو سوزد از داغ جدای
همی خواهم که اندر کنج عزلت
چه خوش باشد که بعد از انتظاری
جمال الله شود از غیب طالع
دمد از قرن قدرت نفخه صور
اگر اسکندر دوران بسیاید
به آواز (انوالحق) مرغ توحید
همی گوید منم آدم منم نوع

۱۴۴ ..... قطرهای از دریا

منم پیغمبر آخر زمانان
خدایا در رسان خورشید تابان
که خستند از تعب آینده داران
زمالوسی این گندم نمایان
خدا را سوی ماروکن شتابان
گرفتار شکنج روزگاران
بکش وانگه بکش فرعون و هامان
زجا خیز ای پناه بسی پناهان
بکن خونخواهی از خون نیاکان
سپرپرخون زدست نیزه داران
بکش تیر از گلوبی شیرخواران
دگر جسمی نماند از شهسواران
جدا کردند از تن ساریانان
آیت الله حاج میرزا محمد تقی ارباب (ره)

منم موسی منم عیسی بن مریم
جهان شد تیره چون شبهای تاریک
تو ای جام جهان رخساره بستما
جهان ویران زجور جوفروشان
تو مرأت نکویی خدایی
به بین مارا اسیر بند کفار
تو موسی وار شمشیر خدایی
تو ای عدل خدا کن دادخواهی
برون کن زاستین دست خدا را
قدم در کربلا بگذار و بستان
تو ای دست خدا از شصت قدرت
خبرداری که از سُم ستوران
شنیدستی چسان دست خدا را

سؤالات مذهبی علامه حلی از آن حضرت

علامه حلی شب جمعه به منظور زیارت سیدالشهداء عليه السلام به راه افتاد. او در این سفر تنها و بر الاغی سوار بود و تازیانه‌ای به دست داشت. در بین راه شخص عربی پیاده دنبال علامه را گرفت و با هم مشغول صحبت شدند.

چون قدری با هم سخن گفته‌اند، علامه فهمید که این شخص مرد دانشمندی است. از این رو در مورد مسایل علمی با هم صحبت کردند. پس از مذکور علامه فهمید که آن شخص صاحب علم و فضیلت بسیار بوده و در تمام علوم متبحر است. پس علامه مشکلاتی که برایش در علوم مختلف پیش آمده بود، یک یک از آن شخص سؤال کرد و او به آنها جواب داد.

مذکور گذشت تا این که مسائله‌ای پیش آمد و آن شخص فتوایی داد. علامه منکر آن شد و گفت: حدیثی بر طبق این فتوا نداریم. آن مرد گفت: شیخ طوسی در تهذیب حدیثی در این مورد ذکر کرده است. شما از اول کتاب تهذیب فلان قدر ورق بشمارید، در فلان صفحه و فلان سطر این حدیث مذکور است. علامه در شگفت ماند که این شخص کیست؟ بدین خاطر، از آن مرد پرسید:

آیا در این زمان که غیبت کبری است می‌توان حضرت صاحب‌الامر عجل الله تعالی فرجه الشریف را دید؟ در این هنگام تازیانه از دست علامه افتاد. آن حضرت خم شد و تازیانه را از زمین برداشت و در میان دست علامه گذاشته

۱۴۶ ..... قطره‌ای از دریا

فرمود: چگونه صاحب‌الزمان را نمی‌توان دید در حالی که دست او در دست تو است.

علامه بی اختیار خود را از الاغ پایین انداخت که پای آن حضرت را بپرسد و غش کرد. چون به هوش آمد، کسی را ندید. وقتی که به خانه بروگشت، به کتاب تهذیب رجوع کرد و آن حدیث را در همان ورق و در همان صفحه و در همان سطر که حضرت ولی عصر عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف نشان داده بود، یافت. سپس به خط خود در حاشیه کتاب تهذیب نوشت که این حدیث، آن حدیثی است که حضرت صاحب‌الامر عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف خبر آن را به من داد و نشانی آن را با شماره صفحه و سطر کتاب برایم گفت.

آخوند ملا صفر علی می‌گفت: من همان کتاب را دیدم و در حاشیه آن حدیث خط علامه را ملاحظه کردم.^(۱)

خلوتی پرده اسرار

ای مدنی برقع و مکنی نقاب
منتظران را به لب آمد نفس
ملک بر آرای و جهان تازه کن
سکه توزن تا امراکم زند
ما همه جسمیم، بیا جان تو باش
از طرفی رخنه دین می‌کنند
بازکش این مسند از آسودگان
شحنه تویی، قافله تنها چراست؟
خیز و بفرمای سرافیل را
خلوتی پرده اسرار شو
زافت این خانه آفت پذیر
هر چه رضای تو، بجز راست نیست
گرنظر از راه عنايت کنی
دایره بسمای به انگشت دست
از تو یکی پرده برانداختن

نظمی گنجوی

مقالات علامه بحرالعلوم با امام زمان در سرداب

عالیم متّقی مرحوم سید مرتضی که همیشه همراه علامه بحرالعلوم بود،
چنین نقل می‌کند:

در سفر زیارت سامره همراه آن جناب بودم. ایشان حجره‌ای داشت که تنها
در آن جا می‌خوابید و من نیز حجره‌ای داشتم که به آن حجره متصل بود. بسیار
مواظب بودم که لحظه‌ای از شب و روز از فیض خدمت به ایشان محروم نشوم.
شب‌ها مردم در نزد آن مرحوم جمع می‌شدند تا آن که پاسی از شب
می‌گذشت. یکی از شب‌ها طبق عادت خود نشست و مردم نزد او جمع شدند و
من از چهره ایشان فهمیدم که گویا از اجتماع کراحت داشته، دوست دارد خلوت
شود. علاوه بر این، با هر کس، سخنی می‌گوید که در آن اشاره به تعجیل در رفتن
است. پس از مدتی مردم متفرق شدند و جز من کسی باقی نماند و به من نیز
فرمود: برو. من به حجره‌ام رفتم و تا پاسی از شب به فکر سید بودم و خواب به
چشم نیامد.

پس از مدتی به طور پنهانی بیرون آمدم تا از حال سید اطلاعی حاصل کنم.
پشت در حجره رفتم، دیدم در بسته است. از شکاف در نگاه کردم، دیدم چراغ به
حال خود روشن است ولی کسی داخل حجره نیست. وارد حجره شدم و از ظاهر
آن فهمیدم که ایشان نخوابیده است. با پای برخene و به طور پنهانی به منظور پیدا

۱۴۹ ..... ملاقات علامه بحرالعلوم با امام زمان در سرداب .....

کردن ایشان وارد صحن شریف سامرا شدم. دیدم درهای قبّه عسکرین
علیهمالسلام بسته است. در اطراف حرم تفحص کردم، اما اثری از ایشان نیافتم.
در این هنگام داخل صحن سرداب شدم، دیدم درهای آن باز است.

بسیار آرام و آهسته پایین رفتم. پس از چند لحظه سکوت، صدای
همه‌مای از صحن سرداب شنیدم مثل این که کسی با دیگری سخن می‌گفت، اما
من کلمات را تمیز نمی‌دادم. سه یا چهار پله دیگر مانده بود و من در نهایت
آهستگی پایین می‌رفتم که ناگهان صدای سید از همان مکان بلند شد که:
«سید مرتضی چه می‌کنی؟ چرا از خانه بیرون آمدی؟»

در جای خود متحیر و ساکت ماندم. تصمیم گرفتم که بدون دادن جواب، به
حجره بازگردم، ولی با خود گفتم: چگونه حال من از کسی که مرا بدون حواس
شناخته، پوشیده می‌ماند. از این رو، با عذرخواهی و پشیمانی جواب دادم و در
این میان از پله‌ها پایین رفتم تا جایی که صفه را مشاهده کردم. پس سید را دیدم
که تنها رو به قبله ایستاده و اثری از کس دیگری نیست. از اوضاع و احوال
فهمیدم که ایشان با حضرت مهدی عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف که از دیده‌ها

پنهان است سخن می‌گفت.^(۱)

لب بگشا تا همه شکر خورند

ای ولی عصر و امام زمان ای سبب خلقت کون و مکان
ای بولای تو تولای ما مهر تو آیینه دلهای ما
ای تن تو پاکتر از جان پاک * روح تو پسوردۀ روحی فداک
ای شب گیسوی تو روز نجات * آتش سودای تو آب حیات
نقشه گه خامۀ رحمت تویی * خاصه ده نقطه رحمت تویی
عقل شده شیفتۀ روی تو * سلسلۀ شیفتگان مسوی تو
چرخ زطرف کمرت بندهای * صبح زخورشید رخت خندهای
راهروان عربی را تو راه * تاجوران عجمی را تو شاه
لب بگشا تا همه شکر خورند * زاب دهانت رطب‌تر خورند
خاک دلیلان به تو گلشن شود * چشم عزیزان به تو روشن شود
تا تو زماروی نهان کردهای خون به دل پیر و جوان کردهای
خیز و ببین این شه دنیا و دین کفر گرفته همه روی زمین
عالم ماعالم دیگر شده آیینه دهر مکدر شده
شرع نبی یکسره بر باد رفت دین زکف بسته و آزاد رفت
خانه ایمان همه ویران ببین گبر و سلمان همه یکسان ببین
خانه پر عیب شد این بارگاه * خود نکنی هیچ به عیش نگاه

ای گهر تاج فرستادگان * تاج ده گوهر آزادگان
 ای نفست نطق زیان بستگان * مرحم سودای جگر خستگان
 زافت این گنبد آفت پذیر * دست برآرو همه را دستگیر
 گرنظر از راه عنايت کنی * جمله مهمات کفايت کنی
 ای به تو اميد همه خاکیان بلکه اميد همه افلاکیان
 شمس و قمر شمسه ایوان تست جن و ملک بمنه دریان تست
 مطلع والشمس بود روی تو مظہر واللیل دو گیسوی تو
 دیده خلقی همه در انتظار کزپس این پرده شوی آشکار
 هرچه زیگانه و خیل تواند جمله در این راه طفیل تواند
 محتجب از خلق جهان تابه کسی در پس این پرده نهان تابه کسی
 ماکه نداریم به غیر از تو کسی ای شه خوبیان تو به فریادرس
 خیز و بکش تیغ دو سراز نیام ای شه منصور پی انتقام
 خیز و جهان پاک زنا پاک کن روی زمین پاک زخاشاک کن
 «ذاکر» بیچاره همه صبح و شام می‌کند از دور به کویت سلام^(۱)
 مرحوم عباس حسینی جوهری (ذاکری)

۱- سیزده بیتی که با علامت ستاره مشخص شده از نظامی گنجوی استعاره شده است.

تشرف علامه بحرالعلوم در حال نماز

آخوند ملا زین العابدین می گفت: عادت علامه بحرالعلوم آن بود که اگر کسی موقع غذا خوردن سرسرفه او حاضر می شد و غذا نمی خورد بسیار بدش می آمد.

علامه شبی هنگام مغرب در پشت سر مرقد مطهر عسکرین (امام علی النقی و امام حسن عسکری علیهم السلام) به نماز ایستاد. من و جمعی از اصحاب ایشان به علامه بحرالعلوم اقتدا کردیم. ایشان نماز را خواند و در تشهید رکعت آخر، هنوز سلام دوم را نگفته بود که ساکت شد. ما گمان کردیم که سهو یا فراموشی به آن جناب دست داده است. پس از مدتی سلام دوم را گفت. ما همه تعجب کرده بودیم، لیکن چون آن بزرگوار بسیار با هیبت بود، هیچ کس را یارای آن نشد که علت سکوت را سؤال کند.

من با رفیق دیگرم قرار گذاشتم که آن شب در وقت غذا شام نخوریم و بگوییم: علت آن سکوت را بیان فرمایید و گرنه غذا نمی خوریم و چون ایشان راضی نمی شود که کسی در مجلس بنشیند و شام نخورد علت را بیان خواهد کرد.

در وقت شام ما دو نفر دست خود را نشستیم. بحرالعلوم فرمود: شام بخورید. ما عرض کردیم: اگر علت سکوت در بین نماز را بیان فرمایید غذا

تشریف علامه بحرالعلوم در حال نماز ۱۵۳

می خوریم، و گرنه، نه. آن بزرگوار فرمود: حالا شام بخورید، بعد علت سکوت را برای شما بیان می کنم. پس از این که شام خوردیم از علت سکوت جویا شدیم ایشان فرمود:

چون من سلام اول را گرفتم، ناگاه دیدم امام عصر عجل الله تعالى فرجه الشریف برای زیارت امام علی النقی و امام حسن عسکری علیهم السلام به درون حرم آمد. پس زیانم لکنت پیدا کرد و از هیبت آن حضرت قدرت تکلم نیافتم. از طرف دیگر چون در نماز بودم، قدرت برخاستن هم نداشتم و نمی توانستم نماز را قطع کنم. بدین جهت لکنت زبان من ادامه داشت تا امام عصر عجل الله تعالى فرجه الشریف از زیارت جد و پدرش فراغت یافت و برگشت. آن وقت به حال خود آمدم و زیانم جریان پیدا کرد و سلام دوم را خواندم. (۱)

تو قدم به چشم من نه

همه هست آرزویم که ببینم از تو رویی
چه زیان تو را که من هم برسم به آرزویی
به کسی جمال خود را ننموده‌ای و ببینم
همه جابه هر زیانی بود از تو گفتگویی
غم رنج و در دو محنت، همه مستعد قتل
تو ببر سر از تن من، ببر از میانه گویی
به ره تو بس که نالم، زغم تو بس که جویم
شده‌ام زناله نالی، شده‌ام زمویه مسویی
همه خوشدل اینکه مطرب، بزند به تار چنگی
من از این خوشم که چنگی بزنم به تار مسویی
چه شود که راه یابد، سوی آب تشنه کامی
چه شود که کام جوید، زلب تو کام‌جویی
شود اینکه از ترحم، دمی از سحاب رحمت
من خشک لب هم آخر، زتو ترکنم گلویی
 بشکست اگر دل من به فدای چشم مستت
سرخم می سلامت، شکند اگر سبویی
همه موسم تفرّج به چمن روند و صحراء
تو قدم به چشم من نه، بنشین کنار‌جویی
رضوانی شیرازی

علامه بحرالعلوم و صوت قرآن حضرت مهدی عجل الله تعالى فرجه

مرحوم علامه سیدمهدی بحرالعلوم رضوان الله تعالى عليه چندین بار خدمت حضرت بقیة الله ارواحناfade رساند. محدث قمی (ره) در کتاب رجال خویش، هشت حکایت در رابطه با کرامات آن بزرگوار و تشرفات مکررش به حضور صاحب الامر عجل الله تعالى فرجه الشریف نقل کرده است.

روزی برخلاف همیشه علامه بحرالعلوم را دیدند که در مقابل حرم مطهر حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام ایستاده و به جای خواندن زیارت، با نوای دلنشیں و اشک روان و شوری در دل، این شعر را زمزمه می‌کند:

«چه خوش است صوت قرآن ز تو دل ربا شنیدن»

بعد که از آن بزرگوار علت را جویا می‌شوند می‌گوید: چون خواستم وارد حرم بشوم، چشم‌انم به وجود نورانی حضرت حجت عجل الله تعالى فرجه الشریف افتاد که در قسمت بالا سرنشسته و با صدای روح بخش، آیات کلام الله مجید را تلاوت می‌کند. چون آن نوای جان فزا را شنیدم، آن مصرع بر زیانم مترنم شد و چون وارد حرم شدم، حضرت قرائت کلام الله را پایان دادند و از حرم تشریف برداشتند.^(۱)

گفتم فراق تا کی؟

گفتم که روی خوبت از من چرا نهان است
گفتا تو خود حجابی ورنه رخم عیان است
گفتم که از تو پرسم، جانا نشان کویت
گفتا نشان چه پرسی؟ آن کوی بی نشان است
گفتم مسرا غم تو، خوشتر ز شادمانی
گفتا که در ره ما غم نیز شادمان است
گفتم که سوخت جانم، از آتش نهانم
گفت آن که سوخت او را، کی نادی فغان است
گفتم فراق تو کسی؟ گفتا که تا تو هستی
گفتم نفس همین است؟ گفتا سخن همین است
گفتم که حاجتی هست، گفتا بخواه از ما
گفتم غم بیفزا گفتا که رایگان است
گفتم ز(فیض) بپذیر این نیم جان که دارد
گفتا نگاه دارش، غم خانه تو جان است
فیض کاشانی

بوسه علامه بحـرالعلوم بـودست هـبـارـك اـمام عـصـر عـلـيهـالسلام

عالـم رـيـانـى آـخـونـد مـلاـزـينـالـعـابـدـينـ سـلـماـسـى كـه خـود نـاظـر عـلامـه بـحـرـالـعـلوم درـمـكـه مـعـظـمه بـوـد، چـنـينـ نـقـلـ مـىـكـنـدـ: آـنـ جـنـابـ باـآـنـ كـه درـشـهـرـ غـربـتـ وـاـزـاهـلـ وـخـويـشـانـ خـودـ جـداـبـودـ، اـمـاـ قـلـبـيـ قـوـىـ دـاشـتـ وـدرـبـذـلـ وـبـخـشـشـ اـعـتـنـايـيـ بهـ زـيـادـ بـودـنـ مـخـارـجـ نـداـشـتـ. يـكـ رـوزـكـه چـيـزـىـ درـدـسـتـ نـداـشـتـمـ، چـگـونـگـىـ حـالـ رـاـ خـدـمـتـ سـيـدـ عـرـضـ كـرـدـمـ كـه مـخـارـجـ زـيـادـ اـسـتـ وـ چـيـزـىـ درـدـسـتـ نـدارـمـ. اـيـشـانـ چـيـزـىـ نـفـرـمـودـ.

عادـتـ سـيـدـ بـرـاـينـ بـوـدـكـه صـبـحـ طـوـافـ دورـكـعبـهـ مـىـكـرـدـ وـ بـهـ خـانـهـ مـىـآـمـدـ وـ سـپـسـ بـهـ اـتـاقـىـ كـه مـخـصـوصـ خـودـشـ بـوـدـ، مـىـرـفـتـ. منـ قـلـيـانـىـ بـرـايـ اوـ مـىـبـرـدـمـ، آـنـ رـاـ مـىـكـشـيـدـ؛ آـنـگـاهـ بـيـرونـ مـىـآـمـدـ وـ درـ اـتـاقـ دـيـگـرـ مـىـنـشـتـ وـ شـاـگـرـدانـ اـزـ هـرـ مـذـهـبـيـ جـمـعـ مـىـشـدـنـدـ. اـيـشـانـ بـرـايـ هـرـ صـنـفـ طـبـقـ مـذـهـبـشـ درـسـ مـىـگـفتـ.

درـ آـنـ رـوزـكـه شـكـاـيـتـ اـزـ تـنـگـ دـسـتـيـ كـرـدـهـ بـوـدـمـ، چـونـ اـزـ طـوـافـ بـرـگـشتـ، طـبـقـ عـادـتـ قـلـيـانـ رـاـ حـاضـرـ كـرـدـمـ كـه نـاـگـاهـ كـسـىـ درـ رـاـكـوبـيـدـ. سـيـدـ بـهـ شـدـتـ مـضـطـرـبـ شـدـ وـ بـهـ مـنـ گـفتـ: قـلـيـانـ رـاـ بـيـگـرـ وـ اـزـ اـيـنـ جـاـ بـيـرونـ بـيـرـ. سـپـسـ خـودـ باـشـتابـ بـرـخـاستـ وـ رـفـتـ، درـ رـاـ باـزـ كـرـدـ. پـسـ اـزـ آـنـ شـخـصـ بـزـرـگـىـ بـهـ لـبـاسـ اـعـرابـ دـاـخـلـ شـدـ وـ آـمـدـ درـ اـتـاقـ سـيـدـ نـشـتـتـ.

سـيـدـ درـ نـهاـيـتـ ذـلـتـ وـ بـيـچـارـگـىـ وـ اـدـبـ، دـمـ درـ نـشـتـ وـ بـهـ مـنـ اـشـارـهـ كـرـدـكـه

قلیان را نزدیک نبرم. پس ساعتی نشستند و با یکدیگر سخن گفتند. آنگاه آقا برخاست و سید نیز باشتاب برخاست و در خانه را برایش باز کرد و دستش را بوسید و ایشان را بر ناقه‌ای که دم در خانه خوابانده بود، سوار کرد و ایشان رفت. سید بارنگ پریده بازگشت و براتی به دست من داد و گفت: این حواله را نزد مرد صرافی که در کوه صفات، ببر و آن چه که بر او حواله شده، بگیر و به خانه بیاور.

من آن برات را گرفتم و نزد همان مرد بدم. چون برات را گرفت و آن را خواند، بوسید و گفت: برو چند حمال بیاور. من رفتم و چهار حمال آوردم. پس به قدری که آن چهار نفر قوت داشتند، ریال فرانسه برداشتند (هر ریال فرانسه، کمی بیش از پنج قران ایرانی بود) و به منزل آوردند.

پس از این ماجرا روزی رفتم نزد آن صراف که از حال او با خبر شوم و بدانم که این حواله از کی بود؟ وقتی که رفتم آن جا، نه صرافی دیدم و نه دکانی از کسی که آن جا بود، از حال صراف پرسیدم. او گفت: ما در این جا صرافی ندیده بودیم. در این جا فلان کس می‌نشیند. پس فهمیدم که این یکی از اسراسر الهی بود.^(۱)

ای پادشه خوبان

ای پادشه خوبان، داد از غم تنها ی
دل بسی تو به جان آمد، وقت است که بازآیی
در آرزوی رویت، بنشسته به هر راهی
صلذاهد و صدعابد، سرگشته سودایی
مشتاقی و مهجوری، دور از تو چنانم کرد
کز دست نخواهد شد، پایان شکیبایی
ای درد توام درمان، در بستر ناکامی
وی یاد توأم مونس، در گوشة تنها ی
فکر خود و رأی خود، درامر توکی گنجد
کفر است در این وادی، خودبیشی و خودرأیی
در دایره فرمان، مان نقطه تسلیمیم
لطف، آن چه تو اندیشی، حکم آن چه تو فرمایی
گستاخی و پرگویی، تا چند کنی ای «فیض»
بگذر تو از این وادی، تن ده به شکیبایی

نامه ولی عصر ارواحنافاده به حضرت آیت‌الله العظمی موعشی نجفی

روز دوشنبه اول ماه صفر سال ۱۴۱۵ هجری قمری برای عیادت آقای اخوی در بیمارستان حضرت آیت‌الله العظمی گلپایگانی (قدس سرہ) بودم. عده‌ای از رفقا جمع بودند؛ از جمله جناب مستطاب خیرالحاج «آقای حاج افشار» که سرپرست قسمتی از بیمارستان است. این داستان را برای جمع فرمودند که من همانجا خواستم بنویسند و به نگارنده بدهند. پذیرفتند و اینک اصل داستان: آقایی به نام «سید حسن» مشهور به شوسترپان که از آشنایان و یکی از علمای معروف قم است هرچند وقت یکبار یکی دو روز از تهران به قم منزل این عالم می‌آید.

قبل از انقلاب، یک روزی آن عالم معروف به من فرمودند: آقای سید حسن با والده و خانواده‌اش به اصفهان برای صلة رحم رفته بود؛ در موقع بازگشت از اصفهان نزدیکی‌های قم سیدی را می‌بینند کنار جاده راه می‌رود. والده سید حسن می‌گوید: سید حسن! این آقا را سوار کن. اگر قم می‌رود برسانش.

سید حسن به مادر می‌گوید: نامحرم است و باعث زحمت شماست.
مادرش می‌گوید: جلو سوارش کن ما عقب می‌نشینیم، حجابمان را هم حفظ می‌کنیم.

نامه ولی عصر ارواحنافداه به حضرت آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی ۱۶۱

سید حسن نزدیک سید می‌رسد و نگه می‌دارد و از سید می‌خواهد که سوار شود. سید می‌فرماید: در این نزدیکی‌ها روستایی است من به آنجا می‌روم.

سید حسن می‌گوید: اشکالی ندارد هرجا خواستید پیاده شوید.

باز آقا سید می‌فرماید: شما بروید!

سید حسن اصرار می‌کند. با اصرار سید حسن آقا سید سوار می‌شود و می‌فرماید: تقاضای مؤمن را نباید رد کرد. اما وقتی سوار شد بسوی عطر مخصوصی فضای ماشین را پر کرد که تا آن موقع چنین بُوی خوشی را استشمام نکرده بودند. سید حسن می‌گوید: آمدیم تا نزدیک جاده خاکی. سید فرمود: نگه دار! اینجا می‌روم. ماشین توقف کرد. سید دست کرد و پاکتی را به من داد و فرمود: این پاکت را به سید شهاب الدین مرعشی می‌دهی.

پاکت را گرفتم به قم منزل آن عالم آدم و به ایشان گفتم: جریان این شد و سید نامه‌ای دادند برای سید شهاب الدین. شما ایشان را می‌شناسید؟

آقا فرمودند: آری! مقصود همین آیت‌الله‌العظمی نجفی است. سید می‌گوید: من اسم ایشان را تا آن وقت نمی‌دانستم. آقا نامه را می‌گیرد و باز می‌کند مطلبی را نمی‌تواند بخواند و فقط خطهایی را درهم و برهم می‌بیند و با دقت زیاد می‌بیند با خط سبز نوشته شده است: «المهدی». نامه را در پاکت می‌گذارد و به سید حسن می‌گوید: صبح زود قبل از نماز، آیت‌الله نجفی در محراب مسجد بالاسر نشسته، برو و نامه را به ایشان بده.

سید حسن صبح قبل از اذان می‌آید بالاسر و می‌بیند آقای نجفی در محراب نشسته، عبا را به سر کشیده و مشغول ذکر است. سلام می‌کند و نامه را به ایشان می‌دهد.

آیت‌الله نجفی می‌فرماید: چرا خیانت کردی؟

می‌گوید: من خیانت نکردم.

آقای حاج افشار می‌نویسد: من هر روز عصر و شب به منزل آن عالم می‌رفتم و هر روز ساعت ۶ صبح به محضر حضرت آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی جهت گرفتن فشار خون و دادن داروهای لازم می‌رفتم. عصر آن روز که به منزل آن عالم رفتم این جریان را شرح دادند و از من خواستند صبح که به منزل آیت‌الله نجفی می‌روی از ایشان سؤال کن که در نامه چه نوشته بود؟ صبح که به محضر ایشان رسیدم پس از انجام کار عرض کردم: آقا! از من خواسته‌اند تا از شما بپرسم در آن نامه چه نوشته بودند؟ حضرت آیت‌الله نجفی حرف‌هایی را پیش کشیدند که مرا از آن سؤال منصرف نمایند و جواب مرا ندادند. من هم اصرار نکردم. عصر که خدمت آن عالم رسیدم پرسیدند: جواب آورده؟

گفتم: نه! آقا مرا به جای دیگر و مطلب دیگر حواله نموده و خلاصه جواب نفرمودند.

آن عالم گفتند: فردا که می‌روی بپرس و حتماً جوابی بیاور. باز صبح که به محضر آیت‌الله نجفی مشرف شدم بعد از برنامه‌های دارو و فشار خون همان جمله را پرسیدم، باز آقا مطلب دیگری را پیش کشیدند و موضوعی را پرسش نمودند و مرا از آن سؤال باز داشتند. عصر که خدمت آن عالم رسیدم متظر جواب بودند لیکن به ایشان گفتم: امروز هم موفق نشدم. تأکید کردند که: فردا وقتی رفتی ایشان را قسم بد و بپرس که در نامه چه نوشته شده بود.

صبح روز سوم که رفتم و از آقا خواستم که: آقا! در آن نامه‌ای که حضرت صاحب‌الامر احوال‌نافدا نوشته و امضاء فرمودند چه نوشته بود؟

نامه ولی عصر ارواحنافه به حضرت آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی ۱۶۳

آقا فرمودند: به آقای... بگو: دیدی خطش هفت رنگ بود. عصر آمدم و همین مطلب را به آن عالم گفتم. ایشان گفتند: فردا صبح که می‌خواهی منزل ایشان بروی بیا تا با هم برویم شاید به خود من بگویند.

فردا صبح با هم رفتیم و آن عالم بزرگوار شروع کردند به زبان عربی با آقای نجفی صحبت کردن، قریب یکساعت صحبت کردند و وقتی بیرون آمدیم پرسیدم: جواب دادند؟

گفت: همان جوابی را که به شما گفتند به من دادند. یعنی فرمودند: دیدی

خطش هفت رنگ بود؟^(۱)

دلم سامان ندارد

اباصالح دلم سامان ندارد

مگر هجران تو پایان ندارد

اباصالح بسیا دردم دواکن

مرا با دیدن حاجت رو اکن

اباصالح فقیرم من فقیرم

بده دستی که دامانت بگیرم

اباصالح تو خوبی من بدم بد

مرا از درگهت ردم مکن رد

اباصالح چه خوش زیبنده باشد

که تو اهل لبت پرخنده باشد

اباصالح عزیز آل یاسین

بسیا در جمع ما آقا تو بنشین

اباصالح بسیا آرام دلها

مرا را هم بده در جمع گلها

اباصالح چه خوش فرخنده باشد

که خورشید رُخت تابنده باشد

بازنویسی از دفتر اشعار حاجیه خانم معینی

فراهم شدن امر ازدواج به دعای حضرت ارواحنا فداه

مرحوم نهادنی از کتاب مستدرک البحار تألیف آقامیرزا محمد عسکری که از شاگردان مرحوم آیت‌الله میرزا محمد حسن شیرازی است می‌نویسد:

شیخ فاضل و عالم محقق آقای «شیخ حسن تویسرکانی» فرمودند: در اوایل جوانی که در نجف اشرف مشغول تحصیل بودم زندگی بر من سخت می‌گذشت و قرار گذاشتم به قصد توسعه رزق و فراهم آمدن امر ازدواج به کربلا بروم.

چون مشرف به کربلا شدم شب را خوابیدم و هنوز به حرم مشرف نشده بودم که در عالم رؤیا به خدمت با هر النّور موافر السرور ولی عصر ارواحنا فداه رسیدم. فرمودند: فلانی دعا کن.

عرض کردم: ای مولای من! به قصد دعا مشرف شده‌ام.

فرمود: همین جا بالای سر است دعا کن.

من دست به دعا برداشتم و با تصرّع دعا کردم. فرمودند: نشد.

دو مرتبه دعا کردم و به نظر خودم بهتر از اول شد. باز فرمودند: نشد.

مرتبه سوم به جدّ و جهد بیشتر الحاج نمودم. باز فرمودند: نشد.

عاجز شده، عرض کردم: سیدی! آیا دعا نمودن و کالت‌بردار هست؟

فرمود: آری!

عرض کردم: من شما را وکیل کردم که برای من دعا فرمایید. قبول کردند و

۱۶۶ ..... قطره‌ای از دریا

دست به دعا بلند کردند. از خواب بیدار شدم و به نجف اشرف برگشتم. شخص تاجر «تویسرکانی» که ساکن تهران بود مشرف به زیارت عتبات گردید و به حضور «میرزا رشتی» رسید و چون «شیخ حسن تویسرکانی» از شاگردان میرزا ایشان بود لذا مرحوم «میرزا» توصیف جناب «شیخ حسن» را بسیار نمودند. بالاخره به او فرمودند: دخترت را به او بده. حاجی تویسرکانی قبول کرد و بعد از چند روزی جناب شیخ حسن به برکت دعای ولی عصر ارواحنافه و توسل به آن حضرت، صاحب عیال، مال، خانه و زندگی شد.^(۱)

بیداد خوبان

تا چند باشی از ما گریزان
ما در قلایت افتان و خیزان
تا چند باشیم چون شمع سوزان
با شعله آه با اشکریزان
تا چند بینند اهل بصیرت
جور دمادم از بسی تمیزان
بنهاده تا چند بر خاک ذلت
روی مذلت خیل عزیزان
بیداد خوبان خوب است لیکن
ای سنبل تو قدری به میزان
گر خون ما را جانا بریزی
لیک آبروی ما را مریزان
تسایاد موی و بوی تو کردم
آهوی طbum شد مشک بیزان
آیت الله غروی اصفهانی

امام زمان ارواحنافاداه اسیوی حضرت زینب سلام الله علیہا را فراموش نمی کند

«حاج ملاسلطانعلی» روشه خوان تبریزی که از جمله عباد و زهاد بود می گوید: در خواب مشرف به محضر والای امام زمان ارواحنافاداه شدم. عرض کردم: مولینا! آن چه در زیارت ناحیة مقدسه ذکر شده است که می فرماید: «فَلَأَنْذِبَنَّكَ صَبَاحًا وَمَسَاءً وَلَا يُكَيِّنَ عَلَيْكَ بَذَلَ الدُّمُوعَ دَمًا» صحیح است؟ فرمودند: بلی.

عرض کردم: آن مصیبتی که بجای اشک خون گریه می کنید کدام است؟ آیا مصیبت علی اکبر علیه السلام است؟

فرمودند: نه! اگر علی اکبر زنده بود در این مصیبت، او هم خون گریه می کرد. گفتم: آیا مصیبت حضرت عباس علیه السلام است؟ فرمودند: نه! بلکه اگر حضرت عباس هم در حیات بود او هم در این مصیبت خون گریه می کرد.

گفتم: البته مصیبت حضرت سید الشهداء علیه السلام است؟ فرمودند: نه! حضرت سید الشهداء هم اگر در حیات بود در این مصیبت خون گریه می کرد.

پرسیدم: پس کدام مصیبت است؟

فرمود: آن مصیبت اسیری زینب علیہا السلام است.^(۱)

مدح امام زمان او را حناده

هرم، باد صبا نامه مشک ختن است
یا نسیم چمن و بوی گل و باسمن است
دیده دل شده روشن مگر ای باد صبا
هرهت پیرهن یوسف گلپیرهن است
شده شام دل آشته غمگین، خوشبوی
مگراز طرف یمن بوی اویس قرن است
یا مسیحا نفسی مسیرسد از عالم غیب
که دل مرده دلان تازه تر از نسترن است

* * *

ای نسیم سحری این شب روشن چه شب است مگرامث من شمع دل انجمان است
چه شب است این شب فیروز دل انروز چه روز مگرامث شب اشراق دل آرام من است
شرق شمسی ابد مطلع انسوار ازل صاحب الفهم را بسوالوت امام زمان است

* * *

ای زری تو عیان جنت ارباب جنان بی تو فردوسی بربین برهمه بیت الحزن است
ای شه ملک قدم یک قدم از مکمن غیب وی مسیحاز تو همدم دم باز آمدن است
ای که در ظل لوای تو کند گردون جان نویت رایت اسلام برافراشتن است

۱۷۰ ..... قطراهای از دریا

ای زشمشیر تو از بیم، دل هر دونیم گاه خونخواهی شاهنشه خونین کفن است

* * *

برهم زنید یاران این بزم بی صفارا مجلس صفا ندارد بسیار مجلس آرا
بسی شاهدی و شمعی هرگز مباد جمعی بسی لاله شور نبود مرغان خوشوارا
بسی سروقد دلچوی هرگز مجبوب جوی بسی سبزه خوش نیست آب روان گوارا
از دولت سکندر بگذر، برو طلب کن با پایی همت خضر سرچشمہ بقارا
بردوست تکیه باید بسر خویشن نشاید موسی صفت بیفکن از دست خود عصرا
بیگانه باش از خویش روز خویشن میندیش جزا شنا نیند دیدار آشنا را
پر روانه‌وش زاتش هرگز مشو مشوش دانند اهل دانش عین بقا فنا را
داروی جهل خواهی بطلب زیادشاهی کا قلیم معرفت را امروزه اوست دارا

* * *

ای هدهد صباگوی طاووسی کبریا را بازآکه کرده تاریک زاغ وزغن قضا را
ای مصطفی شمایل وی مرتضی فضایل وی احسن الدلایل یاسین و طاها را
ای منشی حقایق وی کاشف دقایق فرمانده خلائق رب‌العلی علی را
ای کعبه حقیقت وی قبله طریقت رکن یمان ایمان عین الصفاء صفارا
ای رویت آیه نور، وی نور وادی طور سر حجاب مستور از رویت آشکارا
آیت الله غروی اصفهانی

كتابنامه

ارشاد شیخ مفید؛ ترجمهٔ محمد باقر ساعدی خراسانی؛ کتابفروشی
اسلامیه.

ارشاد القلوب دیلمی؛ ترجمهٔ علی سلگی؛ ناصر.
اگر علی نبود؛ عبدالرحمن باقرزاده؛ انتشارات نصر.
بحار الانوار؛ علامهٔ مجلسی؛ المکتبةالاسلامیه تهران.

چهره درخشان قمرینی‌هاشم؛ علی ربانی خلخالی؛ مکتب‌الحسین
علیه‌السلام.

داستانهای شگفت؛ آیت‌الله دستغیب شیرازی (ره)؛ دفتر انتشارات اسلامی.
داستانهای ما؛ علی دوانی؛ انتشارات چاپخانه وزارت ارشاد اسلامی.
در انتظار خورشید ولایت؛ عبدالرحمن انصاری؛ مؤسسه انتشاراتی
زمینه‌سازان ظهور امام عصر علیه‌السلام.
داستانهای علوی؛ سید‌مهدی علوی؛ انتشارات مهر.
۳۶۰ داستان از فضایل، مصائب و کرامات فاطمه زهرا سلام‌الله علیها؛
عباس عزیزی؛ انتشارات سلسله.

۷۲ داستان از شفاعت امام حسین علیه‌السلام به ضمیمهٔ داستان‌هایی از
شفاعت حضرت عباس علیه‌السلام؛ سید‌رضا الارزی؛ انتشارات ولی عصر
ارواحنافاده.

۳۲۰ داستان از معجزات و کرامات علی علیه‌السلام؛ عباس عزیزی؛
انتشارات سلسله.

ذخائر العقبی؛ محب الدین طبری؛ دارالمعرفة بیروت.
زیبا داستانها و عجایبی از حضرت علی علیه السلام؛ محمد ملام حسنی؛
مکتب اهل بیت علیهم السلام.
سرگذشت جانسوز حضرت رقیه علیها السلام؛ محمد محمدی اشتهاردی؛
نشر مطهر.

شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید؛ ترجمه دکتر محمود مهدوی؛ نشر نی.
علی علیه السلام و المناقب؛ دکتر عبدالعلی گویا؛ زراره.
عجایب و معجزات شگفت‌انگیزی از امام حسین علیه السلام؛
سید محمد طباطبائی؛ مکتب اهل بیت علیهم السلام.
علی کیست؟؛ فضل الله کمپانی؛ دارالکتاب اسلامیه.
قرب الاسناد؛ عبدالله بن جعفر حمیری؛ نشر مؤسسه آل‌البیت الاحیاء
التراث.

قطراهای از دریا؛ محمد حسین صفاخواه؛ قدیانی.
کرامات الفاطمیه؛ شیخ علی میرخلفزاده؛ انتشارات حضرت معصومه
سلام الله علیها.

کامل‌الزيارات جعفرین محمد قولویه؛ ترجمه سید محمد جواد ذهنی
تهرانی؛ انتشارات پیام حق.
متنهی‌الامال؛ مرحوم شیخ عباس قمی؛ هجرت.
مناقب‌الخوارزمی؛ الموفق بن احمد بن محمد‌المکنی الخوارزمی؛ مؤسسه
النشر الاسلامی.

مناقب آل ابی طالب؛ ابن شهر آشوب مازندرانی؛ انتشارات علامه قم.
مرآة العقول؛ محمد باقر مجلسی؛ دارالکتب اسلامیه.
مردان علم در میدان عمل؛ سید نعمت الله حسینی؛ دفتر انتشارات اسلامی.
مجموعه ورام؛ ورام بن ابی فراس؛ مکتبه الفقهیه.

نامه ولی عصر ارواحنافه به حضرت آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی ۱۷۳

